

MIC. # 9942 (RAB. 1612)

MAIMONIDES, MOSES,

MISHNEH TORAH, SEFER
NASHIM.

משנה תורה, ספר נשים.

YEMEN: [14TH-15TH CENT.]

YEMENITE SCRIPT

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

והיה זה אצל כל שיהיה
אזו וזו אחד בתלמוד וזהו ככל מה שהג שמלמדת
ברבים מודרים הקלים סמוך לחג כמי שיהיו כל העם בקיאים בזה
גל מנת שאני חכם אין אומרין כל עין גיה ותבדוק לא כל ששאלו
אותו וברר המנה בכל מקום ואמר על מנת שאני גבור אין אומרין
כאבנר בן נר וזו אבא כד' הדירין מתיראין ממנו מפני גבורתו
על מנת שאני עשיר אין אומרין כל לעזר בן עזריה אכלי שכיני
עירו מכבדין אותו מפני עשלו על מנת שאני צדיק אפלו רשע גמור
גלי זו מקודשת מקפץ שמה הרהר בתשובה בודעתו על מנת שאני
רשע אפלו צדיק גמור הרי זו מקודשת מקפץ שמה הרהר בעל צד
שעון עג גדול הוא ומשיהרהר לעבוד בלב וינשה רשע על פניו פתה
לכבדם וכתוב לען תפוש את בית ישראל בלחם המקודש את
שאתה ואמר סבור הייתי שמה כהנת והרי היא לוי לוי והדי יום
כיהנת עניה והרי היא עשירה עשירה והרי היא עניה רבי זו צדקה
במקודש היא האמת וכן היא שאמרה פבורה היית שמה והדי
הוא לוי לוי והדי הוא כהן עשיר והרי הוא עני עני והדי הוא עשיר
הרי זו מקודשת מפני שהיא טעה אותה פרק תשיעי
המקודש שתי נשים שאסור לישא שתיהן
משום עדות כאחת אין מקודש את כיהנת כגון שקודש אתה וזו
או שתי אחות כאחת אין אחת מהן מקודשת קודש נשים רבות
באחת ואמר הרי כולכם מקודשות הן והן בהן שתי אחות או אחת

C 32 75

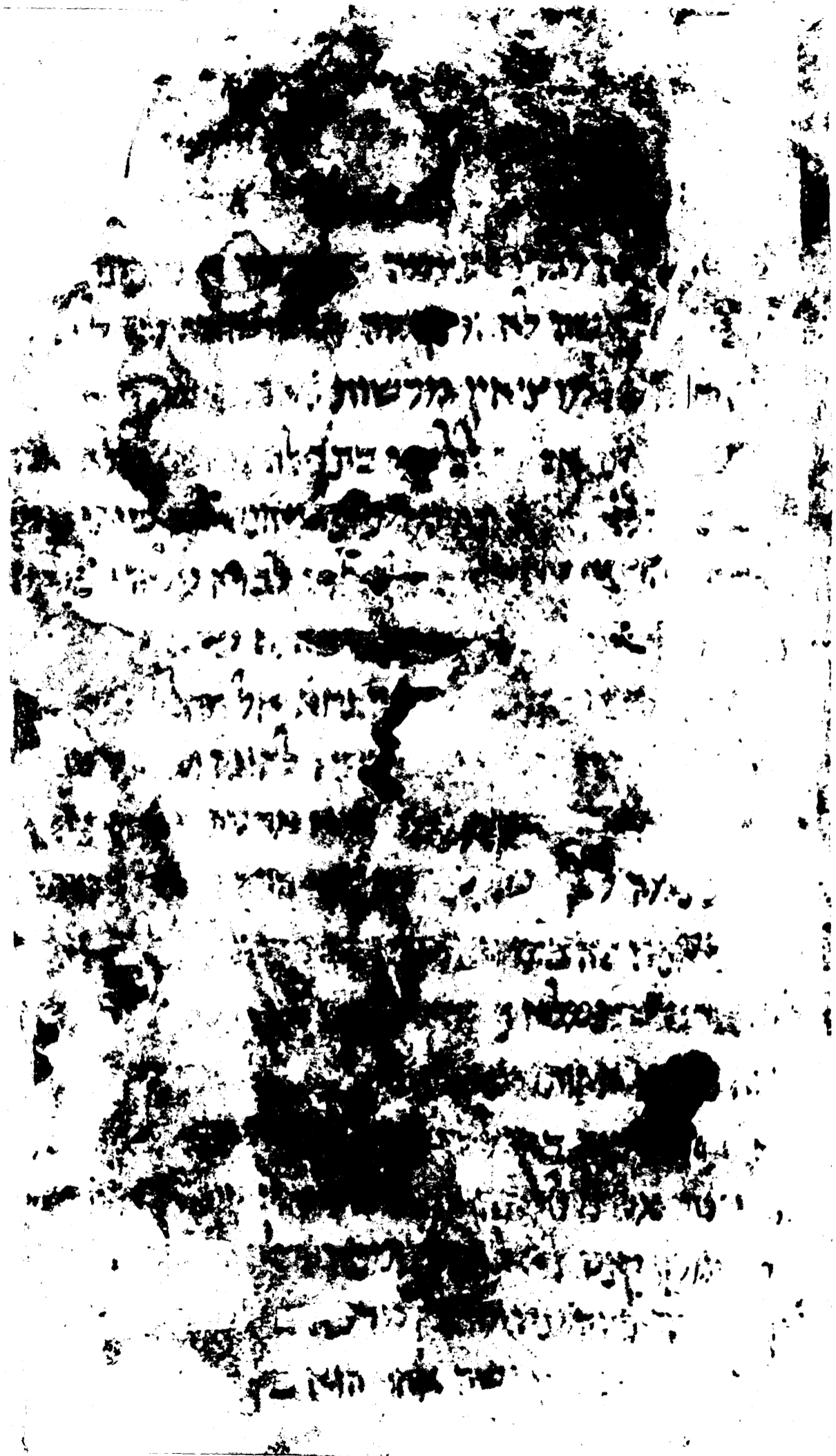

וזכור עא בהן
 מכס לבוא מקודשת לי הדי - זמקוד שית לו חוק מ לאהיות
 אשה וסנה וכו' עא בהן וכן אמר להם הדי כולכם
 לי זכיתם בהן שפחה או גדיה או אשה אחת ערוה כגון אשת איש
 בנת או אחותו וכי עא בהן אין אחת מכולם מקודשת ואם אמר
 הדמיון מכס לבוא מקודשת לי הדי כולם מקודשות לו חוק מאותה
 אשה שאין הקדושין תופסין בה אמר לשת אחיות הדי אחת
 מכס מקודשת לי בזה ונתן להם פרוטה או שקבלתה עליי חבדיתה
 וכן האומר לאב אחת מצנותיך מקודשת לי וקיבל האב קידושין
 כולן עריות גט מאנו ואסור לו לבוא על אחת מהן מפני שהקידושין
 תופסין בהן ואעפ שאי אפשר לו לבוא על אחת מהן העושה
 שליח לקדש לו אשה פל' הלך וקידשה לו וקידש המשלה עצמו וזהו
 אולבתי אולבתי ואין ידוע איזה מהן נתקדשה ראשונה שנית
 צרכות גט ואסורות עליו וכן אשה שעשת שליח לה
 וקידשה היא עצמה לאחר ואין ידוע איזה מהן קדש שניה
 נתן לה ואם רצו אחד נותן גט ואחד כוונת ברא בחוקים אבן
 אשה קדשה השלה לאב וקידשה היא עצמה לבן אולאח זכיתם בה
 שניה נותני גט היא אסורה לטעמיהן האומר לשלוחו עא
 וקדש היא שיהיה ונתן לה ונתן ידוע אם קידש לו אשה אסור לקדש
 הדי זוב חזקת ידוע שחזקת השליח לעשות שליחותו והוא איד
 אין ידוע איזה אשה קידש לו הדי זה אסור בכל אשה שם לה קדוה

אחת

שהן
עדין

כל בית נשיש לה דנה י
אנסה יגות וכל בית שהיו לה בן
ולו פגום א יתפתנה ובן זמ לאנס
ה ודחשת וט זה והולדת כי ע
הבנת י יתפתנה אעפ שאין
להן צרות ופשוט צער והאונס שונת
ה שלם צער בביד אבל תפתנה את
מפלים אין אדם מוטל קם בקל מן
מין לא ישי עליהם לפי נק הזאת אנכה
היו שלתלונ אינו מפתה אשאל משה
נאות מין וכן בית שתב יתן קדם יתן
סנה או פתנה אורי יתן עשה יתן
צולם הדי זה נשבע שבוע יתן עשה יתן
לה צאת וכגם ויצור עלי עתמו יתן
הוא אולי לא כי זה פתית יורי זה עבד
התורה על מי הצער ונעלם בסיסית
היה במקרה השענה כחם טיהב במקום
שלש דברים שלמפתה ואדי ביה שניאע הדי
שאר שכל שבח נהלים לאם ישי אין לה אב הדי
של בעמה מפותה או אנדה שלא תשונה ער שבנה
נשאת או עד שמת האם הדי האדמונה ביה
הנשה שלה עמדה בדין והדי ער אורי

הבין קידושך והוא אומר להידידותה לא שתדוהה
קדושת גיולה וגולה מותלת בקדושת ומה בקדושת ומה
מותלת בקדושת קידושת את בתך והיא אומרת לא קידושתה
ותי הוא אסור בקדושת הבת והבת מותלת בקדושת ומות
קדושת האם והאם אסורה בקדושת וכל אלו טועים בקדושת
שטען הטען שהיה שם קידושין בפני עדים וכל כן למדינה אחת
או מתו אבל אם הודו שהיו הקדושים בלא עדים אין כפאן קידושין
כמו שביארנו וכל מקום שתאמר אשה לאיש שקדושתו והוא
קדושתו מבקש ממנו שיכתוב לה גט כדי להתירה לשאר העם
אין לו בזה הפסד והם נתן לה גט מעצמו בופין או נולית כתובה
העושה שליח לקדשה לאשה בלד וקדושה לעצמו וידי
קדושת שליח ואסור לעשות כן והיה דבר זה וכיוצא בו
בשאר דברי מקח וממכר נקרא רשע העושה שליח לקדש
אשה והלך וקדשה שליח אומר לעצמו קדושתה לאשה
ומדת לראשונה שילחו נתקדשתו אם לא נישא השליח בעד
הי שליח אסור בקדושתה והיא מותרת בקדושתו והאשה אסורה
בקדושתו המשלח והמשלח בקדושתה ואם הוחזק השליח בעדים
דין דמי דשת לדאשון אמרה איני יודעת למי נתקדשת
אם לא וואו לשלוח אם לא הוחזק שליח בעדים הדין ומקוד
לשני ואם הוחזק שהוא שלוחו שניהן נותנין גט ואם רצו אחד נותנין
ואחד כונס האשה שעשת שליח לקדשה והלך וקדשה

ובימי ימינו ביטלה השליחות והנה צרה ורעה ידועה אסקודים שקיב
הקידושין חזרה או אחרת ידועה וידועה אסקודים שקיב וכן לאיש
שעשה שליח והזדבן ^{המקדש אחת מהנשים ואינו}
ידוע איזו פה ידע וכל אחת ואחת אומרת אסקודים שקיב אסקודים שקיב
פול ונותן גט לכל אחת ואחת ומגיה כתובה אחת ^{בשם שליח} ואם קידש
בביאה קנסו אותו חכמים שיתן כתובה לכל אחת ואחת והדבר ידוע
שהכתובה שכתב לאחת אבדה וכל אחת ואחת אומרת אני היא ^{שדושה}
וכותבת לי כתובה ואבדה כתובה האשה שיעא עליה קול שהיה
מקודשת לפי דלי זו בחזקת מקודשת אעפ"י שאין שם ראיה בחזקת
וכל קול שלא הוחזק בבית דין אין חוששין לו וכינין הוא קול שתחזק
זוב: שהיא מקודשת כגון שבאו שנים והיעידו שראו הנדות הללו
ופלט מוצעת ובני ארץ נכנסין ויוצאין ונשים שמחות לה ואומרות
נתקדשה פל' היום נתקדשה פל' היום שמעו אותן אומרות ותקדשו פל'
היום אין חוששין לה שמא נזדמנו לקדש ולא נתקדשה עד שישמעו
שנתקדשה ^{וכן אם באו שנים ואמרו ראינו כמו שמות אידומין}
ושמענו הברה מללונ' ושמענו ששמענו מללונ' שנתקדשה פל' היום בפני
פל' ופל' והלכו להם העדים למדינה אחרת אומרו הרי זה קול שמחזיק
אותו וקודשת ^{בדא שלא היתה שם אמתלא אבל אם היתה}
שם אמתלא ושמעו האמתלא כששמעו שנתקדשה לא הוחזקה מקודש
כי עדי האמתלא פל' נתקדשה על תנאי אוקדושי ספק לא הוחזקה
לא שהיא נותנת ועומצין על בדניה האיל ואין שם ראיה ברורה אלא:

קול חזק יעא עליה קול שנתקדשה לפלוגי ולאחר ימים
אמת לא אם מראין הדברים לבית דין שהיא כן סומכין על האמת
ולא תוחזק מקודשה ואם לאו הואיל ולא נשמעה האמת לא בעת
הקדושת אין חוששין לאמת לא מעשה באחת שיעא עליה קול
שנתקדשה לבטל ולפלוני ולאחר זמן שאול את אביו ואמר על גני
כך נתקדשה לו ולא נתקיים התנאי ולא סמכו חכמים על דבריו לא
אמרו הרי זו ספק מקודשת וכלאין שם אמר לא יעא עליה קול
שהיא מקודשת לפלוגי ובא שניוק : שה בפנינו בודקין על קדושת
ראשו שהיא בקול אם באו עדים בדאייה ברוח שהיא מקודשת
לראשון אין קידוש שני כלום ואם לא נמגש ראשון הקדושת
בקול ונושא שני שקידושו ודאי ואם גרש השני לא יכנס קדושת
שני יאמרו החזיר גרושתו כן האירוסין אחד שנתארסה לאחר
יעא עליה קול שהיא מקודשת לפלוגי ויעא קול אחד
כמותו שהיא מקודשת לאחר אסד כותב גט ואחד כונס בין ראשון
בין אחרון מקום שנהגו לשלח סבלונות לארוסה אחר
שנתארס ובאי עדים שלא סבלונות הובללה חוששין לה
שמא נתקדשה ועריפה גט מספק אע"פ שדוב אנשיה עיר אין משנה
לא קודם האירוסין ומקום שנהגו כולם לשלח סבלונות תחלה ואחר
בין מקדשין וראו סבלונות אין חוששין לה הוחזק שטר
בתובה אם דרך מקצת אנשי המקום שמתקדשין ואחד כך כותבין

זה אעפ שאין שם סופראין אומדן שמה פניו הקור שמעא הקדים
וכתב ואם דתך כל אשע המקום שכוונתין הכתובה קודם הקידושין
אין חוששין לה שנים אומדין לאינוה שנתקדשה ביום פלו ושנים
אומדין לאראינה אעפ שכולם שוכנים בחצר אחת הרי זה מקודשת
שאין לה לאינוה לאייה שדרך העם לקדש בענעה אמר עראחד
מקודשת היא זו והיא אומרת לא נתקדשתי הרי זו מותרת אחד אומ
מקודשת ואחד אומר אינה מקודשת לא תינשא ואם נשאת לאתנא
שכרי היא אמרת לא נתקדשתי אמרה מקודשת אני ואחד
זמן עמדה וקידשה עמדה אם נתנה אמתלא לדבריה ואמרה
מפני כדוכך אמרתי בתולה שאני מקודשת וראינו בדבריה ממש
הרי זו מותרת לשני ואם לא נתנה אמתלא אושענה ואין בה
הרי זו אסורה וקידוש שני קידוש קפק לפיכך נותן לה ^{מספק}
ותהיה אסורה עליו ועל הכל עד שיבא אלוקה וכן ראשון
שצאת ואמרה אשת איש אע והזרה ואמרה פנויה אע אם נתנה
אמתלא לדבריה ויש בדבריה ממש הרי זו נאמנת ^{אסורה}

פרק עשרה

האלוקה אסורה לבעלה מדברי סופרים כל
זמן שהיא בבית אביה והבא על ארוסתו בבית חמיו מכין אותו
בבית הרדות ואפילו קידשה בביאה אסור לו לבוא עליה ^{עמה}
בבית שנייה בבית אביה עד שיביא אותה לתוך ביתו ויתחוד
ועדישנה לו וייהוד זה הוא הנקרא כניסה לחופה והוא הנקרא

גיטואין בכל מקום והבא על אחזקת ולשם גיטואין אחר שקידשת
משיערה בה קנאה ונעשית נשואה זהרי היא אשתו לכל דבר
כיון שנכנסה הארוסה לחופה הרי זומותרת לולבוא עליה בכל
עת שירצה והרי היא אשתו גמורה לכל דבר ומי שתכנס לחופה
נקראת נשואה אע"פ שלא נבעלה והוא שתהיה ראויה לבעולה אבל
אם היתה נדה אע"פ שנכנסה לחופה ונתחד עמה לא גמרו הנשואין
והרי היא כארוסה עדיו וצריך לברך בקטנתניסבבית
החתן קודם הנישואין והנש שברכות ולוהן ב"ה י"י למה שהכל
ברא לסבורין ב"ה י"י למה יוצר האדם ב"ה י"י למה אשר יצר את האדם
בעלמו בעלם דמות תבניתו והתקן לו ממנו בנך עדיעד ב"ה י"י
יוצר האדם שוש תשיש ותגל עקרה בקיבוץ בניה לתוכה ^{בשמה}
ב"ה י"י משמח עיון בבנה שמה תשמה רעים אמובים כשמחן
יצורך מקדם בגן עדן ב"ה י"י משמח חתן וכלה ב"ה י"י למה אשר
בנא ששון ושמחה חתן וכלה צילה ורנה אהבה ואחווה שלום ודעות
מהרה י"י ל ושמח מערי יהודה ומחוצות ירושלים קול ששון קול שמ
קול חתן קול כללה קול מצהלות חופות חתנים ממשחה ונעדרים
מנגינתם ב"ה י"י משמח חתן עם הכלה ואם היה שם י"י מביאין
כוס שליין ומברך על היין תחלה ומקדר את כולם על הכוס ומצא
מברך שבע ברכות ויש מקומות שנהגו להביא הדם עם היין ומברך
על הדם אחר היין ואחר כך מברך השש ואין מברכין ברכת יתנם
לא בעשרה גדולים ובני חורין וחתן מן המנין המארקאת

האשה וברך ברכת התנים ולא נתיחד עמה בביתו עדיין היא
ארוסה שאין ברכת התנים עושה נשואין לא כניסה לחופה
אירס נכנס לחופה ולא בדרך ברכת התנים הרי זו נשואה ^{גמלה}
וחסד וספק אפילו אחר כמה ימים ולא תנשא ולא תנשא נדה
על שתטהר ואין מברכין לה ברכת התנים עד שתטהר ואם ^{עבד}
ונשא ובדרך אינו חוזר ומברך וצריך לכתוב כתובה -
קודם כניסתה לחופה ואחר כך יהיה מותר באשתו והחמקנות
שכר הקופר וכמה הוא כותב לה אם היתה בתולה אין פחות ^{ממאתים דינר}
ממאתים דינר ואם בעולה אין פחות ממאה דינר וזה הוא ^{השוא}
עיקר כתובה ואם רצה להוסיף לה אפילו כבר זהב מוסית ודין
התוספת ודין העיקר אחי הוא לרוב הדברים לפיכך כל ^{ממנו}
שנא בו כתובה קתם הוא העיקר והתוספת כאחד וחכמים
הם שתיקנו כתובה לאשה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציא
דינרים או לא תיקנו אותם מן הכסף הטהור לא מטבע ^{עש}
דינרים שבעה חלקים נחשת וחלק אחד כסף עד שיהיה במלחצי
זוז כסף ונמצאו מאתים דינר של בתולה חמשה ועשרים דינר
של כסף ונאה של בעולה שנים עשר דינר ומחציה ומשקל כל
דינר שש ותשעים שעורות כמו שביארנו בתהלות עירובי ^{הדינר}
הוא הנקרא לוז בכל מקום בין שהיה מן הכסף הטהור בין שהיה
ממטבע אותם הימים אין פוחתן לכתולה ממאתים ולבעולה
ממאה וכל הפוחת בעילתו בעילת זנות אחד הכותב את הכתובה

בשטר ואחד שהעידו עליו עדים וקנו ממנו שהזא חייב להמאה
אומתים הרי זה מותר לבעול עד שיהיה לה פנאי לכתוב
הכונס את האשה ולא כתב לה כתובה או שכתב ואבד שטר
הכתובה או שמחלה כתובתה לבעלה או שמכרה לו כתובתה
חוזר וכותב לה כתובה עיקר אם רצה לקיימה לפי שאסור לו
לאדם לשהות עם אשתו אפלו שעה אחת בלא כתובה
אבל המוכרת כתובתה לאחרים בטיבת הננייה אינו ערוך
לה כתובה אחרת שלא תיקנו כתובה לא כדי שלא תהאקלה
בעינין להועיאה ואם הוציא זו משלם כתובה ללוקח כדרך
משלם לה אם לא מכרה המאירס את האשה וכתב לה
כתובה ולא נכנסה לחופה עדיין ארחה היא ואינה נשואה שאין
לכתובה עושה נישואין ואם מת או גורשה גובה עיקר כתובה
גבני חורין ואינה גובה תוספת כלל הואיל ולא נכנסה אבל אם
אירס ולא כתב כתובה ומת או גירשה והיא ארוסה אין לה כלום
ואפלו העקד שלא תיקנו לה עיקר כתובה עד שתינשא או עד
שיכתוב והמאירס את בתו וכתב לה כתובה ומת או גירשה
כשהיא נערה כתובתה לאביה כמו שבארנו וכן תיקנו
הכספים שכל הנשא בתולה והיה שמה עמה שבעת ימים אינו
עוקב במלאכתו ולא נושא וגות בשוק לא אוכל ושותרה ושמחבין שיה
שהיה אלמון ואם היתה בעולה אין פחות משלשה ימים שותפת

הפנים היא לצנות ישראל שיהא שמיה עם הבעוליה שלשה ימים בין
בחור בין אמן ששלו לאדם לישא נשים רבות כאחד ביום
אחד ומצדך בבכת חתנים לכל כאחד אבל לשמחה צריך לטמנה
עם כל אחת ואחת שמחה הראויה לה אם בתולה שבעה ואם
שלשה ואין מערבין שמחה בשמחה מותר לאדם לישא
בכל יום חול ואפילו בגשעה באב בין ביום בין בלילה אבל אין
נושאין נשים ולא בערב שבת ולא באחד בשבת גזרה שמהיבוא
לידי הילול שבת בתיקון הסעודה שהחוק טחוד בסעודתו ואין
לומר שאקור לישא בשבת ואפילו בחולו שלמועד אין נושאין
נשים כמון שביארנו לפי שאין מערבין שמחה בשמחה שנמלא
שבוע זאת וניתנה לך גם את זאת ושאר הימים מותר לישא
בכל יום שירצה והוא שיטריח בסעודת נישואין שלשה ימים
קודם יום הנישואין מקום שאין בית דין ושבין בוא לא
בשני ובחמישי בלכוד בתולה נשאת ביום רביעי שאם היתה לא
טענת בתולים ישכים לבית דין ומנהג חכמים הוא שהנושא את
הבעולה ישא בחמישי כפי שיהיה שמיה עמה חמשה ימים
שבת ובשבת וזעא למלאכתו ביום הראשון המאדקבת
קטנה ותבעה הבעול לנישואין בין היא בין אביה יכולין לעכב
שלא תינשא עד שתגדיל ותיעשה נערה ואם רצו ונכנסה כוח
ואין ראוי לעשות כן אירקה ושהה כמה שנים ותבעה לנישואין

והרי היא נערה נותנת לה שנים עשר חדש מיום התביעה לפרנס
את עצמה ולתקן מה שהיא ערכה לו ואחר כך תינשא
תבעה אחר שבגרה נותנת לה שנים עשר חדש מיום הבגור
וכאם קידשה ביזם הבגור נותנת לה שנים עשר חדש מיום
הקידושין שהוא יום הבגור קידשה אחר שבגרה אם עבר
עליה שנים עשר חדש בבגרותה ואחר כך נתקדשה אין נותנת
לה לא שלשים יום מיום התביעה וכן המאירס את הבעולה נותנת
לה שלשים יום מיום התביעה כעם שנותנת זמן לאשה
משתבעה הבעל לפרנס את עצמה ואחר כך תינשא כך נותנת
זמן לאיש לפרנס את עצמו משתבעה אותו האשה וכמה נותנת
לו כהן שנותנת לה אם שנים עשר קדש שנים עשר חדש ואם
שלשים יום שלשים יום הגיע זמן שנתנו לאיש ולאשה
אם נשאה נתחייב במזונותיה אעפ"י שלא כנס ואם הגיע הזמן באחד
בשבת או בערב שבת אינו מעלה לה מזונות לאותו הזמן מפני
שאינו יכול לזנוק וכן אם חלה הוא או היא או שפירשה עדי כשהגיע
הזמן אינו מעלה לה מזונות שהרי אינה ראויה להנשא עד שיש
אחריה וכן הוא אינו יכול לשא אשה עד שיבריא
פרק אחד עשר הנושא בתולה שנתאלמנה או
או נחלעה אממן האידומי נתאלמנה או
נתגרשה או נחלעה כתבתה מאתים ואם מן הנשואין כתובתה
מנה שמשנשא את הדי זו כבעולה וכן הנושא בתולה

או גורתא שבויה אם נבאתחדרה השפחה וסגירה הגויה ונפידת
השבויה והן פחותות משלש שנים ויום אחד כתובתן מאתים ואם
היו בנות שלוש שנים ויום אחד ומעלה כתובתן מאה ומפני
מה תיקנו חכמים לאלו כתובה מאה ואעפ"י שהן בתולות הואיל והן
הנשואה שתיבעל והזקת השפחה והנפידת והשבויה שתיבעל
תיקנו להן מאה בין נבעלה בין לא נבעלה והדין לבעולות וללודני
מוכת עץ כתובה מאה אפלו נשאה על מנת שהיא בתולה
שלימה ונמצאת מוכת עץ כתובה מאה קטנה מבת שלוש
שנים ולמטה שנבעלה אפלו בא עליה אדם גדול כתובה מאתים
קופה שתהא בתולה כשאר הבתולות וכן גדולה שבא עליה
קטן מבין תשע שנים ולמטה כתובה מאתים כלן לא נבעלה
כלל שביאתן תשע שנים ויום אחד ביאה פחות מזה אין לה
ביאת וביאה בתולה שהיא בוגרת או שומה או אילנה
כתובתן מאתים אבל הורשת והשוטה לא תיקנו לה חכמים
כתובה השוטה לא תיקנו לה נישואין כלל והחורשת אעפ"י
שיש לה נישואין מדבריהם לא תיקנו לה כתובה כדי שלא ימנעו
ולא ישאו אותה וכשם שאין לה כתובה כך אין לה מאתים ולפי
תנאי מתנאי כתובה ואם כנסה חרשת ונתקחה יש לה כתובה
ותנאי כתובה וכתובתה מאה כשא חרשת או שוטה וכתב
להן מאה מצד כתובתן קיימת מפני שרצה להזיק נכסיו
חורש או שוטה שנשאן נשים פקחות אעפ"י שנתקח

החורש ונשתפה השופה אין לשיהם עליהם כלום רצו לקיימם
אחר שהביאו יש להן כתובה מאד מהם בית דין הם שהשיאו
החורש וכתבולה בית דין כתובה על נכסין נוטלת כל מה שכתבו
לה בית דין אבל השופה אין בית דין מעיאר אותה במקום שאין
תקנת חכמים עומדת לא תיקנולו נישואין וכן קטן ללא
תיקנולו חכמים נישואין הואיל וסופו לבוא לידי נישואין גמורין
ומפני מה תיקנו נישואין לקטנה אעפ שאי צאה לידי נישואין
גמורין כדי שלא ינהגו בה כפי הפקר ואין משיאר את הקטן
עד שבדקין אתה ויודע שהביא סימנין קטן אפלו בן
תשע שנים ויום אחד שנשא אשה אין לה כתובה ואם הגדיל
וקיימם אחר שהגדיל יש לה עיקר כתובה מנה וכן גרשנת גיד
הוא ואשתו מנה שעלמנת כן קיימה כל בתולה שכתובתה
כאיתים יש לה טענת בתולים וכל שכתובה מנה או שלש אונקין
לה חכמים כתובה אין לה טענת בתולים והמתירח עם אדוקתו
קודם נישואין אין לה טענת בתולים ומה היא טענת בתולים זה
שנשא בתולה שחזקה שהיא בתולה וטוען ואומר לא מצאתי
בתולה ושני סימנין הן לבתולים האחד דמים ששוחטנין ממנה
בסוף ביאה והשני הדיוחק שימצא בה בביאה ראשונה בשעת
תשמיש הנושא בתולה שכתובה מאתים וטוען ואמר
לא מצאתי בתולה שאני אותה אם אמרה אמת הוא אומר לא
מצאתי בתולה מפני שנפלת והכני עץ או קרקע והלכו בתולה

הרי זה נאמנת ותחזור כתובתה למנה אעפ"י הוא טוען ^{שקר} ואומר
איש בא עליך ותן לך כלום אין משגיחין בטענתו ושאלו היה
קתם שלא לא עליה איש שאין הדבר לו ודין ^{אורה היא}
אמת אמר שלא מצאת בתולה ואיש בא עלי באונס את שנת אריות
לו הרי זה נאמנת וכתובתה מאתים כמות שהיתה ואם טען
ואמר שמא עדי שלא אירסתין נאנסת ומקח מקח לענות אלו
אחר שאר סתך נבעלת ברעוץך הרי זה מהרים קתם על מי
שטוען שקר כדלהייבני ממון שאיני הייבבו טען ואמר
לא מצאתי בתולה והיא אומרת לא בא עלי ועדיין בתולה
אני בודקין אותה או חוזר ובו על בפני עדים אמרה בא עלי
ובתולה מצאני ככל הבתולות ושקר הוא טוען שואלם אותו
ואומרין לומה היה הדבר עד שאמרת שאינה בתולה אם
אמר מפני שלא מצאתי דם בודקין במשפחתה שמה אידם
להם כלל לא דם נדה ולא דם בתולה אם נמצאו כולן כן הרי זה
בחזקתה לא נמצאו בני משפחתה כן בודקין אותה שמה
חולי גדולי שבה שיעש לחלוצות האיברים או שמה היתה
מתענה ברעב ומרוב ביץ אותה ומאכילין אותה ומשקין אותה
עד שתבריא ותיבעל שנייה ונראה אם תוציא דם אם לא
ואם אין שם חולי ולא רעב ולא כיוצא בו הרי זה טענת בתולה
ואעפ"י שמצא דוחק בעת התשמיש הואיל ולא יצא דם אין כאן
בתולים שכל בתולה יש לה דם בין קטנה בין נעלה בין בוגרת

לא מפני החול' כמנ שאמרנו ^{הצאתי} ואם אמר מפני שדא
דחוק אצתח פתח מצאתי שואל' קעל שנותיה שמה בוגרת
היא שרוב הבוגרות אין להן דוחק למרגישון בן הרבה שהרי
גדלה ונתרפא איברי' וכלו בגולה ואם לא בגדה עדיין אומדין
לו שמה גטיה אובעלה בנחת הרבה ולפיכך לא הוגרטה
בדוחק: זמ אמר לאכי לא ודאי פתח פתוח היה ידי לוטענת
בתולים לכל בתולה שלא בגדה בין קטנה בין נערה בין בריאה
בין חולה שכל בתולה נערה פתחה מתום הוא ואעפ' שיעא ודס
הואיל ומעא פתח פתוח אין כאן בתולים יטגאנים שהיו
שהבוגרת אין לה טענת דמים ויש לה טענת פתח פתוח ואין דרך
התלמוד מראה דבר זה וטעות היתה בנוסחאות שלהם וכבר
בדקתי על ספרים רבים וקדמונים ומעאתי שהדבר כמו שאמר
אחך לבוגרת לא טענת דמים בלבד חכמים הם שתיקנו
עיקר כתובה לאשה והם התקינו ואמרו שכל הטוען טענת בתולים
נראש מכחשת אותו נאמן ועליה להביא ראיה לא על האיש שהיה
היא שאין אדם טורח בטענה ומפסידיה והופך שמחתו אבל ועד
מת' יש לו לטעון טענת בתולים אם נסתרה מיד ואם לא נסתרה
אפלו לאחר שלשים יום הודו כל הגאונים שזה שאמרו
חכמים שהוא נאמן אם הכחישנו להפסידה עיקר הכתובה אבל
התוספת יש לה לא אם כן נדע בראיה ברורה שהיתה בעולה
או שהודת' לו שהיא בעולה קודם שתתארק והטעת' ולפיכך

יש לולה שביעה בנקיטת חפץ כדון כל הגשם עין ונטלין ואחר כך
תגביה התוספת ואין לכה יאללה שביען שלא מצאה בתולה ואחר כך
תפסיד עיקר כתובה שהזקה היא שאין אדם טורה בקעודל ומפסידה
וישלה להחרים סתם על מי שטען עליה שקר הרי שרצה
לקיימה אחר שהפסידה עיקר כתובה חוזר וכותב לה מאה לפי
שאסור לו לאדם לגבות עם אשתו שעה אחת בלא כתובה

כמו שביארנו פירק שנים עשר כשנושא אדם
אשה בין בתולה בין בעולה

בין גולה בין קטנה אחת בת ישראל ואחת הגורת או המשוחררת יתחייב לה
בעשרה דברים ויזכה בארבעה דברים והעשרה שלשה
מן התורה וארבען: שארה בקוטה ועונתה שאורה אן מצנעתה
כקורה כמשמעו עונתה לבוא עליה כדרך כל הארץ

והשבעה מדברי סופרים וכולן תנאי בית דין האחד מהן
הכתובה והשאר הן הנקראין תנאי כתובה ואין להן לפותה אם
חלתה ולפדותה אם נשכית וליקברה כשתמות ולינוח צאנת
מנכסין ויושב בת בביתו אחר מותו כל זמן אמנותה וליקבור
בנותיה ממנו ניזונת מנכסיו אחר מותו עד שיתארסו וליהיות
בניה הזכרים ממנו יורשים כתובה יתר על חלקם בדושה

שעם אהיהם מאשה אהלת והארבעה שזוכה בהן
כולם מדברי סופרים ואין להן להיות מעשה ידיה שלו וליהיות
מעיאתה שלו ושיהיה אוכל פירות כל נכסיה בחייה ואם

מעלה בחייו יורשיה ^{הוא קודם לכל אדם בידושה} ^{זעור}
 תיקנו חכמים שיהיו מעשה ידי האשה כנגד מזונותיה ופדיונה
 כנגד אכילת פירות ובקיה וקבורתה כנגד ידושתו לכתובתה
 לפיכך אם אמרה האשה איני ניזונה ואיני עושה שומעין לה ואי
 כותין אותה אבל אם אמר לה הבעל איני זניך ואני נוטל כלום
 ממעשה ידיך אין שומעין לה שמה לא יסקול לה מעשה ידיה
 במזונותיה ומהע תקנה זו יחשבו המזונות מוגאי הכתובה
 כל הדברים האלו אעפ שלא נכתבו בשטר כתובה ואין
 לא כתבו כתובה עדיין לא נשא סתם כיון שנשא זכה הבעל
 בארבעה דברים שלו וזכת האשה בעשרת הדברים שלה אין
 עריכין לפרש התנה הבעל שלא יתחייב באחד מקד הבנים
 הדברים שהוא זוכה בהן התנאי קיים חוץ משלשה דברים
 שישן התנאי מושל בהן וכל המתנה עליהן תנאו בטל ואין
 עונתה ועיקר כתובתה וירושתה כי ער התנה עם
 באצד שאין לה עליו עונה תנאו בטל והייב בעונתה שהרי
 התנה על מה שכתב בתורה ואינו תנאי ממון התנה עמה
 לפחות מעיקר כתובה או שכתב לה מאתיים או מאה עיקר
 כתובה וכתבה לו שעתק בלה מהן כך וכך והיא לא נתקבלה
 תנאו בטל שכל הפוחת לכתולה ממאנים ולא למנה ממאה
 הרי זו בעילת ^{בעל} אונת התנת עמו את שנשאה שלא
 יורשינה תנאו בטל אעפ שירושת הבעל מדברי סופרים

שיהיה שומעין לה ואי כותין אותה אבל אם אמר לה הבעל איני זניך ואני נוטל כלום ממעשה ידיך אין שומעין לה שמה לא יסקול לה מעשה ידיה במזונותיה ומהע תקנה זו יחשבו המזונות מוגאי הכתובה

עשו חזק ויבדיתם כשלתורה וכלתנים שבדושה בטלואע
 שהוא כמון של ביה עיקת מפש משפט לדורותי כ
 ובצאר הקברים תנאוקיים כגון שהתנה עמה שאין לה שאר
 וכסות על מנת שלא יאכל חרות נכסיה וכל כיוצא בזה תנאו
 קיים כמה מזונות פוסקין לאשה פוסקין לה לחם שרבי
 מעודות בכל יום מעודה בוננית שלכל אדם באותה העיר
 שאינו לא חולה ולא גרין ומאותו מאכל שלאנשי אותה ליד
 אם חטים ואם שעורים שעורים וכן אורז אנדוזן אומשאנ
 מיין שנהגו בהן ופוסקין לה פרפרת לאכול ביה דעת
 כגון קטניות או ירקות וכיוצא בהן ושמן לאכול ושמן
 להדליק הנר ופרות מעט לשתות אם היה מהגדמקום
 שישתו הנשים יין ופוסקין לה שלש מענדות בשבת בער
 אודים כמנהג המקום ונותן לה בכל שבת ושבת מעט
 כסף לצרכיה כגון פרוטה לכובס אולמרחץ וכיוצא
 בהן ברא בעני שבישראל אבל אם היה עשיר נבן
 לפי עשרו אפילו היה ממונו ראוי שיעשה לה כמה תבשיל
 אשר בכל יום כופין אותו להוציא ותהיה כתובתה חוב
 עליו עד שתמצא ידו ותן בעל שרצה ליתן אשתו
 מזונותיה הראויות לה ותהיה אוכלת ושותה לעצמה שהוא
 אוכל ושותה לעצמו הנשות בידן ובלבד שיאכל עמה
 מלילי שבת ולילי שבת האשה שפסקו לה מזונות והוא

ומתירה עם שישישלאין בן זיתן לזלזלם כופין אותם להוציא
 ומתירה

דמותר לבעל • היה בעלה כהן איננו נהנה לה כד
מזונותיה תרומה מפני שטורח גדול הוא לה לשמר
מדבר המטאין ולאכלן בטרה לא נותן לה מחצה חופן
ומחצה תרומה כשם שאדם חייב במזונות בניו
ובנותיו הקטנים עד שיגדלו בני שש שנים מכך ואילך מאכלן
עד שיגדלו בתקנת חכמים ואם לא רצה גוערין בו ומכלתין
אותו ופוערין בו אם לא רצה מכריזין עליו בעיבור
פל' אכזרי הוא ואינו רוצה לזון בניו ובנותיו והרי הוא פחות
מעמ טמא שהוא זן את אפרוחיו ואין כופין אותו לזנות
אחר שש צדא באיש שאינו אמוך ואין
אם הוא ראוי ליתן עדיקה או אינו ראוי אבל אם היה אמוך
שיש לו ממון הראוי ליתן ממנו עדיקה המספקת לה
מציאות ממנו בעל כדון משום עדיקה ולעין אנתן עד
שיגדלו מי שהלך למדינה אחרת וצאה אשתו
לצית דין לתבוע מזונות שלה חרשים הראשונים
מיום הליכתו אין פוסקין לה בהן מזונות חזקה היא
שאין אדם מניח ביתוריקן מיכאן ואילך פוסקין לה
מזונות ואם היו לו נכסים בית דין יורדין לנכסין
ומוכרין למזונותיה ואין מחשבין עמה על מעשה
ידיה עושה יבוא בעלה אם מעא שעשת הריזה
שלו וכן אם לא עמדה בדין לא מכרה

לענמה למזנות מכרה קיים ואינה יודעת תפא המזון
ולא שבועה עד שיבוא בעלה ויטעון או עד שתבוא לגבות
כתובתה אמר מותר מגלגלין עליה שלם מכרה לא למזנות
שהיא צריכה להן • וכשם שבית דין מוכרין ומאן
האשה שהלך בעלה כך מוכרין למזון בניו ובעתין שהן
בני שש שנים אופחות אבל יתר על שש אין זנים אותם
מנכסין שלא בפניו אעפ"י שהוא אמר וכן מי שנשתלה ביה
דין יורדין לנכסיו ומוכרין וזנין אשתו ובניו ובעתירשהו •
בני שש אופחות ומפרנסין אותן ישמן הגאונים
שהורה שאין פוסקין מזונות לאשה שהלך בעלה או
שמת בעלה עד שיהיה שטר כתובה יוצא מתחת ידה
ואם לא תוציא שטר כתובה אין לה מזונות סמה נטלה
כתובתה מבעלה או מחלה כתובתה לו שאין לה מזונות
כמו שיתבאר ויש מי שהורה שפוסקין לה
בחזקת שלא נטלה ולא מחלה ואין מצריכין לה להביא
כתובה לזה דעתי נוטה כמו שהלך בעלה הואיל ויש
לה מזונות מקצת תורה אבל אם מת בעלה אין לה מזונות
מן התורה אבל אם מת בעלה אין לה מזונות אע"פ שתביא
כתובה מפני שהיא אוכלת בתקנת חכמים ועוד מפני
שניזונת מנכסיו ורשיה ולעולם טועני ליהוש
הלך בעלה ולזה ואכלה כשעבא קייב לשלם
עמו אחד מדעת עצמו והנה משה אם יבוא הבעל

12
אנו חייב לשלם לו והרי זה אפס את מעותיו מפני שלא צוה להוציא
והוא לא לותה ממנו הבעל שאמר לאסתו בשעה שהלך טרף
מעשה ידך במזונותיך אין לה מזונות שאן לא רצת בדבר זה ולא
סמכה דעתה היה לה לתבעו או לומר לו אין מעשה ידי מספיקין
הרי שעמדה בדין ופסקו לה מזונות ומכרו בית דין ונתנו
לה או שמכרה לעצמה ובא הבעל וטען ואמר הנתתי לה מזונות
הרי זו נשבעת בנקיטת חפץ שלא תגיה לה לא תבעה ולא
תכרה לא שהת עד שבא הוא אומר הנתתי והיא אומרת לה
הנתתי לא לויות מזה ונתפרנסתי נשבע שבועת הסת שהניח לה
ונפטר וישאר החוב עליה מכרה מטלטלין ואמרה
במזונותי מכרתי והוא טוען ואומר מזונות הנתתי נשבעת שבועת
הסת שלא תבעה והרי שלא תבעה ולא לותה ולא מכרה לא דחקת
אצמה ביום ובדלה ועשת ואכלה אין לה כלום המדידת
אסתו מליהנות לו בין שפירש עד זמן כל בין שלא פירש אסתם
ממזונותיו שלשים יום אם תמו ימי נדרו או שלא תמו והתיר נדרו
הרי מוטב ואם לא יוציא ויתן כתובה באותן השלשים יום תהיה
היא עושה ואוכלת והיה אחד מחביריך מפרנס אותה דברים שהיא
צריכה להן יתרעל מעשה ידיה אם אין מעשה ידיה מספיקין לכל
המדיד את אסתו שלא תטעום אחד מכל הפירות
ממזונותיו שלשים יום יתר על כן יוציא ויתן כתובה אפילו הדידת
שלא תטעום מאכל דע אפילו הדידת ממין שלא אכלה אותו

יוצא אחד שלשים יום ויתן כתובה נדרה היא שלא תאכל
אחד מכל הפירות וקיים לה הוא את נדרה או שנדרה בנזיר ולא
הפר לה אם רעה שתשב אחתנו ולא תאכל פירות אותה נאמר
תשב ואם אמר אצו רועה באשה נדרתה יוציא ויתן כתובה שהיא
היה בידו להפר והוא קיים לה ברצונו **פרק שלשה עשר**
כמה הכסות שהוא חייב ליתן לה בגדים
שלחמשים לזו משנה לשנה מטבע אותן הימים שנמצאו
ששה דינרין ורביע דינר כסף נותנן לה הימים בימור
הגשמים ולובשת בלילותיהן בימות החמה והשחקין והקמטת
הכסות הדין שלה כדי שתתכסה בהן בימי נדרה ונותן לה
הגור למתנה וכופה לה אשה ומנעל ממועד למועד **ב"א**
באוגן הימים ובארץ ישראל אבל בשאר זמנים **בבבא** המקומות
אין הימים עיקר יש מקומות שיהיו שם הבגדים ביוקר הרבה
או בזול הרבה לא העיקר שסומכין עליו שמחייבין אותו ליתן
לה בגדים הראויים לימות הגשמים ולימות החמה **בבבא**
שלוש שות כל אשה בעלת בית שם באותה המדינה
ובכלל הכסות שהוא חייב לה כלי בית ומדור שינשנת
בו ומדהן כלי הבית מטה מוצעת ומפץ אופח צליל לישב עליו
וכלי אכילה ושתיה כגון קדרה וקערה וכוס ובקבוק וכיוצא בהן
והמדור ששוכר לה בית שלא רבע אמות ותהיה למטה
חוצה לה כדי להסתמטה ויהיה לו בית הבסא חוץ ממנו

וכן מחייבין אותן ליתן לה אכסויט כגון בגדי צבעונין
על ראשה ופדחתה ופוך והלך וכו' צאבדן כדי שלא תתגנה
עלין ברא בעני שבישול אגל בעשירי הכל לפי עשרו
אפלו היה ראוי לקנות לה כלי משי ורקמה וכלי זהב כופין אונט
ועתן וכן המדור לפי עשרו והתכשיט וכלי הבית הכל לפי עשרו
ואם קצרה ידו ליתן לה אפלו בעני שבישול כופין אותן והוציא
ותהיה הכתובה חוב עליו עד שיעשור ולא האשה בלבד
לא בניו ובנותיו הקטנים בני שש או פחות חייב ליתן להן כסות
המפקת להן וכלי תשמיש ומדור לשכון בו ואינו נתן להם
כפי עשרו לא כפי ערכן בלבד זה הכלל כל מי שיש לו עלין ע
מזונות בענין בין אחר מותו יש לו כסות וכלי בית ומדור
וכלי שבת דין מוכרין למזונותיו כך מוכרין לכסותו וכלי ביתו
ומדורו האשה שהלך בעלה ופסקו לה בית דין מזונות
וכסות וכלי בית ושכר מדור אין פוסקין לה תכשיט שהרי אין לה
בעל שאתקשטו אלא מי שנשאתה בעלה אונתה שפוסקין
לה תכשיט ודין הבעל עם אשתו בטענת הכסות והכלים ושכר
הבית כדיום בטענות המזונות אם אמר הוא נתתי והיא אומרת
לא נתתי דין אחד לכל המדיר את אשתו שלא תקשט
באחד מכל המינים בעניות שנה אחת יקיים יתר על כן אשתו
נדרו או יצא ויתן כתובה ובעשירות שלישים יום יקיים יתר על

כן או יתר נדח או יצא ויתן כתובה ^{הדירה שלא תלך למרחץ}
בכרמים שבת אחת ובשקלים שתי שבתות שלא תנעול מנעול ^{בבית}
בכפרים שלשה ימים ובכרמם מעת לעת יתר על זה או יתר נדח
או יצא ויתן כתובה ^{הדירה שלא תשאל ושלא תשאל ממנו}
הבית שדרך כל השכנות לשאול אותן ולהשאל כגון נפה וכברה
ריחים ותגור וכיוצא בהן יתר נדרו או יצא ויתן כתובה מפני ^{ששאלה}
שם רע בשכונתיה ^{וכן היא שנדרה שלא תשאל ושלא תשאל}
נפה וכברה רחים ותגור וכיוצא בהן ושלא תארוג בגדים נאים ^{לשאלה}
במקום שדרך לארוג אותן לבנים תעא שלא בכתובה מפני ^{ששאלה}
שם רע בשכונתו שהוא כילו ^{מקומות שדרך של א}
תצא אשה בשוק בכופה שעל ראשה בלצד ^{עבד שאלה עליה}
רדיד החופה את כל גופה כמו טלית נותן לה בכלל הדקות רדיד
הפחות בכל הרדידים ואם היה עשיר נותן לפי עשור כדו ^{שאלה}
בולבית האבל ולבית המשתה ^{לפי שכל אשה יש לה ויצא}
ולילך לבית אביה לבקרו ולבית האבל ולבית המשתה לגמול
חסד לחעיתה ולקרובותיה כדי שיבואו הם לה שאינה ^{לבית}
הקהל עד שלא תצא ולא תבוא אבל גנאי הוא לאשה
שתהא יוצאה תמיד פעם בחוץ פעם בדחובות וישלבעל
למנוע אשתו מזה ולא יניחה לעאת לא כמו פעם אחת בחודש
אופעמים בחודש כפי הצורך שאין יופיל אשה לא לישב ^{לזמן}

בית שכך כתוב כל כבודו בת מלך פנימה
אשתו שלא תלך לבית אביה בזמן שהיא עמה ענין חדש אחד
אמת ניין לו שנים יוציא ותן כתובה ^{המדיר אשתו שלא תלך}
לבית האב ולבית המטה או יתיר נדרו או יצא ויתן כתובה
שדה כמי שאסדה בבית הסוהר ונעל בפניה ואם היה טוען מפני
בני אדם פרוצין שיש בבית אמו האב או בבית המטה והוא
שם פרוצין שומעין לו ^{האומר לאשתו אין רצונך שיבואו}
לבית אביו ואמר אחר ואחיות שומעין לו והיה היא הולכת
להן כשארע לה דבר ותלך לבית אביה פעם בחודש ובכל דור
ורגל ולא יכנסו הן לה לא אם אירע לה דבר כגון חולי או לידה שאין
כופין את האדם שיכנסו אחרים לרשותו ^{וכן היא שאמרה}
אין רצונך שיכנסו אחרים לרשותו ^{ואני שוכנת עמהן בחצר}
אחת מפני שמרעין לי ומצדיק לי שומעין לה שאין כופין את
האדם שיבואו אחרים עמו ברשותו ^{האיש שאמר אני}
דר במדור זה מפני שבני אדם רעים אפרוצים אוגים בשכונות
ואני מתירא מהן שומעין לי ואעפ שלא הנחיק בפריצות שאני
צווחים הרחק משכן רע ואפלו היה המדור שלי מוציא
ממנו ושוכן בין בני אדם כשרים וכן היא שאמרה כן אעפ
שהוא אמר אני מן תיר עליהן שומעין לה מפני שהיא אומרת
אין רצוני שיוצא עלי שם רע בשכונות או ^{כל הישוב}
אלצות ארצות הוא כגון ארץ כנען וארץ מצרים וארץ תמן

וארץ כנען שבער וכדעת בהן וכל ארץ וארץ מדינות וכפרים
וערי ישראל לענין גשמתן של ארצות היו יהודה ועבר הירדן
והגליל ^{איש יב} שהיא מארץ מן הארצות ונשא אשה ^{פתיחה}
בארץ אחרת כפיך אותה וי' עתה עמו לארצו אותה בלא פתיחה
שעל מנת כן מאה ואעפ שלא פירש אבל הנושא אשה באחת מן
הארצות והוא מאנשי אותה הארץ אע"כ יכול להוסיף ארץ ^{אחרת}
אבל מוציא ממדינה למדינה או מכפר לכפר באותה הארץ
ואינו יכול להוסיף לא ממדינה לכפר ולא מכפר למדינה
שוש דברים שיש ציבות המדינה טובה להן ויש דברים שיש ציבות
הכפרים טובה להן וכדמצינו ממדינה למדינה או מכפר
לכפר באותה הארץ אע"כ מוציא מנה יפה לנה רע שלא
תהא בו קלה וכעורה ^{וכן לא יציא ממקום טובו}
ישל למקום שרובו גוים ובכל מקום מוציאין מקום טובו
גוים למקום שרובו ישראל ^{בדא מחוץ לארץ לחוץ}
לארץ או מארץ ישראל לארץ ישראל אבל מוציא לארץ לארץ
ישראל כופין לעלות אפלו מנה יפה לנה רע ואפלו ממקום טוב
ישל למקום שרובו גוים מעלין ואין מוציאין מארץ ישראל לחוץ
לארץ ואפלו מנה רע שרובו גוים לנה יפה שרובו ישראל
אמר האיש לעלות לארץ ישראל והיא אינה רועה תצא שלא בכתובה
אמרה היא לעלות והוא אינו רועה יציא ויתן כתובה והוא הדין לכל
מקום מארץ ישראל עם ירושלים שהכל מעלין לארץ ישראל ואין הכרח
מוציאין משם והכל מעלין

ע"י ר"י ש"ס
לפי דעת ר"י ש"ס
אין מוציאין ממקום טובו
למקום רע

לדושלים ואין הכל מועילין משם פרק ארבעה עשר
עונה האמורה בתורה לכל איש ואיש

כפי כוחו וכפי מלאכתו כי ער בני אדם הבריאים הרבים והעניים
שאין להן מלאכה שמכשילת כוחן לא אוכלין שותין וישבין ^{לבתיהם}
עונתן בכל לילה הפועלים כגון החייטים והאורגים
והבניים וכיוצא בהן אם היתה מלאכתן בעיר עונתן פעמיסבבל
שבת ואם מלאכתן בעיר אחרת עונתן פעם אחת בשבת
החמרים אחת בשבת הגמולים אחת לשלשים יום המלחם
אחת לששה חדשים תלמידי חכמים עונתן פעם אחת בשבת
מפע שהתלמוד מיתש את כוחו ודרך תלמידי חכמים לשמש
מטותן מלי לישבת ללילה שבת ישלאשה לעבבער
בעלה שלא יצא לסתורה לא למקום קרוב שלא ימנע מעונתה
ולא יצא לאברשותה וכן יש לה למנעו לעאת ממלאכה שעונתה
קרובה למלאכה שעונתה רחוקה כגון המר שביקש לעשות
גמול או גמול ליעשות מלח ותלמידי חכמים יצאין לתלמוד תורה
שלא ברשות נשותיהן שאם שלש שנים וכן רך וענוג שבעשה
תלמידי חכמים אקאשתו יכולה לעכב נשא אדם כמה
צעים אפלו מאה בין בבת אחת בין בקו אחד דו ואין אשתו
יכולה לעכב והוא שיהיה יכול ליתן שאר כסות וענה כראוי לכל
אחת ואחת ואינו יכול ליכנס אותן לשכון בחצר אחת לא מלאות
נאות לעצמה וכמה היא עונתן לפי מנינן כי ער פועל שיהיו

וְשֵׁשׁ יָמִים יִשְׁלַח עֲנַה אַחַת בַּשַּׁבָּת וְלֹא עֲנַה אַחַת בַּשַּׁבָּת הַזֶּה
אַרְבַּע נְשִׁים צִמְצַמְתָּ עֲנַת כָּל אַחַת מֵהֶן עֲנַת אַחַת בַּשַּׁבָּת וְשֵׁשׁ שַׁבָּתוֹת
וְכִן אִם הָיָה מֵלֶךְ וַיֵּשׁ לוֹ אֶרְבַּע נְשִׁים תְּהִי עֲנַת כָּל אַחַת מֵהֶן עֲנַת
אַחַת בַּשַּׁבָּת וְשֵׁשׁ לְפִיכָךְ צִוּוּ חֲכָמִים שְׁלֹא יִשָּׂא אָדָם יָתֵד
עַל אַרְבַּע נְשִׁים אֲעַפְּ שִׁישׁ לוֹ מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה כִּי יִשְׁתַּגִּיעַ לְהִסְעוֹת
פָּעַם אַחַת בַּחַדָּשׁ הַמְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁתֵּאֵמַר לְאַחֲרֵי מָה
שֶׁאֵמַר לָהּ אִמָּה שֶׁאֵמְרָה לוֹ מִדְּבַרֵי שְׂחֹק וְקִלּוֹת לֹא שֶׁמִּדְּבַר
אָדָם עִם אִשְׁתּוֹ עַל עִמְקֵי תַשְׁמִישׁ הָרִי זֶה יוֹצֵא וְיָתֵן כְּתוּבָה שֶׁאֵין
זֶה יְכוּלָה לְהַעֲיֵץ פְּנֵי וְלֵאמֹר לְאַחֲרֵי דְבַרֵי קִלּוֹן וְכִן אִם הָיְתָה
שֶׁתֵּבֵא מִתְּהַלְבֵּת בַּשַּׁעַת תַּשְׁמִישׁ כִּי שְׁלֹא תִתְעַבֵּד אֶהְדִּירָה
שֶׁתַּעֲשֶׂה מַעֲשֵׂה שׁוֹטִים וְדְבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶן מִלְּפָנֶיךָ כִּשְׁטוֹת
הָרִי זֶה יוֹצֵא וְיָתֵן כְּתוּבָה הַמְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִתַּשְׁמִישׁ
הַמַּסָּה שַׁבָּת אַחַת מִמֵּתִינִין לוֹ יִתֵּן עֲלֶיךָ יוֹצֵא וְיָתֵן כְּתוּבָה
אוֹתִיד נִדְרוֹ וְאֵמְלוֹ הִיא מֵלָה שֶׁעֲנַתְנוּ לְשֵׁשׁ חֲדָשִׁים שְׁכִיחַ
שְׁנֵי הָרִי צִיעֵרָה וְנִתְיָאֵשָׁה וְכִי צֵד מְדִירָה אִם אֵמַר לָהּ
תַשְׁמִישׁ אֶסוּר עֲלֶיךָ אִשְׁנֵשְׁבַע שְׁלֹא יִשְׁמַשׁ מִטָּתוֹ לֹא נִדְרָה כְּלוֹם
וְאִם נִשְׁבַּע נִשְׁבַּע לְשָׂאן מִכֵּי שֶׁהוּא עֲשׂוֹעַבֵּד לָהּ אֵמַר לָהּ
הִנֵּאת תַשְׁמִישׁךָ אֶסוּרָה עָלַי הָרִי זֶה נִדְרָה וְאֶסוּר לְשִׁמְשׁוֹת
מֵאֲכִילֶיךָ אֶת הָאָדָם דְּבַר הָאֶסוּר לוֹ אֶסוּר לְאָדָם לְ
לְמַנוֹעַ אֶת אִשְׁתּוֹ עֲנַתָּה וְאִם מִנֵּעַ כִּי לִיעֵרָה עֹכֵר בְּלֹא
תַעֲשֶׂה שַׁבָּתוֹרָה שֶׁנִּשְׂאָרָה כְּסִתָּה וְשֶׁנִּתְהַלְבֵּת לֹא יִגְרַע וְאִם מֵלֶךְ

אות ששכוחו ואינו יכול לבעול ימתין ששה חדשים ^{עד} ~~ל~~ יבוא
שאין לו עונה גדולה מאד ואחר כך אנטול ממנה רשות או יצא
ותן כתובה האשה שמנע בעלה מתשמיש המטה היא
הנזקקת מורדת ושואין אותה מפנימה מרדה אם אמרה מאסתי
ואני יכולה להבעול לו מדעת רכופץ אותו והוציא לשעתו לפי
בטביה שתבע לישאוי לה ותצא בלא כתובה כלל ותטול בלאותיה
הקיימן בין מגכסים שהכניסה לבעלה ותחייב באהדיותן בין ^{לבעלים}
שלא נתחייב באחריותן ואנה נוטלת משלבעל כלום ואפול מנעל
שברגליה ומספחת שבראשה שלחוק לה פושטת ונותנת וכך כל
שנתן לה מתנה מחזרת אותו שלא נתן לה על מנת שתטול ותצא
ואם מרדה מתחת בעלה כדי לטעורו ואמרה הריני
מצערת אנכי בכך מפני שעשה לי כן וכך אומני טוקלני אני
מפני שעשה עמי מריבה וכיוצא בדברים אלו שולחין לה מבית דין
ואומרין לה הרי ינענת שאם את עומדת במרדך אפול כתובתך
מאה מנה הפסדת אותה ואחר כך מכריזין עליה בבתי
בנסיות ובבתי מדרשות בכל יום ארבע שבתות ואחר ז' ^ל
ואומרין פלונית מרדה על בעלה ואחר ההכרזה שולחין לה פעם
שנייה ואומרין לה אם את עומדת במרדך הפסדת בתובתך
אם עמדי במרדה ולא חזרה נמלין בה ותאבד כתובתה
ולא יחיה לה כתובה כלל ואין מתעין לה גט עד שנים עשר חדש
ואין לה מזונות כל שנים עשר חדש ואם מתה קודם הגט בעלה
יורשה

כסדר הזה עושין לה אם מרדה כדי לצערן ואפלו היתה נדה או חלה
שאעה לתשמיש ואפלו היה בעלה מלה שעונתו ושטה חדשים
ואפלו יש לו אשה אחרת וכן ארובה שהגיע זמנה לנשא ומרדה
כדי לצערן ולא נשאת הרי זו מורדת מתשמיש וכן יבמה שלא
רעת להתיבם כדי לצערן כסדר הזה עושין להן ^{המורדת}
הזאת כשהיא יוצאת אחר שנים עשר חדש בלא כתובה ^{החדה}
כל דבר שהוא של בעל אבל נכסים שהכניסה לו ובלאו תורה
קיימין אם תפשה אין מוציאין מידיה ואם תפוש הבעל אין מוציאין
מידיה וכן כל מה שאבד מנכסיה שהיכל הבעל אחריותן עליהן ואלו
משלם לה כלום זה הוא דין התלמוד במורדות ואמרו
הגאונים שיש להן בבבל מנהגות אחרות במורדות ולא פשוט
אותן המנהגות ברוב ישראל ודולים הוא עליהן ברוב
המקומות וביין התלמוד לאו לתפוש ולדון ^{המורדת}
אשתו ואמר הדין זן ומפרנס אבל אינו בא עליה מפני שאני נשואה
מוסיפין לה על כתובתה משקל שש ושלושים שעורה של כסף
בכל שבת ושבת וישב ולא ישמש כל זמן שתריעה היא לישב
ואעפ שכתובתה הולכת ונוספת הרי הוא עובר בלא תעשה
שן לא יגרע שאם שנא ישלח אבל לענות אסור ולמה לא יקח
על לאו זה מפני שאין בו מעשה איש ואשתו שבא לה
הוא אם זומרות ממני מתשמיש והיא אומרת לה
כדרך כל הארץ אני עמו וכן אם טענה היא שהיא מורה

מת שמועיהוא אלו לא כי לא כדרך כל האדם אני עמה מחרימין
בתולה עלמי שהוא מורד ולא יורה בבית דין ואחר כך אסור הוא
אומרו להן התיחדו בפני עדים נשאלו ועדיין הן טוענין מבקשין
מן הנטען ועשיין פשרה כפי כוח הייזן אבל לבעל בפני אדם
אי אפשר לפי שאסור לבעול בפני כל צדקה האשה שחלתה
חייב להפא אותה עד שתבריא ראה שהחוליא ארוך ויחסידי ממון
הדבה להפואה ואמר לה הרי כתובתך מונחת או להפא לך
מכתובתך או הרי אני מגרשך ונותן כתובה והולך שומעין
לו ואין ראוי לעשות כן מפני דרך ארץ נשבות אייב לפדותה
אם היה כהן שכבר נאסרה עליו פודה אותה ומחזירה לבית
אביה אפלו הין בעיר אחרת מטפל בה עד שמחזירה למדינתה
ומגרשה ונתן לה כתובתה היה בעלה ישראל שהשבוי מותנת
לו מחזירה לו לאשה כמות שהיתה ואם רעה אחר כך מגרשה
ונתן לה כל כתובתה אין מחייבין אתה בעל לפדות את
אשתו ביותר עידימה לא במה שהיא שווה כשאר השביות
היו דימה יתר על כדי כתובתה ואמר הריני מגרשה וזו שלי
תלך ותפדה את עצמה אין שומעין לה לא בופין אותה ופודה
אותה אפלו היו דימה עד עשרה בכתובתה ואפלו אין לו לא
כדי פדינה בוא בפעם ראשונה אבל אם פדיה בשבא
פעם שנייה ורצה לגרשה הרי זה מגרש ויתן כתובתה והיא תפדה
את עצמה מי שנשבות אשתו והוא במדינת הים בוצעין
יורדין לנכסין ומוכרין בהבדלה ופודין אותה כדרך שהבנות

פניה המדייר את אשתו נד שהיא חייב בגלל הגדשה וליהן כתובה
ונשבות אחד שהדייר אינו חייב לפדותה שמעת שהדייר אינו
חייב לפדותה שמעת שהדייר חייב לגרשה וליתן כתובה
האשה שהייתה אמורה על בעלה מאיסורי לאין ונשבות איכה
חייב לפדותה לא נותן לה כתובה והיא תפדה עצמה והלא תפדה
אמורה לפדן והרי היא פודה אותה מפני שלא היתה אמורה מקודם
ואחור השביה הוא שגרם לה מתה אשתו חייב בקבורתה
ולעשות לה הספד וקנינים כדרך כל המדינה ואפלו עני שבישרא
לא יתחוו לו משני הלילים ומקוננת ואם היה עשיר הכל לפי כבודו
ואם היה כבוד גדול מכבודו קוברין אותה לפי כבודו שהאשה
עולה עם בעלה ואינה יורדת ואפלו לאחר מותה לא רעה
לקבור את אשתו ועמד אחד מדעת עצמו והביט מציאין
מבעלה בעל כרהו ונותנין לה כפי שלא תהיה זוממת לכלבים
היה במדינה אחרת כשמתה אשתו בית דין יורדין לתכסין ומנבין
בלא הכרה וקוברין אותה לפי ממון בעל ידוע כבודו אולפי
כבודיה פרוק חמשה עשר האשה שהדשת את בעלה
שעמנו עונתה הריזה מות
אחרינישואין
בדיה בשתי ין לזכנים שכבר קיים מצות פריה ורביה אבל
אם לא קיים חייב לבעול בכל ענה עד שיהיו לו בנים מפני שהיא
מצות עשה שלתורה שנפרו ורבו האיש מצווה על פריה
ורביה אבל לא האשה ומאמת יתחייב האיש במצוה זו מבין

שש עשרה מבין שבע עשרה שנה ובין שעברו עשרים שנה ולא
נשא אשה הרי זה עובר ומבטל מצות עשה ואם היה עוסק
בתורה וטלוד בה והיה מתעורר מלמלא אשה כדי שלא יטלה
מאזונות ויבטל מן התורה הרי זה מותר להתאחד עמה עוסק
במצוה פטור מן המצוה וכל שכן בתלמוד תורה
מישה שקה נפשו בתורה תמיד ושגרה בה כבן עזאי ונדבק
כל ימיו ולא נשא אשה אין בידו עון והוא שלא יהיה יצרו מתגבר
עליו אבל אם היה יצרו מתגבר עליו חייב לישא אשה ואפול
היו בניו שמה בוא לידי הרהור כמה בני יחיאל
לאיש ותקיים מצוה זו בידו זכר תקבה שג זכר ונקבה
בראם היה רבן קרים אנשהיתה הבת אילונית לאקיים מצוה
נולדו לו יתתו והניחו בניו הרביעיים מצות פריה ורביה
בני בניו הרי הן כבנים ברא בשתין בני הבנים זכר
ונקבה והיו באים בזכר ונקבה אע"פ שהזכר בן בתו ונקבה
בת בנה הואיל והן משני בניו הריקיים מצוה פריה ורביה אבל
אם היו בן אובת ומתו והניח אחד מהן זכר ונקבה עדיין לא
קיים מצוה הרי בניו בגויותו ונתגור הוא והן הרינו
קיים מצוה זו הרי בניו והוא עבר ונשתחרר הוא והם לא
קיים מצוה פריה ורביה עד שיוליד אחר שנשתחרר שהעבדאן
לו ייחוס לא ישא אדם עקרה ונקבה אילונית והקטנה
שאניה לא היה לולד לא אם כן קיים מצוה פריה ורביה או

כלא

ש

שתי אשה אחת ומנות ולבנות ממנה נשא אשה
ושבת עשר שנים ולא ירדה בדינה יוציא ויתן כתובה או
ישא אשה הראויה לוליא ואם לא רצה להוציא כופין אותו ומכין
אותו בשוט עד שיציא ואם אמר איני בועלה והרי אני שומע
עמה בפני עדים כדי שלא אתיחד עמה בין שאמרה הוא
כן בין שאמר הוא אין שומעין להן לא יוציא או ישא אשה
הראויה לוליא שבת עשר שנים ולא ירדה והרי הוא יורה
שכבת זרע כחץ חזקת החול ממה ותועא שלא בכתובה
ויש לה תוספת לא תהיה זו פחותה מאילונית שלא הכירבה
שיש לה תוספת כמו שיתבאר ואם אינו יורה כחץ חזקת
החול ממנו בלבד וכשיציא יתן כתובה כולה עיקר ותוספת
הוא אומר ממנה נמנע הוליא והיא אומרת ממנו נמנע
מפני שאינו יורה כחץ היא נאמנת ויש לה חלקים על מני עני
דבר שאינה יודעת אותו בודאי ואחר כך יתן כתובה ואם
אמרה איני יודעת אם ממנו אם ממני אין לה עיקר כתובה
כמו שאמרנו העמד ממון בחזקת בעלין עד שתטעון בודאי
שאינו יורה כחץ ולמה היא נאמנת בטענה זו מפני שהיא
מגרשת אם ירה כחץ אזלא ירה כחץ והוא אינו מרדני
האשה שבאה לתבוע בעלה לגרשה אחר עשר
שנים מפני שלא ירדה והיא אומרת שאינו יורה כחץ
שומעין לה אעפ שאינה מצווה על פרידה ורביה

היה לא לבנים לקנותה וכפוך אותה ויתן כסף
בדבר שלא כתלה אתו ופת על מנת שתעלה לרעוה ותטול
הלך בסחורה בתוך פנים עשר או שהיה חולה או שהיה
היא חולה או שהיו הצוטין בבית האסורים אין עולה להן אותו זמן
מן המנין הפילה מונה מיום שהפילה הפילה וחולה והפילה שלטו
פעמים הוחזקה לנפלים ושמה לא זכה להיבנות ממנה ויוציא
ויתן כתובה הוא אומר הפילה בתוך עשר כדי שיטרה
עמה והיא אומרת לא הפילתי נאמנת שאינה מדיקזקת עצמה
בעקריות הוא אומר הפילה שנים והיא אומרת שלש נאמנת
שאינה מחזקת עצמה במפולות ויוציא ויתן כתובה ובכל זה
משביעה שבועת הקט שלא הפילם או שהפילה שלש שבטענה
זו יתקייב ליתן כתובה נישאת לאחד ושהת עשר שנים
ולא ילדה והועיאה מותרת להינשא לשני שהת עם השני
ולא ילדה לא תנשא לשלישי ואם נישאת לשלישי תצא
בלא כתובה לא אם כן יש לה אשר אחרת או שקיים מצות
פריה ורביה האשה שבאה לבית דיין ואמרה בעלי
אינו יכול לשמש כדרך כל הארץ שימוש שמוליך או שאנו
יורה כהן יעשו הדיעץ פשרה ואזמרינה לאוילית שתנהג
עם בעליך עד שתשדי עשר שנים ולא תולדי ואחד כך
תתבעי ומגלגלין עמה בדבר ואין כופין אותה ליטב ולא
דנין

א =

אחד מן המדברים לא כדור מן כדור זה ענין שיעשו כבוד
אלה שיש אדם מצות מורה ודביה הדי הוא מצות
מדיברי סופרים שלא יפול מן המלות ולדבות כל זמן שיש
בוכוח שכל המוסף נפש אחת בישאל כלו בנה עולם וכן
מצות חכמים שלא ישב אדם בלא אשה שלא יבוא לוי
הרהור ולא תישב אשה בלא איש שלא תישב

וחובה על כל איש לקנות לאשתו אמרו חכמים אין אדם
מקנה לאשתו לא אם כן נכנסה ברוח טהרה ולא יקנה
לה יותר מאי ולא יאנוס אותה ויבעול בעל כרחה לא
לדעתה ומתוך שיחה גשמחה וכן צוו חכמים על האשה
שתהא צנועה בתוך ביתה לא תרבה בשחוק וקולר
לאש בפני בעלה ולא תתבע תשמישה מטה בפיה ולא
תהיה מדיבה בעסק זה ולא תמנע מפעלה כדי לעדוע
שיעסק באהבה לא נשמעת לרוב כל עת שירצה
ותזהר מקרוביו ובעביתו כדי שלא יעבור עליו לוח
קנאה ותרחיק מן הכיעור ומן הדומה לכיעור
וכן צוו חכמים שיהיה אדם מכבד את אשתו
יתר מגופו ואוהבה כגופו ואם יש לו ממון מלכה
בטובתה כפי הממון ולא יטול עליה אימה יתירה ויהיה
דיבורו עמה בנחת ולא יהיה עצב ולא רוגז

40
מיצא
וכן צוון על האשה שתבא בכל בית את בעלה ביותו
ויהיה לו עליה מוחא ותבשה כל בעלה על פי ויהיה
בעיניה כמו שראו מלך מהלכות בת אור לצו ומלחמת
כל שיצא וזה הוא דרך בנות ישראל וצני יסוף וקדושים
הטהורים בזיווגן ובדרכים אן יהיה שובץ נא
ומשובח פרוץ ששה עשר הנכסים שמכנסת
האשה לבעלה בין קרקע בין עבדים
בין מטלטלין אעפ שהן נכתבין בשטר כתובה אין
נקראין כתובה לא נדוניא שמם ואם קיבל הבעל
אחריוק הנדוניא עליו ונעשית ברשותו אם פחתה
פחתה לו ואם הותירה הותירה לטהר זה נקראת נכסי
עצן ברזל ואם לא קיבל אחריוק הנדוניא עליו לא הדי
היא ברשות האשה אם פחתה פחתה לה ואם הותירה
יובזה לה הדי ונקראת נכסי מלוג וכן כל נכסים
שיש לאשה שלא הכניסה אותן לבעלה ולא כתבה אותן
בכתובתה לא נשארו לה לעצמה או נמלו לה ביוח שה
אחר שנתאסרה או נתנולה במתנה הכל נקראין
נכסי מלוג שכולן ברשותה הן ואין נקרא כתובה לא
עיקר כתובה שהיא מאה או מאתים עם התוספת בלבו
כבר הודיעט שהחכמים תיקנו כתובה
לאשה ודין התוספת כדין העיקר ולא תיקנוה

לגבותה כל זמן שתראה לא הרי היא כחוב שקבוע ^{הכבוד} לה זמן ואין
נגבית לא לאחד מיתת הבעל אואם גירשה ^{ואין התקין עושה}
היה לבעל שדות טובות ורעות ופירות ופאה ראשו לגבות
כתובתה אחר מותו שלא תגבה לאמן הרעה שבנכסיו והיא תקנה
זיבורית ^{וכן התקינו שכשכתובת לגבות אחר מותו לא תגבה}
עד שתשבע בנקיטת חפץ שלא הניחא עליה כלום ושלא מכרה כותבתה
ושלא מחלה אותה ושמין לה כל שעליה ופחדתן אותו מכתובתה אבל
אם גרשה לרצונה גובה בלא שבועה ואין שאין כמות שעליה
שהרי לקחן והוצאת בהן והוא רוצה להוציאה לא היא
וכן התקינו שלא תגבה האלמנה כתובתה לאמן הקרקע ואינה ^{גובה}
משבח ששבחו נכסים ה' יחר מיתת הבעל ואין הגנות נישנות אחר
מיתת אביהן משבח ששבחו נכסים לאחר מיתתו ואינה טורחת
בכתובתה משבח שהשביח הלוהק אעפ"י שבעל חוב גובה אחר
השבח ודברים א' מקולי כתובה הן ^{וכן מקולי כתובה}
שתטול האשה בגובה מן הפחות שבמטבעות כי יצד נשא אשה
במקום וגירשה במקום אחר אם היו מעות מקום הנישואין
ממעות מקום הגירושין נותן לה ממעות מקום הגירושין ואם מעות
מקום הגירושין טובות ממעות מקום הנישואין נותן לה ממעות
מקום הנישואין ב' לא בשהיה בכתובתה מעות סתם אבל אם פירש
בה מטבע ידוע בין בעיקר בין בתוספת הרי הוא כדיון המלוה ארבע
חבירו מטבע ידוע שנתן לו כמון שהלוהו כמו שיתבאר בהלכות

תיקון הגאונים בכל הישיבות שתהיה ראשה גבה כתובתה
אחד מיתת בעלי אהמן המטללין כדרך שתקנו לבעל חוב לגבור
מן המטללין ופשה תקנה זו בכל ישראל וכן שאר תנאי כתובה
אם ככתובה הן וישנן במטללין בקרקע חוץ מכתובת בנין דברין
שלא מעאנו מעתה ירושתה פשוט בכל הישיבות לפיכך אני אומר מעמוד
אתה על דין התלמוד שאין יורשין כתובת אמם לא מן הקרקע
כבר נהגו בכל מקומות שידענו ששמענו שמעם שיכתבו
בכתובה בין מקרקעי בין מטללי ודבר זה תיקון גדול הוא ואנשים
לבוים הנהגו בו שהדי זה תנאי שבממון ונמצאת האמנה גובה
מן המטללין בתנאי זה לא בתקנת אחרונים הריטולא
אלב כך בשטל כתובה לא נשא אתם אלא היה יודיע בתקנה זו
אלגאונים ואם לאו שנסתפק לנו הדבר מתישבין בדבר זה
שאין כוח בתקנת הגאונים לדין בה אע"פ שלא נתפרשה כדקתנא
שהן תקנת הסנהדרין הגדולה עד שנועו אבה ממון ^{מהיודשים}
ועד תיקון חכמים שיהיו כל נכסי הבעל ~~אחיה~~
וערבתי לכתובה ואפלו כתובתה מעה וישלוקרקע
עם זהובים הכל תחת שעבוד הכתובה וכל שימכור אחר
הנשואין מנכסיו אע"פ שמכרו קיים וישלו למכור כל נכסיו אם
ירצה ישלה לטרוף אותן בכתובה כשיגרשנה או כשימות אמלא
תמצא נכסים בני חורים וכשתטרוף לא תטרוף לא בשבוע ^{בצדק}
אפי' כדיון כל בעלי חובות ותקנה זו כדי שלא תהיה כתובה קלה
בעינין

כשמשב. בית דין א/הורשך את האמה כשתבנה
לגבות בתובנה אין נשביעין אותה לא חוץ לבית דין מפני
זבעלי דינין והנה אלה שביעה שחוששין לה שמה לא תדקדק
עמה בשבועה ואם רצו היתומים להודיע נדרת להן כל מה
ומירין אותה בבית דין ואחר כך נוטלת כתובתה
האמה קודם שתשבע הרי אן נשבעת אחר הנישואין ונוטלת כל
שארצה אבל אנה נודרת ונוטלת שמה יחד זבעל יחד לה
קרקע בכתובתה בין שיחודה בארבעת המצרים בין במנה
אחר גובה את כתובתה ממנה בלא שבועה וכך אם כתבלה
מטלטלין והן עצמן קיימין נוטלת אותן בלא שבועה וכך אם
ונלקח בהן מטלטלין זחורים ונודיע שאלו השניים מדמי המטלטלין
הראשונים נוטלת בלא שבועה הנוגמת כתובתה
לא תפרע לא בשבועה כיצד הוציא אשטר נהוזה שיעבו
אלה זוז הבעל אומר נתקבלה הכר זהיא אומרת
לא כך וכך ואפולן יש עליה עדים במקצת שנטלה האפולן דקדוק
בהשבון מה שנטלה בחצי העי פרוטה לא תטול בשאר לא
בשבועה אמר הבעל נתקבלה הכל והיא
לא נתקבלתי כלום ועד אחר מעיד עליה שנתקבלה וכל או
מקצת לא תפרע כל כתובה לא בשבועה הנפרעת שה
בפניו לא תפרע לא בשבועה כיצד הרי שגירש את אשתו
והלך לבית דין יורדין לנכסין אחד שתישבע ומגביץ אותה

האמה קודם שתשבע הרי אן נשבעת אחר הנישואין ונוטלת כל
שארצה אבל אנה נודרת ונוטלת שמה יחד זבעל יחד לה

זוהי שיטת הרי

כתובתה והוא שיהיה במקום רחוק שיהיה טורח להודיעו אבל
במקרה הדדך להודיעו שיהיה לו ומוודיעו אגבן אסלה יבוא
ישבע ותטול התוחלת כתובתה נפרעה שלא בשבועה
היציג הנציאה שטר כתובה בלף זוז הוא אומר נתקבלה הכל
והיא אומרת לא נתקבלתי כלום ואין לי לא חמש מאות זוז וזו
שכתב לי אלה אמנה היתה ביני לביןו כרי זונפרעת שלא בשבועה
אבל אם אמרה אין בטטר כתובתי לא חמש מאות אינה נפרעת
בשטר זה שישבו אף כלום שהדי ביטלה אותו וכאן הודת שהוא
שטר ופיכך נשבע שבועת בסת ונפטר כל מקום שאמרו
לא תפרע לא בשבועה אומרין לה בית דין השבעי וטלי ומקום
שנאמר תפרע שלא בשבועה אומרין לבעל עמוד ותן לה ואין
אתה נאמן בטענה זו עד שתביא יאיה לדברך אמר הבעל
אשעמו תשבע לי טענת אומרין לה השבעי וטלי ותשבע לה
בנטיטת הפך יתנה עמה שתגבה כתובתה בלא שבועה
או שהיא נאמנת בכל מה שתטעון עליו גובה ממנו בלא שבועה
בכל אבל אם באת ליפרע מיודשיו תישבע ואחר כך תטול
יתנה עמה שתהא נוטלת מיודשין בלא שבועה או שתהא לה
נאמנת על יודשיו והדין נוטלת מהן בלא שבועה אבל אם
באת לטרוף מנכסים משועבדים לא תטרוף לא בשבועה
ואעפ"י שהיא מינה הבעל שאין תנאי הבעל מועיל לא עליו
ועל יודשיו אבל להפסיד ממון אחרים אינו מועיל

אלמנה שהיה שטר כתובה יוצא מתחת ידה נשבעת וגובה כתובת
לשולם אפילו לאחר טאה שנה בין שחלה בבית בעלה בין שהיתה
בבית אביה ואם אין שטר כתובה יוצא מתחת ידה אין לה פלוגה
ואפילו עיקר כתובה ואפילו תבעה ביזם מיתת בעלה וכן הגדושה
אפילו עיקר אין לה עד שתוציא שטר כתובה **בדא**
במקום שדרכן לכתוב כתובה אבל במקום שאין דרכן לכתוב
כתובה לאסומכין על תנאי בית דיין הדיין גובה עיקר כתובה
אעפ שאין בידי שטר כתובה בין נתגרשה בין נתאלמנה בין
היתה בבית בעלה בין היתה בבית אביה אפילו ספת אין לה
בכל מקום לא בדאיה ברורה ועד כמה תגבה האלמנה
העיקר במקום שאין כותבין כתובה אם היתה בבית בעלה
גובה לעולם ואם היתה בבית אביה עד עשרים וחמש שנה
ואם באה לתבוע אחר עשרים וחמש שנה אין לה פלוגה שאם
לא מחלה לא שתקה כל זמן זה והרי אינה עם היורשין כדי
שתאמר נכלמתי מלתבען והן עמי בבית לפיכך אם היא
היורש עצמן מוליק לה מזונות לבית אביה נמיטפל בה ישלה
לתבוע כתובתה ואפילו לאחר המש ועשרים שנה מפני שזה
שתקה ולא תבעה מפני שהיא בושה מן היורש **היא**
אומרת בתולה נשאתי ועיקר כתובתי מאתים והבעל **היורש**
אומרין בעולה נשאת ואין לה לא מנה אם יש עם עדים שראו
שעשו לה המנהגות שנהגו אנשי אותה העיר לעשותן לבתולה
וכגון מיני

שמה או מלבוש ידוע או פתרים או שאר דברים שאין עושין
 כן לא לבתולה הרי זה נוטל מן המצוות ומה עדים בזה נוטלת
 ז' ואם היה הבעל קיים יש לה להשיען שבועת התורה שהדי
 י' הודה במקצת הטענה ונאמן הקטן להעיד בגדלו ולומר זכור אנכי
 כשהייתי קטן שנעשה לפלונית מנהג הבתולות וכל הדברים כאלו
 במקום שאין כתבין כתובה כמו שאמרו האשה שאמרה
 לבעלה גירשתי נאמנת שאינה מעיזה פניה בפני בעלה לכתוב
 האשה שהוציאה שטר כתובה ואין עמה גט ואמרה לבעלה גירשתי
 ואבד גטיתן לי כתובתי והוא אומר לא גירשתי חייב ליתן עיקר
 כתובה אבל אינו נותן התוספת עד שתביא ראיה שגירש או
 שיצא גט עם הכתובה מתחת ידה אמר זה הבעל
 כן היה גירשתי ונתתי כל הכתובה עיקר ותוספת וכתבת לי
 שובל ואבד שוברי מתוך שיכול לומר לא גירשתי ולא יתחייב
 בהוספת הרי זה נאמן ומשיענה בנקיטת חפץ ונותן לה את
 העיקר ונשבע הוא שבועת הקט על התוספת הוציאה
 גט ואין בידיה שטר כתובה אם דרך אותו המקום שלא יכתבו
 שטר כתובה גובה עיקר כתובה בגט שבידה ואם דרכו
 לכתוב כתובה אפילו עיקר אין לה עד שתוציא שטר כתובה
 כמו שביארנו ונשבע הבעל שבועת הקט על טענה ונשטר
 הוציאה שני גטין ושתי כתובות גובה שתי כתובות
 הוציאה שתי כתובות וגט אחד אינה גובה לא כתובה אחת

ואיך לא גובה אם שתיהן שונות ביטול האחרונה את הראשונה
ועל טענת לא מזמן אחרונה ואם לא באחת משתייהן תוספת
על סברתה גובה באיזה מהן שת רעה ותיבטל השניה
שנינו טען וכתובה אחת אין לה לא כתובה אחת המגדלשאת אשתך
והחזרה קתם על דעת כתובתה הראשונה החזרה הוציאה
גט וכתובה אחר מיתת בעלה אם גט קודם לכתובה גובה בגט זה
עיקר כתובה אם אין ודכן לכתוב כתובה וגובה כלמה שיש לה
יצאדי זכת בה במיתתו ואם כתובה קדמה את הגט אין לה לא כתובה
אחת שעל כתובה הראשונה החזירה האשה נאמנת לומר
מת בעלי כדי שתינשא כמו שכתבאר בהלכות גירושין ומתני
הכתובה שאם תינשא לאחד אחר מותו תטול מה שכתב לה
בכתובתה לפיכך אם באת לבית דין ואמרה מת בעלי התירוני
להינשא ולא הזכירה שם כתובה בעולם מתירין אותה להינשא
ומשביעין אותה ונותנין לה כתובתה באה ואמרה מת בעלי
תנו לי כתובתי אף להינשא אין מתירין אותה שעל עסקי הכתובה
באה והרי זה בחזקת שלא מת ואין דעתה להינשא לא לטול כתובה
מחיים בלבו באה ואמרה מת בעלי התירוני להינשא ותנו
לי כתובתי מתירין אותה להינשא ונותנין לה כתובתה מפני שעיך
דבריה על עסקי נישואין באה אבל אם אמרה תנו לי כתובתי
והתירוני להינשא מתירין אותה ואין נותנין לה כתובה ואם תפשה
אין מוציאין מידי **פרק שבעה עשר מיטבירה**

נשוי נשים רבות ומת כל שנישאת בתולה קודמת ויש
כתובה ואין אחת מהן נוסלת לא בשבועה ואין לאחזנה לא
מה ששידה שלפניה וגם היא נשבעת ונוטלת השאר וכן אם
היה עלין שטר חוב אם היה המוב קודם גובה בעל החוב
תולה ואם הכתובה קדמה גובה האשה תולה והשאר לבעל
חוב ברא בטהינה הקרקע שבאו לגבות ממנה קנויה
בשעת הנישואין ובשעה שולה הוא שהדין מתן שכל הקודם
שטרן זכה תולה אבל אם נשא נשים זו אחר זו ולזה בין קודם
נישואין בין אחר נישואין ואחר שנשא ולזה קנה קרקע כולן חובין
כאחת ששעבוד כולן כאחד בא שבשעה שקנה היה משועבד
לכל ואין כאן דין קדימה וכן אם היה זמן הכתובה
והשטרות כולן יום אחד או שעה אחת במקום שכותבין
שעות חולקין כאחת שאין שם קודם ולעולם כל שקדם וזכה
במטלטלין כדי חובן או כדי כתובה אין מועיאין מידן שאין
דין קדימה במטלטלין מי שגירש את אשתו ועליו שטר
חוב וכא בעל חוב והאשה לגבות והיו לו מעות וקרקע כדי
החוב והכתובה בעל חוב נוטל המעות והאשה גובה כתובתה
מן הקרקע ואם אין לו לא קרקע שאין בה כדי להגבות שניהם
ולא היה בה דין קדימה מתנין אותו לבעל חוב ואם נשאר לאשה
כלום תטול ואם לאו תידחה מפני בעל חוב שבעל חוב הקדימ
והועיא מעותיו והאשה לא תטול הכל שיתקמה שהאיש

דונה וישא אשה רוצה להינשא וכן מי שמת והניח
אשה ובעל חוב וקרנע שאין בה דין קרימה האשה נדחה
מפני בעל חוב והוא גובה כל חובותיה וכן שתוקנו הגאונים
שתגבר האשה ובעל חוב מן המטלטלין והדבר ידוע שאין
דין קרימה במטלטלין אם לא הניח מטלטלין כדי ליתן לשניהם
נתנן לבעל חוב כל חובותיה ואם נשאר לאשה מה שתטול
בכתובתה תטול אותה ^{נכין} היא בין בכתובתה נמסי צאן
בדל ופענה שאבדו או שלקחן הבעל היא בנכסי צאן בדל
שלה כשאר בעלי חובות ונשבעת שלא לקחה אותן ולא נתנה ולא
מחלה וחולקת עם בעלי חובות מי שמת או גדשו ישר
נשים רבות ואין שם דין קרימה ואין לו כדי כל הכתובות כיצור
חולקות רואין אם כשיחלק הממון על מנת הנשים יגיע לפחותה
שבהן כדי כתובתה או פחות חולקות בשווה ואם הממון יתר
על זה חולקין ממנו כדי שיגיע לפחותה שבהן כשיעור כתובה
וחוזרות וחולקות את המותר בין העתרות על הדרך הראשונה
כיצור מי שהיה נשוי ארבע נשים כתובה של ראשונה
ארבע מאות ושל שנייה שלש מאות ושל שלישית מאתיים
ושל רביעית מאה נמצא הכל יחד וצר שכולן אומת אם הניח
ארבע מאות או פחות חולקות כולן בשווה כל אחת נוטלת
מאה או פחות הניח שמונה מאות אם תחלק בין כולן
בשור נמצאת הרביעית נוטלת מאתיים והדי אין בכתובת

לא מנה כי צד עושיין לוקחין ארבע מאות וחולקין אותם בשוה
מאה מאה ומעצת הרביעית נטלה כדי כתובתה והלכה לה
ונשאר כאן ארבע מאות ושלש נשים שביד כל אחת

מאה אם תחלק הארבע מאות בין שלשתן בשוה נמצאת
השלישית נטלה מאתיים ושלשים ושלשה ויהי אין לה

בכתובה לא מאתיים לפיכך לוקחין מארבע המאות שלוש
מאות וחולקין בין שלשתן בשוה נמצאת השלישית נטלה

המאתיים שלה והלכה לה ונשאר כאן מאה ושתי נשים
חולקין את המאה בשוה ביח ראשונה ושניה נמצא ביד הראשונה

מאתיים והמשים וכן ביד השניה ונמצא ביד השלישית מאתיים
וביד הרביעית מאה על דרך זו חולקות לעולם אפילו

מאה הערב לאשה בכתובה אע"פ שקנו מידו אינו חייב
לשלם שמצוה עשה והרי לא היסרה כלום ואם ערב שלכתובה

בנו הוא וקנו מידו חייב לשלם שהאב בגלל בנו משעבד עצמו
וגומר ומקנה וקבלן שלכתובה חייב לשלם אע"פ שלא קנו מידו

ואיזה הוא קבלן זה שאמר לאשה הנשאי לזה ואני נותן כתובה
זו אבל אם אמר לה אני ערב כתובה זו אני פורע כתובה זו

אני חייב בה וכיוצא בזה פטור לא אם פן היה אביו
המגרש את אשתו ויורנה הנייה ואחר כך תפרעמן הקבלן

או מאביו אם היה ערב שמה והזירנה ונמצאו עושיין קנוניא
על נכסין שלזה וכן המקדיש נכסין וגרש את אשתו ויורנה

הנייה

ואחד כך תפרע מן הפורה מיד הקדש שמא יעשו סנוניא על
הקדש אבל המצוה את אשתו ובה לטרוף מן הדאמות אין
כחיהן אגון להדיה לא נבעת וטורפת זאת רצת תחזור
לבעלה שכבר ידע הלוקחות שיש עליו כתובת אשה והן הפסיון
על עצמן שלקחו נכסים שתחת שעבודה הבעל שמכר
בכסו ואחד כך כתבה אשתו ללוקח דין ודברים אין לי עמך
הדברים מה למעשן אעפ שקנו ממנה היו לטורפת שלא כתבה
לא שאלה היה בינה ובין בעלה קטבה ויש לה לומר נחת רוח עשית
לבעלי אבל אם קנו מיד האשה חלה שאין לה שעבוד על מקום
זה ויפיר כך מכר אותו הבעל אינה טורפת אותו וכן אם
מכרה בעל ואמר לאשתו לכתוב ללוקח דין ודברים אין לי עמך ווא
כתבה לא הסכימה למעשן ונפסד המכר ואז הבעל ומכר מאיש
אחר בין אותה הטרה בין שדה אחרת ואז שמכר הבעל הסכימה
למעשן וקנו מידה שאין לה שעבוד על שדה זו אינה יכולה
לטרוף שאינה יכולה לומר נחת רוח עשית לבעלי שהרצתי אשתי
כשלא רצת ולא הלכה ברצון בעלה מי שהיו לו שתי נשים
ומכר את שדיו וקנו מיד הראשונה שאין לה שעבוד על
שדה זו ואינה טורפת אותה מן הלוקחה והיה קנין המועיל שאינה
יכולה לטעון בן נחת רוח עשית לבעלי ואחר כך מת הבעל
אגודש שתיהן השנייה מועיאה מיד הלוקחה שהדין לא קנו
ללוקחה והראשונה מועיאה מיד השנייה יצפני שהיא קדמה
ולא המידה שעבדה לא מעל הלוקחה וכשתחזור השדה

לראשונה חוזר חזקה ומצא מידה שהל' קנו מידה לו והחזיק א'
הלכה ע' שיעשו פסדה בניהן ארמנה בין מן הנשואין בין
מן האירוסין נשבעת ומוכרת מקרקע בעלה ונפרעת כתובתה
בין בבית דין מומחין בין שלא בבית דין מומחין והוא שיהיה שלש
אנשים נאמנים ויודעים בשומת הקרקע ואחריות המכר ע' ו
נכסי יתומים אבל הגרשה לא תמכור לא בבית דין מומחין וכד'
המוכרת בבית דין לא תמכור לא בהכרזה ובהלכות הלואה
יתבאר משפט מכירת בית דין היא אבל המוכרת שלא בפני
דין אינה עריכה הכרזה ואע"פ שה' שלשה נאמנים ויודעים
השומא ארמנה שמכרה קרקע בכתובתה בינה לבין עתה
אם מכרה שוה בשוה מכרה קיים ונשבעת שבועת ארמנה
אחר שמכרה והוא שמכרה לאחר אבל אם שמה לעצמה לא
עשת כלום ואפלו הכרזה היתה כתובתה מאתיים ומכרה
שוה מאה במאתים או שוה מאתיים במאה נתקבלה כתובתה
ואין לה כלום ובלבד שתישבע שבועת ארמנה היתה כתובתה
מאה ומכרה שוה מאה ודנר במאה מכרה בטל ואפלו אמרה
אני אחזיר את הדינר ליורשים מכרה בטל היתה כתובתה
ארבע מאות זוז ומכרה לזה במנה ולזה במנה ולזה במנה
שוה בשוה ולאחרון שוה מאה ודינר במאה שלאחרון בטל
ושלכולם קיים יש לאשה למכור כתובתה אולי תמה במתנה
אם מת הבעל או גרשה יבוא הלו' ויטול ואם מתה היא בחייה
בעלה או קודם שנשבעה אין לו כלום הרי שמכרה מקצת מתובתה

אן משכנה כח צתה אן נתנה לאחר מקצתה מוכרת מקרקע בעלה
ותגבה השאר בין בבית דין מומחין בין בשושה נאמנים ומוכרת
לכתובתה אפלו בפעמים רבות בין בבית דין בין בשושה נאמנים
וידועין שצנת קרקע המוכרת כתובתה בין לאחרים בין
לבעלה לא איבדה שאר תנאי כתובה ואם היה לה בין זכר יורש
כעני כתובתה הזאת שנמכרה מנכסי אבין יתר על חלקו כדון
תנאי זה אבל המוחלת כתובתה לבעלה איבדה כל תנאי כתובתה
ואפלו מזונות אין לה עליו ומוחלת כתובתה אינה צריכה תנין
ולא עדים כשאר המוחלין שאינן צריכין עדים ולא קנין לא
בדברים בלבד והוא שיהיו דברים שהדעת סומכת עליהן ולא
יהיו דברי שחק והתל או דברי תמה לא בדעת **פירוש**
שמונה עשר אלמנה ניזונת מנכסי **פרשת**
כל זמן אלמנותה עד שתיטול כתובתה
ומשתבע כתובתה בבית דין אין לה מזונות וכן אם מכרה
כתובתה או עשתה כתובתה התנאי לאור והוא שתאמר לה פה
תקנה חובך בין שעשת דברים או בבית דין בין שלא בבית דין
מומחין בין שעשת בחיי בעלה בין שעשת אחר מיתת בעלה
אין לה מזונות מן היורשין אבל אם מכרה מקצתה יש לה מזונות
ומשתמארס האלמנה איבדה מזונותיה כשם שניזונת אחר
מותו מנכסין כך נתיבין לה כסות וכלי תשמיש ומדור וישיבת
במדור שהיתה בו בחיי בעלה ומשתמשת בכרים וכסתות שנש
תמשה בהן בחיי בעלה ובעבדיים ושפחות שנשתמשה בהן בחיי

בעולה נפל המזוז אין דיורשין חייבין לבנות וואס אמרה
הניחור ואני אבנו מעלי אין שומעין לה זכן לא תחזק בדין ולא
טהר אותן לא תשב בו כמו שהיא אונתציה ויורשים שמכרו מזוז
אלמנה לא עשו כלום נפל הבית אא שלא היה לבעל בית
לא בשכר נתנן לה מזוז לפי כבודו ופן מזונותיה וכמותה
כפי כבודה ואם היה כבוד הבעל גדול מכבודה נותנן לה כפי
כבודו מפני שעולה עמו ואינה יורדת ואפילו לאחר מותו
ברכת הבית מקובה כי עד חמשה שהין מזונות כל אחד
מהן קב כשיאכל לבדו אם הין חמשתן בבית אחד ואוכלין
בעודוב מספיק להן ארבעת קבין והוא הדין לשאר ערכי הבית
לפיכך אלמנה שאמרה איני זזה מבית אבי פסקן לי מזונות
ותט לי שם יכולין דיורשים לומר לה אם את אצלנו יש
מזונות ואם לאו אין אנו נותנן לך לא לפי ברכת הבית ואם היתה
טוענת מפני שהיא ילדה והם ילדים נותנן לה מזונות המספיקין
לה לבדה והיא בבית אביה ומקנה מזונות האלמנה ומותר
ליורשים אלמנה שהליתה אם עריכה לרפסיה
קצבה הרי היא כמזונות ויורשין חייבין בהואם היא רפואה
שאלה קצבה הרי ק מתרפה מכתובתה נשכית אין יורשים
חייבין לפדותה אפלו היתה יבמה ואפלו נשבת בהיי בעלה ומת
והיא בשביה אין חייבין לפדותה מנכסין לא נקדית משעע עמה
אות טול כתובתה ותפדה עימה מתה האמנה יורשי הבעל חייבין
בקבורתה ואם נשבעה שבועת אלמנה ואחר כך מתה יורשיה

שאין

יורשין כתובתה והן הייבין בקבורתה אבל לא יורשי הבעל
מעשה ידי האלמנה ליוורשים ויורש שאמר לאלמנה
טל מעשה ידיך במזונותך אין שומעין לה אבל היא שרצת בזה
שומעין לה וכל מלאכות שהאשה עושה לבעלה אלמנה עושה
ליתומים חוץ ממדינת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ידיו ורגליו
מעצאת האלמנה ופירות נכסים שהבטיחה לבעל לעצמה
ואין יורש בהן כלום והנכסים עצמן שהן נדונותיה מטלת אתן
בלא שבועה ואין ליוורשים בהן דיין בעולם לא אם כן הותרו בהן
הבעל והן נכסי צאן בדול המותר לבעל ואם מתה האלמנה
בלא שבועה יורשיה יורשין נדונותיה ואעפ שאינן נכסי צאן
ואם היה בהן מותר המותר ליוורשי הבעל אלמנה שתפקה
מטלטלין כדי שתזון מהן בין שתפקה מהיים בין שתפקה אחר מותר
אפילו אפול תפקה לכהן או מוצאין מידה אלא כותבין עליה
בית דין מה שתפקה ופוקצין לה מזונות ומחשבין עמה והיא ניאמת
ממה שבידה עד שתמות או עד שלא יהיו לה מזונות ויחחו
היורשים את השאר וכן אם תפקה מטלטלין בכתובתה מהיים
בעלה ומת גובה מהן אבל אם תפקה אחר ימותו לכתובתה
אינה גובה מהן אעפ שתיקנו הגאונים שתגבה הכתובה
ותנאי כתובה מן המטלטלין ולפיכך תזון האלמנה מן המטל
טלין אעפ שלא תפקה אם הניח בעלה מטלטלין ולא תפקה אותן
היורשים נוטלין אותן והן מעלין לה מזונות ואינה יכולה לעכב
עליהן ולומר יהיו מטלטלין מונחין בבית דין עד שאזון מהן שמה

יאבדו ולא יהיה לי מזונות ואפלו התנת עלין בפידוש שתזון מן
המטל טלין אינה מעכבת נבזה וצין תמיד בכל בתי דינין
אבל אם הניח קרקע יכולה היא לעכב עליהן שלא ימכרו אותה
מוציאה מיד הלקוחות שאין האשה והבנות ניזונות לא מנכסים
בני חורין הניח נשים רבות אעפ"י שנשאן דנאחד זו ניזונת ^{בשה}
שאין דין קדימה במזונות אלא מנה שנפלה לפני יבם בששה
חדשים הראשונים ניזונת משבעל אם הוכר העובר ופן אם
הניחה מעוברת ניזונת והולכת עד שתלד ילדה בין שלקיימה
ניזונת והולכת כלימי למנותה כשאר הנשים לא נמצאת מעוברת
אחר השלשה חדשים או שהפילה אינה ניזונת לא משבעל ולא
משליבם לא תובעת יבמה לכנוס או לחלוץ תבעה יבמה
לכנוס או לחלוץ ועמד בדין עברה אגשה לה או שהיה היבם ^{בשה}
היום הרי זו ניזונת משליבם בלא שבועה כלל נפלה לפני יבם
קטן אין לה מזונות עד שיגדיל ויהיה כשאר היבמין
מי שיחזר קרקע לאשתו בשעת צותה למזונותיה ואמר יהיה
מקום פלוני למזונות הרי רצה לה מזונות ואם היה שכח פחות
מזונות שאר ארזים והן נטלה השאר משאר נכסים ואם היה
שכוח יתר מן הנטלה נטלה הכל אבל אם אמר לה יהיה
מקום פלוני למזונות ושתק איך לה לא פירות אתו מקום בלבד
שהרי קצין לה מזונות אלא מנה שבאה לבית דין לתבוע
מזונות יש מי שהורה שפוסקין לה מזונות ואין משביעין אותה
ואין ראוי לסמוך על הוריה זו מעני שנתחלף לו הדבכ באשה

שהלך בעלה למדינת הים ורבותי חוזו שאין לה מזונות מבית דיין
עד שתשבע שהרי זו באה ליפרע מנכסי יתומים וכל הנפרע מנכסי
יתומים לא תפרע לא בשבועה ולזה רצתי נוטה ובוראני לדון
אלמנה שבאה לבית דיין לתבוע מזונות משביעין אותה בתחלה
ומוכרין בלא הכרזה ונתען לה מזונות וכן יש לה למכור למזונות
שלא בבית דיין מומחין לא בשלשה נאמנין בלא הכרזה וכן אפי'
מכרה למזונות בינה לבין עצמה שווה בשוה מכרה קיים וכשיבא
היורשים להשביע אותה נשבעת וכן מוכרין למזונות
כדי לדון מהן ששה היורשים אין יתר על זה ומוכרין על מנת
שיהיה הלוקח נתן לה מזון שלשים יום מזון שלשים יום וחזרת
ומוכרת פעם שנייה לשה היורשים וכן מוכרת והולכת לעולם
עד שיסאר מן הנכסים כדי כתובתה גובה כתובתה מן השאר
והולכת לה אלמנה שפלו לה בית דיין מזונות אין מהשבין
עמה על מעשה ידיה עד שיבואו היורשים ויתבעוה אם מעא
לה מעשה ידיה נוטלין אותה ואם לאו הולכין לדרכן ואני אומר
שאם הן היורשים קטנים בית דיין מהשבין עמה ופוסקין לה
מעשה ידיה כדרך שפוסקין לה מזונות אלמנה שאין
שטר כתובה יוצא מתחת ידיה אין לה מזונות שמה מותר
כתובתה או מכרה אותה או משכנה אותה ואע"פ שלא טען יורש
אנו טוענין לו ואומדין לה הביאי כתובתיך והשבעי וטלי'
מזונות אלא אם אין דרכן לכתוב כתובה האשה שהלכה
היא ובעלה למדינת הים ובאה ואמה מת בעלי רצת נזומת

כדין כל האלמנות רצת נוטלת כתובתה אמרה גירשני בעל
אינה נאמנת וניזונת מנכסיו עד כדי כתובתה מכל פנים שאם
עדיין היא אשתו ישלה מזונות ואם גירשה כשאמרה ישלה
כתובה שהרי כתובתה בידי לפיכך נוטלת מזונות עד כדי
כתובתה והולכת לה האשה שהיה לה ספק גירושין ומדב
בעלה אינה ניזונת מנכסין שאין מוציאין מיד הזרש מספק
אבל בחיי בעלה ישלה מזונות עד שתגרש גירושין גמורין
אלמנה ענייה ששהת שתי שנים ולא תבעה מזונות או
עשירה ששהת שלוש שנים ולא תבעה ותירה ואיזה מזונות
בשנים שעברו לא משעה שתבעה ואם שהת פחות מזה אפוא
ביום אחד לא ותירה לא תובעת ונוטלת מזון איתן השנים
שעברו אלמנה שתבעה מזונות מן הזרשים האמרי
נתנו והיא אומרת לא נוטלתי כל זמן שלא נישאת על היתומים
להביא ראיה או תשבע שבועת הסת ותטול ומשנשאת עליה
להביא ראיה או ישבעו הזרשים שבועת הסת שנתנו לה:
דין תוספת כתובה כדין העיקר לפיכך אלמנה שתבעה
או שמכרה או מחלה או משכנה תוספת כתובתה עם העיקר
אין לה מזונות ואם תבעה מקצת והניחה מקצת הרי זוכה
שתבעה מקצת העיקר והניחה מקצתו וכל המוכרת או ^{המוכרת}
סתם מכרה ומחלה התוספת עם העיקר ששניהם כתובה שמה
בכל מקום פריך תשעה עשר מתנאי הכתובה שיהיו
בני הזכרים יושבים

כתובת אגם ונדוניתה שכל עסקה בתורת נכסי צאן בהלך ואחר כך
חולקין שאר הנידושים עם אחיהם בשווה כיצד נשא אשה
פ כתובתה ונדוניתה אלה וילדה בין ומתה בחייו ואחר כך נשא אשה
אחרת כתובתה ונדוניתה מאתים והולידה בין ומתה בחייו ואחר
כך מת הוא והניח אלקים בעמך הראשונה יורשאה שבכתובת
אמו ובעמך השנייה יורשאתים שבכתובת אמו והשאר
יורשין אותם בשווה נמצא ביד בן הראשונה אלה וארבע מאות
ופיר בין השנייה שש מאות ^{שני} ~~בוא~~ בשניה יתר על כד
הכתובות דינר אחד או יתר כדי שיהיה השאר בשווה אבל
אם לא יתר דינר חולקין הכל בשווה אבל שאם ירשנו אלו
כתובת אגם וכו' בכתובת אגם וכו' ישאר דינר ~~אחד~~
בין הנידושים נמצא תנאי זה מצטל חילוק יורשה בין הבנים בשווה
שהוא מן התורה והוא הדין למי שנשא נשים רבות בין בזו
אחר לזו בין בבית אחת ומתכוונן בחייו ולו מהם בנים זכרים אם
היה שם יתר על כדי כל הכתובות דינר כל אחד ואחד יורש
כתובת אמו והשאר חולקין בשווה אמרו היתמים הרי
אנו מעלין על ~~אבינו~~ יתר דינר כדי שיטלו כתובת אגם
אין שומעין להן ~~אם~~ שמין את הנכסים בבית דין כמנהגין שווין
בשעת מיתת אביהן אעפ שנתלכנו אונת מעט אחר מיתת אביהן
קודם שיבואו לחלוק אין שמין אותן לא בשעת מיתת אביהן
היה שם יתר על כדי כל הכתובות אעפ שיש עלין שאר
חוב סגור היתר אינו ממעט לא כל אחד מהן יורש כתובת אמו

מי שהיה נשוי שתי נשים ונתנה אחת מהן בלוי ואחת אחר
מותו ולו בנים משתיהן אעפ"י שלא הניח יתרו על שתי הכתובות אם
נשבעה השניה שבושת אלמנה קודם שתמות בניה קודמין לירש
כתובתה מפני שאין יורשין כתובת אמם בתנאי זה לא יחשב
שלתורה ואחר כך יורשין בניה ראשונה כתובת אמם בתנאי זה
ואם נשאר שם כלום חולקין אותו בשווה ואם מתה קודם
בניה ראשונה יורשין כתובת אמם בלבד והשאר חולקין בשווה:
היה נשוי שתי נשים ולו מהם בנים ומוט ואחר כך מתו כל
אחד ואחד יורש כתובת אמם בירושה שלתורה לא בתנאי זה
לפיכך אין משגיחין אם יש שם מתיר או אין שם ויורשיה הראשונה
קודמין ליורשי השנייה ואם לא נשבעו חולקין הבנים הכל בשווה
ואין שם יחשבת כתובה לפי שאין לאלמנה כתובה עד שתשבע
אחת נשבעה ואחת לא נשבעה זו שנשבעה בניה יורשים
כתובתה תחלה והשאר חולקין אותו בשקלה וכל יורש כתובה
אמן שמתה בחיי אביו אינו טורק מנכסים משועבדים לא מבני
חורים לכל היורשים ומתנאי כתובה שתהיינה הבנות נזונות
מנכסי אביהן אחר מותו עד שיתארסו או עד שיבגורו בגדה
הבת אעפ"י שלא נתארסה או שנתארסה אעפ"י שלא בגרה אקלה
מזונות ובת הנזונת מנכסי אביה לאחר מותו מעשה ידיה
ומציאתה לעצמה לא לאחים פוסקין לבת מזונות וכסות
ומדור מנכסי אביה כדרך שפוסקין לאלמנה ומוכרין למזונות
וכסותן בלא הכרזה כדרך שמוכרין למזון האלמנה וכסותה לא

האסה פתחן לה ותיפבוהה וכבוד בעלי ולבנות פתחן להן דבר
דבר המספק להן בלבד ואין הבנות נשבעות אצל בנין
ירשין כתובת אמן ולא הבנות ניזונות בתנאים אן עד שהיה שטר
כתובה יוצא מתחת ידם אבל אם אין שם שטר כתובה אין להן
כלום שמה מחלה אמם כתובה ואם אין דרכם לכתוב כתובה
יש להן כפי התנאים מי שיצרה בשעת מיתתו לעקור
אחד מתנאי כתובה כגון שאמר אל יזונו בנותי מנכסין אואל
תזון אלמנתו או אל יירשו בנין כתובת אמם אין שומעין לו נתן כל
נכסין במתנה לאחדים הואיל ומתנת שכב מעל אינה קונה אלא
לאחר מיתה כמו שיתבאר הרי המתנה נחויב הנכסים בתנאי
או באים כאחד לפיכך אלמנתו ובנותו ניזונות מנכסין ובניו
ירשין כתובת אמן שמה בחי בעלה בת הממאנת הרי
היא כשאר הבנות ויש לה מזונות אבל בת היבמה ובת השנייה
בית הארוסה אין להן מזונות אחר מיתת אביהן בתנאי זה
אבל בחי אביהן הוא אייב במזונותן כדין שאר הבנים והבנות
בחי אביהן המאכל בת הניזונות מן האחים הייב במזונותיה
משעת האירוסין שהדי אין לה מזונות מאחיה משעת אירוסה
ואינה בוגרת כדי שתזון עימה לא קטנה או נערה ואין אדם
רוצה שתתבזה ארוסתו ותלך ותשא אל על הפתחים נשאת
צבת ומיאה אונת גלשה או נתאלמנה אפילו היא שומרת יבם
הואיל והחלה לבית אביה ועדיין לא בגרה הרי זו ניזונת מנכסי
אביה עד שתבגור או עד שתתארס מי שמת והניח בנים

ובנות יירשן הבנים כל הנכסים והן זנין את אחיותיהן עד שיבגלו
אן עד שיתארסו בלא בשהניח נכסים שאפשר שישלם מהן הבנים
והבנות כאחת עד שיבגלו הבנות ולוהן הנקראין נכסים מחובים
אבל אם אין נכסים שהניח לא פחות מזה מועיאין מהן ^{מזונות}
לבנות עד שיבגלו ונתנין השאר לבנים ואם אין שם לאכרי
מזון הבנות בלבד הבנות יזונות מהן עד שיבגלו אן עד
שיתארסו והבנים ישאלו על הפתחים **בלא בשהניח**
קרקע אבל אם הניח מטלטלין הואיל ובתקנת הגאונים הוא
שיזונו הבנות מן המטלטלין הרי הבנים והבנות יזונות כאחד
מן הנכסים האלו המועטין שלא תיקנו להם במטלטלין לא שיהיו
כבנים וכזה הדרו הגאונים **הניח קרקע והיו הנכסים**
ונתמעטו אחד כן כבר זכר בהן יורשין היו מועטים בשעת
מיתה ונתרבו אחר כך הבנים יורשין אותן ואפלו לא נתרבו אם
קדמו הבנים ומכרו נכסים מועטים מכרן קיים **היו**
הנכסים מרובין וישעלין חוב אן שהתנה עם אשתו שיזונו את
בנה אין החוב ולא מזונות בת אשתו ממעטין בנכסים לא
יירשן הבנים הכל ויתנו לבעל חוב חובו ויזונו בת אשר
אביהם עד זמן שפסק ויזונו אחיותיהם עד שיבגלו אן עד
שיתארסו מתחת ידיהם **הניח אלמנה ובת בצממנה**
בין מאשה אחרת ואין בנכסים כדי שיזונו שתיהן האלמנה
ניזונת והפת תשאל על הפתחים ^{הפתחים} **בין** אני אומר שמזונות
גבת קודמין לידועת הבן כתובת אמן שמתה בחיי אביו

ששניהם מתנאי התנובה קל וואמר הדיברים ומה אם נלחזת
ירושלם שלתורה פתע מזונות הבת לא תדחה ירושת הכתובה
שהוא תנאי בית דין מפני מאונות הבת מי שמת והניח
בנות גדולות וקטנות ולא הניח בן אין אומרין יזונ הבנות ^{הקטנות}
עד שיבגורו ויחלקו שאר הנכסים בשונה לא כולן חולקות בשווה:

פרק עשרים

עון חכמים שיתן ^{שתינשא} אדם מנכסין מעל
לביתו כדי שתבוא בו וזה הוא הנקרא פרנסה המשא את
בתו סתם לא יפחות לה מכסות שמוסקין לאשת עני שבישראל
כמו שביארנו בראשונה האב עני אבל אם היה עשיר הרי
זה ראוי ליתן לה כפי עשור פירש על הבעל שאין לה כלום
ושיכניסה ערומה אין לה כלום ולא יאמר הבעל כשתבוא
לביתי אכסנה לא מכסה והיא בבית אביה האב שמת
נהניח בת אומדין דעתו כמה היה בלבן ליתן לה לפרנסתה
ועתנין לה ומניין יודעין אומדין דעתו מתעין ומידועין וממשאו
ומתנו וכבודו וכפן אם השיא בת בחיין אומדין בה ואם לא
ידעו לו בית דין אומדין דעתו נותנין לה מנכסין עשור לכת
הניח בנות רבות כל שתבוא להנשא נותנין לה ^{לכת}
עשור הנכסים ושל אחריה עשור מה ששייר מה ראשונה
ושל אחריה עשור מה ששיירה שנייה ואם באו פולין לינשא
כאחת ראשונה נטלת עשור והשנייה עשור מה ששיירה

בראשונה והשלישית עשור מה ששיירה שנייה וכן אפילו עשר
והזרות וחולקות כל העיטורים בשונה ושאר הנכסים לאחים:
עשור זה שהוא לפתחה אינו מתנאי כתובה לפיכך אפילו
לפי תקנת אחונים אינו נטל לא מן הקרקע ושלה לגבות עשור
זה משכירות הקרקע ואם רצו האחים ליתן לה מעט כנגד עשור
הקרקע נתנו הבת בעשור זה כבעל חוב של אדנים היא
לפיכך נטלת אותו מן הבונצית בלא שבועה ואם מתו האחים
נטלת אותו מבניהם מן הדיבורית ובשבועה שהרי היא נפרעת
יתומים והבא לפרע מנכסי יתומים לא יפרע לא מן הזיבורית ובשכונ
כמו שיתבאר בהלכות הלואה והאחים שמכרו או שמשכנו קרקע
אביהם הבת טורפת מן הלוקחות פרנסתה כדרך שאורפין כל בעלי
חובות מן הלוקחות כמו שיתבאר בהלכות הלואה מי שהשא
בנות גדולות ונשארו קטנות ומת בלא בן אין נטלין פרנסה לקטנות
ואחר כך חולקות את הנכסים לא חולקות כולן בשונה מי
שמת והניח שתי בנות ובן וקדמה ראשונה ונטלה עישור נכסים
ולא הספיקה השנייה לגבות עד שמת הבן ונטלו כל הנכסים
אין הספיקה נטלת עשור לא חולקות בשאר זכות ראשונה
בעשור שלה: מי שענה בשעת מיתה אל תפרנסו בנותי מנכסי
שומעין לו שאין זה מתנאי כתובה מי שמת והניח אומנה
ובת כבר ביארנו שמחנות האומנה קודמין למזונות הבת וכך
אם נייע את הבת אינה נטלת עשור נכסים מפני מזונות האמה
ואפילו מתה הבת אחר שנישאת אין הבעל יורש פרנסה מראויה

להיטתן לא שהדי פסקים כולן בחזקת האלמנה שתהיה כזונת מה
קטנה יתולדה שהי שאתה אמר או אחיה לדעתה ותנו לה
בלאה או חמשים אז יכולה היא משתגרדל להוציא מידן פרנסה
הראיה לה או באומדן דעת האב או עישור הקרקעות ואפילו
לא היו האחים זנים אותה ואעפ שלא מוחת בשעת נישואין מפני
שהקטנה אינה בת מלאה בשאת הבת אחר שגדלה בין
נערה בין בוגרת ולא תבעה פרנסתה איבדה פרנסתה ואם מוחת
בעת נישואיה הרי זו מוציאה את הדין לה כל זמן שתריצה
בגדה ועדה בבית אביה בין שבגרה אחר מות אביה בין שהתנה
בוגרת אם פסקו האחים מזונותיה שהדין לה מזונות כמו
שביארנו ושתיקה ולא תבעה פרנסתה איבדה הפרנסה ואם מוחת
לא איבדה פרנסתה לא פסקו האחים מזונותיה וזנו אותה
בבגד אעפ שלא מוחת לא איבדה פרנסתה כל זמן שהן זנין
שיש לה לטעון מפני שהן זנין אותה ואעפ שאינם חייבין והיא
עדיין לא נישאת מפני זה לא תבעה פרנסתה מי שצוה
ליתן לבתו כל וכל מעות לפרנסתה ליקח בהן קרקע בין שהיא
שכיב מרע בין שהיא בריא וקמ והרי המעות בידיה של
ואמרה הבת תנו אותן לבעלי כל מה שירעה יעשה בהם אם
היתה גדולה ונשאת הלשות בידה ואם עדיין מאורסת היא
יעשה שלישימה שהושלש בידו ואם עדיין קטנה היא אפרו
נישאת אין שומעין לה לא יעשה שלישי כמו שצוה האב

פסק אחד ועשרים

מיניאת האשה
ועל

ומעשה ידיה לבעלה ומה היא עושה לו הכל כמנהג המדינה
מקום שדרכן לארוג אורגת ורקום רוקמת לטוות צמר אופ"ש
פשתן טוה ואם היה דרך נשיה עיר לעשות כל המלאכות האלו
אינו כופה לא לטות בצמר בלבד שהפשתן מזיק את הפרה
ואת השפתים והטווי הוא המלאכה המיוחדת לנשים שנכל
זשה חכמת לב בידיה טווי דחקה ענמה ועשתה יתר מן הראוי
לה המותר לבעל היה לה ולו ממון הרבה אפלו היה לה
כמה שפחות אינה יושבת לבטלה בלא מלאכה כלל שהבטלה
מביאה לידי זמה אבל אין כופין אותה לעשות מלאכה כל
היום כולו לא לפי רוב הממון ממעטת במלאכה והמדידת
אשתו שלא תעשה מלאכה כלל יציא ויתן כתובה שהבטלה
מביאה לידי זמה וכן כל אשה רוחצת לבעלה פניו ודון
ורגליו ומוזגת לו את המטה ועומדת ומשמשת בפני בעלה
כגון שתתן לו מים או כלי אונטול מלפניו וכיוצא בדברים
אן אבל אינה עומדת ומשמשת בפני אביו או בפני בנו ומלא
כות אן עושה אותם היא בעצמה ואפלו אין להם כמה שפחות
אין עושה מלאכות אן לבעל לא אשתו יש מלאכות
אהירות שהאשה עושה אותם לבעלה בזמן שהן עניים ואין
אופה את הפת בתנור ועזרה תיקן שתהיה אשה משכמת
ואופה כדי שתהיה הפת מצויה לעניים ומבשלת את התבשילין
ומכבסת בגדים ומניקה את בנה ונותנת תבן לפני בהמתו אב

לא לפני בקמך ומטונת כיעד מטונת יושבת בריחים ומשמדת את
הקמה ואיעה בטונת אף מחמתת אחר הצדמה כדי הצדמה
כדי שלא יבטלו הריחים ואם היה דרכן לטון בריחים שלי
טונת בודא בעניים אבל אם הכניסה לו שפחה אחת או
טראנין לקנות מהן שפחה אחת או שהיתה לו שפחה אחת או
שהיה לו ממון כדי לקנות שפחה אחת אינה מטונת ולצ אופיה לא
מכבסת ולו נתנת תבן לפני בהמתו: הכניסה לו שתי שפחות או
נכסים הראוים לקנות מהן שתי שפחות או שהיו לו שתי שפחות
או שהיה ראוי לקנות שתי שפחות אינה מבטלת ואינה מניקה את
בנה לא נתנת אותו לשפחה להניק נמצאו כל המלאכות
שכל אשה עושה אותן לבעלה חמש מלאכות טווה ורוחצת פניו
ידין ורגליו ומוזגת את הכוס ומצעת את המטה ועומדת לשמש
בפניו והמלאכות שמקצת הנשים עושות ומקצתן אגן עושות
שש מלאכות מטונת ואופה ומבטלת ומכבסת ומניקה ונתנת
תבן לפני בהמתו כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה
נדה עושה לבעלה חוץ ממצת הכוס והצעת המטה והרחצת
פניו ידיו ורגליו גזרה משום הרהור שמה לבעול לפיכך מצעת
מטו כשהיא נדה שלא בפניו ומוזגת הכוס ואינה נתנת אותו
ביד כדרכה תמיד לא מנחת אותו על הארץ או על הכלי והוא
נוטל האשה שטברה כלים בעת שעשה מלאכתה
בתוך ביתה פטורה ואין זה מן הדין לא תקנה שאם אין אתה
אומר יין אין שלום בתוך הבית לעולם לא נמצאת שגזרת

היה

יבוא

אנה

ונמנעת מדוב המלאכות ונמצאת קטטה ביניה כל
אשה שתמנע מלעשות מלאכה מן המלאכות שהיא חייבת
לעשותן כופין אותה ועושה ואפלו בשוט טען הוא שאינה
עושה והיא אומרת שאיני נמנעת מלעשות מן שיבין אשה
ביניהן או שכנים ודבר זה כמו שידעה הדיין שאפשר בדברי
האשה כל אמן שהיא מניקה פוחתין לה ממעשה ידיה
ומספין לה שאננותה יין ודברים שיפין לחלב פסקו לה מזונות
אלא נשאל לה והיא היא מתאוה לאכול יתר או לאכול מאכלות
אחרות מפני חלי תאוה שיש לה בבטנה הרי זן אוכלת משלה
כל מה שתראה ואין הבעל יכול לעכב ולומר שאם תאכלי יתר
מדי או תאכלי מאכלות ימות הולד מפני שיעדר גופה קודם
ילדה תאומים אין כופין אותה להניק שניהן לא מניקה
אחד ושוכר הבעל מניקה לשני הדי שרצת האשה להניק בן
חדתה עם בנה הבעל מעכב ואינו מנחה לא להניק בנה
בלבד נדרה שלא להניק את בנה כופה ומניקתו עד שיהיה
בן עשרים וארבעה חדש אחד הזכר ואחד הנקבה היא
אומרת אני אניק את בני והוא אינו רוצה שתניק אשתו כדי
שלא תתגלל אעפ שיש להם כמה שפחות לה שומעין שיער
הוא לה לפרוש מבצה הייתה ענייה שהיא חייבת להניק והוא
היה עשיר שראוי שלא תניק אשתו אעפ שאין לו שפחותאם
לא רצת להניק שוכר מניקה אוקונה שפחה מפני שהאשה

עולה עם ^{לילה} צאנה יורדת היא אומרת ראני דתא לטכור אן
שפמה ודא אומר איני ראני עליה להביא ראיה ואין כאן מקום
לשבועה האשה שנתגרשה אין כופין אותה להישאל אם
רצת כותבין לה שכרה ומניקתו ואם לא רצת עתת לן את בנו
ומא מטפלין ביה שלא תניקת אותו עד שהכירה אבל אם
הכירה ואפלו היה סומה אין מפרישין אותו מאמו מפני סכנת
הולד לא כופין אותה ומניקה אותו בשכר עד עשרים ואר
בעה חדש הגרושה אין לה מזונות אעפ"י היא מניקה את
בנו אבל נותן לה יתר על שכרה דברים שהקטן צריך להן
מכסות ומאכל ומשקה וסיכה וכיוצא בה אבל המעוברת
אין לה כלום שלמו חדשין ונמלתו אם רצת המגורשת
שהיא בנה אע"פ אין מפרישין ממנה עד שיהיה בן שש
שנים גמורות לא כופין את אבין ונותן לה מזונות והוא אצל
אמו ואחר שש שנים ישלוב לומר אם הוא אע"פ אתן לו מזון
מזונות ואם הוא אצל אמו איני נותן לו כלום והבת אע"פ אמה
לעולם ואפלו לאחר שש כיצד היה האב ראוי לניקה
מזונות אין ממנו הראוי לו בעל כרחו וזנין אותה והיא אצל
אמה ואפלו נשאת האם לאחר ביה אע"פ ואביה זן אותה
משום צדקה עד שימות האב ותזון מנכסין אחר מורתו
בתנאי כתובה והיא אצל אמה ואם לא רצת האם שיתן
בניה אע"פ אחר שגמלתן אחד זכרים ואחד נקיבות ^{ידע}
בירה ונתנת אותם לאביהם או משלכת אותם לקהל אם

אין להם אב והן מיטפלין בהן פירק שנים ועשרים
הבעל קודם לכל אדם ביהושע

אשתו ומאמתו יזכה בדרוש שנה משתעא מרשות אביה ואעפ
שעדיין לא נכנסה לחופה הואיל ונעשית ברשות בעלה ירשנה
כיצד האשה שנת ארסה ומסרה אביה לבעלה או לשלוחו
בעלה או מסדורה שלוחי האב לבעלה או לשלוחי בעלה ומתה
בדרך קודם שתיכנס לחופה אעפ שכתובתה עדיין בבית אבא
בעלה יורשה לכן אם הלך האב או שלוחו האב עם הבעל ונכנסה
עמה בעלה בדרך לחצר ונתחד עמה שם לשם נישואין ומתה
הרי זה ירשנה בעלה אבל אם עדיין האב עם הבעל
להולכה לבית בעלה או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל
או עם הבעל ואפלו נכנס הבעל עמה לחצר וללון כדרך שלכן
עוברי דרכים בפונדק אחד הואיל והאב או שלוחו עמה ועדיין
לא נתחד עמה לשם נישואין אם מתה ירשנה אביה ואעפ
שכתובתה בבית בעלה וכן אם היתה בוגדת או תומה או
אלמנה והלטה היא בעצמה מבית אביה לבית בעלה ואין עמה
לא בעל ולא שלוחו ומתה בדרך אין הבעל יורש אותה
הנשא אשה שהיא אסורה לו הואיל ויש לו בה קידושין אם
מתה תחתיו ירשנה וכן הנשוא את הקטנה אעפ שאין קידושין
גמורין אם מתה תחתיו ירשנה אבל הפקה שנשא חדשתאס
מתה לא ירשנה והחרש שנשא פקוח ומתה ירשנה שהרי
בת דעת ולדעתה נישאת וזיכתה לו ממנה קטנה שנתקדשה

לדעת אלה ונשאג שלא לדעת אביה בין בענין בין שלא בפניו
יפול האב למהות כמו שביארנו ואפ"ה שתק האב אם מתה אין
הבעל יורשה לא אם כן רצה האב בנישואיה הורו הגאונים
שהאשה שחלתה וביקשה מבעלה שיגרשנה ותעא בלא כתוב
כדי שלא ירשנה אין שומעין לה ואפ"ה אמרו אני שונאה אותו
ואני רוצה לעמוד אין שומעין לה ואין דנין לה דין מורדת ודין פיה
האשה כל נכסים שיש לאשה בין נכסי מלוג בין נכסי עין
ברזל אוכל פירותיהן בחייה ואם מתה בחייה יירש בעלה
הכל לפיכך אם מכרה האשה נכסי מלוג אחר שנישאת אע"פ
שאותן הנכסים נפלו לה קודם שתתארס הבעל מציא הפירות
מיד הלוקחות כל ימי חייה אבל לאגוף הקרקע שאין לו כלום בגוף
נכסי מלוג עד שתמות מתה בחייה מציא הגוף מיד
הלוקחות בלא דמים ואם הדמים שלקחה מן הלוקחות קיימין
בעצמן מחזירין ללוקחות ואינו יכול לומר שמה מציאה הם
בואו בנכסים היוועים לבעל אבל אם נפלו לה נכסים
בגדינה אחרת ולא ידע בהם הבעל ומכרה אותן מכרה קיים
וכן ארוסה שמכרה קודם הנישואין מכרה קיים שאין לבעל
בנכסי ארוסתו כלום עד שיכנס האשה שכתבה כל
נכסיה לאחר בין רחוק בין קרוב קודם שתינשא אע"פ שאם
תגרשה אונתאלמנה תבטל המתנה כמו שיתבאר בהלכות
מתנה אין הבעל אוכל פירותיהן וקם מתה אינו יורשן
שהדינתה אותן קודם שתינשא וכשתמות בחייה בעלה יקנה

מקבל המתנה מתנת קנין גמור ולא ע"י לא אפלו ומה מתנת
נכסיה או כולם קודם נישואיה וכתבה למקבל קנה מהזמן שהתקיימה
שהדי לא קנה קנין גמור עד שתבצע אין הבעל אוכל פירות
אותה מתנה ואם מתה אצלו זרשה שומרת יבם יש לה
למכור ולהקן בנכסים שנפלו לה כשהיא שומרת יבם ואין ליבם
פירות ואפלו בנכסי צאן ברזל שהכניסה לאחוז עד שיכנוס
מתה כשהיא שומרת יבם יורשיה מאביה יורשיה נכסי מלוג
שלה וחצי נכסי צאן ברזל ויורשי הבעל יורשים כתובתה וחצי
נכסי צאן ברזל ויורשי הבעל חייבין בקבוצתה שומרת
יבם כתובתה על כל נכסי בעלה לפיכך אין היבם יכול למכור
בנכסי אחוז בין קודם יבום בין אחר יבום ואם מכר או נתן
או הלה עמאחוז בנכסי המת בין קודם יבום בין אחר יבום לא
עשה כלום שכבר נתחייבן נכסים אלו לאמנה לגבות מהן כתובתה
כנס את יבמתו והניח אחוז פירות מתוברין לקרן עימכו
ולקח בהן קרקע והיבם אוכל פירותיהן הניח פירות מלושין מן
הקרקע וכן אם הניח מעות וטלטלין רבלי שליבם ומשתמש בהן
והיבם יורש ויאנה יכולה לעבד שוהטלטלין אין הכתובה נקבת
מהן לא בתקנת הגאונים ואין כוח בתקנה זו למנעו מנכסי אחוז
לאוסרו עליהן באחריות זו שלא ישא ניתן בהן עבמה
שלא יהיה לה כתובה או שמחלה כתובתה זכה בנכסי אחוז
ומוכר ונותן כחפיצו וכשיכנוס את יבמתו יכתוב לה כתובה
מאה ויחבל נכסין אחראין לכתובתה כשאר כל הנשים שיש

הן בתוב... האשה שמכרה או שנתנה אחד שנשאג...
בין צאן ברזל בין לבעלה בין לאחרים לא עשת כולם: וכן
הבעל שמכר קרע בנכסי אשתו בין בנכסי צאן ברזל בין
בנכסי מלוג לא עשה כולם מכר מטלטלין של נכסי צאן ברזל לעם
שאצור שאי אם מכר ממכדון קיים מכרו שניהם בנכסי
מלוג בין שליחה מן האיש תולה וחזרו לקח מן האשה בין שליחה
מן האשה וחזרו לקח מן האיש מכדון קיים וכן האשה שמכרה
או נתנה נכסי מלוג לבעלה מכרה ומתנה קטן ואינה יכולה
לומר בנכסי מלוג נחת רוח עשיתי לבעלי אבל בשאר נכסים
יש לה לומר כיצד האשה שמכרה או נתנה לבעלה מנכסי
צאן ברזל בין קרע בין מטלטלין או שדה שייחד לה בבתוב...
או שדה שכתב לה בבתוב... או שדה שהכניס לה שם משון
לא בעל ואע"פ שקנו מיד האשה ברעונה חוזרת כל ערב
שתצוה שלא נתנה לו ולא מכרה לו לא מפני שחם ביתה ולפי
כך אין לבעל ראיה כלל בנכסן אשתו ואין מנכסי מלוג כמו
שביארנו נכסי צאן ברזל שאבדו או נגבאו ומחלה
אותן האשה לבעלה וקנו ממנה בעדים יראה לי שאינה יכולה
לומר נחת רוח עשיתי לבעלי האלמה זה חזמה למי שקנו מידה
שאין לה אחריות ונראה דירה נכסים או נכסי מלוג שהרי אין בעל
מביא ראיה זן ליתן כלום ולא להחזיק בנכסיה בכלום אלא
להיפטר מתביעה לשלם אבל אם נתנה לו מתנה ממטלטלי
צאן ברזל הקיימין לא קנה מפני שיש לה לומר נחת רוח עשיתי

לבעל בעל שמכר קרקע לפירות לא עשה כלום מעני
שלא התקינו פירות לאישה כדי להרויח בהנעצת הכרת
לפיכך אם מכר לפירות ולקח אותן המעות לעשות בהן
שומעין לו היו לאשה כספים אם נכסי צאן ברזל
הרי זה עשאונתן בהן ואם נכסי מלוג הן בין שהכניסה
אותם לו בין שנפל ולה בירושה או נתנו לה הרי אין ימכור
בכל קרקע והוא אוכל פירותיהן וכן האשה שחבולו בה אחרים
כל המעט הראיות לתת לה ילקח בהן קרקע והבעל אוכל
פירותיהן כמעטית באר בהלכות חובל (נלו לה עבדים
אע"פ שהן זקנים הרי אין לא ימכרו מעני שבה בית אביה
נפול לה זיתים וגפנים ולא היה לה בגוף הקרקע שהאיתנות
בה כלום אם עושין כדי ~~לפירות~~ ימכרו מעני שבה בית
אביה ואם לאו הרי אין ימכרו לענים וילקח בהן קרקע והוא
אוכל פירות נפלו לה פירות מחוברין לקרקע הרי אין
שבעל תלושין מן הקרקע שלה ימכרו וילקח בהן קרקע
והוא אוכל פירות אבל המגרש את אשתו והיא לו פירות
מחוברין לקרקע בשעת גירושין הרי אין שלה ואם היות לש
הרי אין שלו עבדי נכסי מלוג ובהמת נכסי מלוג הבעל
חייב במזונתיהם ובכל צרכיהם והן עושין לו והוא אוכל
פירותיהן לפיכך ווד שפחת מלוג ווד בהמת מלוג לבעל
ואם גירש ורצת האשה ליתן דימים וליטול ווד השפחה מעני
שבה בית אביה שומעין לה הכניסה לו שני כלים או
שתי שפחות בתורה נכסי צאן ברזל ושמן אותן ערין

באף זו זקוקה ונעמדו באפים וגירשה נוטלת אחד באף שיה
והשני אם רצת שתתן דמיון ותטול משום שבה בית אביה ושם
הנותן מתנה לאשתו בין שנתן לה מעט ולקחה
בהן קרקע אין לבעל פירות במתנה זו ובין הנותן מתנה לאשה
על מנת שלא יהיה הבעל אוכל פירותיה לא יהיו פירותיה לאשה
למה שתרצה אין הבעל אוכל פירות מתנה זו וכן המוכרות
כתובה בטובת הניה אתן הדמים לאשה ואין הבעל אוכל
פירותיהן ודרך בהמת מלוג שנעבד אומצא ושלם שניים
הכפל לאשה שאין זה הפרי שתקעלו חכמ החובל באשתו
כל הנזה והצער והבונשת שלה ואין הבעל אוכל פירותיהן
כמו שיתבאר בהלכות חובל המוכר קרקע לאשתו
היו המעות שלקחה בהן הקרקע מבעלה גלוין וידועין לבעל
קנת והבעל אוכל פירות אותה קרקע ואם היו מעות טמונים
לאקנת שהבעל אומר לא מברות לא כדי להראות המעות
שטמנה ואתן המעות שנראו ילקח בהן קרקע והבעל
אוכל פירות הדי שנמצאו מעות או מטלטלין בידה אשה
היא אומרת במתנה ניתנולי והוא אומר ממעשה ידך היא
שהן שלי הדי זו נאמנת וישלח להדים עלי מי שטוענת דבר
שאינו כן וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות ואם אמרה על
מנת כן ניתנולי על מעת שלא יהיה לבעלי רשות בהן אמה
שאר צה אעשה בהן עצה להביא לאייה שכל ממון הנמצא
בידה אשה בחזקת הבעל הוא שיאכל פירותיו עד שיתביא
ראייה ואמר הלו אתם נתתם לי מתנה נשבעת שבועת הסת' לה
הבעל

ואינו אוכל פירותיהן
אין מסבלין פקדונות לא מן
הנשים ולא מן העבדים ולא מן הקטנים ואם עבר וקבל מן האשה
יחזיר לאשה מתה יחזיר לבעלה ובלמן העבד יחזיר לעבד
מת יחזיר לדבן קבל מן העבד הקטן יתנה לו בן ספר תורה א
דבר שאוכל פירותיו וכולן שאמרו בשעת מיתתן פקדון זה
שלפלוני הוא אם היו — בחזקת נאמנים אצל זה שהתקן
אצלו יעשה כמה שיעוון ואם לאו יתן לזרשיהן אשה
שהיא לה כספיה הראויה ובעל לאכול פירותיהן הוא אומר
כן וכך ילקח בהן והיא אומרת איני לוקחת בהן לא כן וכך
לקחין דבר שפירותיו מרובין ויציאתו מעוטה בין שהיה
הדבר כרצונו בין שהיה כרצונה ואין לוקחין אלא דבר
שנזענו מחלין שמה יאכל הכל ונמצא דהקן אבן
האשה שהכניסה לבעלה על להלכה ורחל ורגתה ודיקה
לפירותיו אעפ שאין לה לא פירות אן בלבד הרי זה אוכל
עד שתכלה הקרן וכן אם הכניסה לו כלי תשמיש בתורת
נכסי מלוג הרי זה משתמש בהן ולבש ומציע ומכסה עד
שתכלה הקרן וכשיגרש אינו חייב לשלם הבליית של נכדי מלוג
הזוגאונים שנכסי צאן ברזל אעפ שפחתתן על
הבעל אם היו הבליית קיימין והן עושין מעין מלאכות נוספות
כליה כמה שהן ואם לאו היו עושין מעין מלאכות הדין כמי
שנגנבו או אבדו שהוא חייב לשלם כדמיהן ששמו אותן
עלין בשעת נישואין ומנהג פשוט הוא זה וכל הנשואים

מנהגך קבל עליון אחריהם הטוניה וכשם שאינו משלם
הפחת כן אינו נוטל השבחה אם הותירו וימיהן לפי מנהג זה
של בעל דיבור מלך צות עברי אשתו ואמהותיה היו
משמשין לו בבית אשה אחרת שנשא בין שהיו עבדי מלוג
בין שהיו עבדי צאן ברזל אבל אינו יכול להוליכן לעיר
אחרת שלא מדעת אשתו **פרק שלשה**
ועשרים האשה שמתגת על

בעלה לזכר זכות מדברים שזכה בהן
הבעל אם כתב לה ועודה ארוסה קודם הנישואין אינו צריך
לקנות מידן לא כל שכתב לה קיים ואם כתב לה אחר נישואין
צריך לקנות מידן התנה עמה שלא יהיה לו דין ודברים
בנכסיה אם מבדה ונתנה מכרה קיים ומתנתה קיימת אבל
אכל פירותיהן כל זמן שהן ברשותה ואם קנו מידן כשהיא
ארוסה שאין לו דין ונכסים בנכסיה הרי סילק עצמו מגוף
הקרקע ואין לו בנכסיה פירות לעולם ואפלו על ער על קנינו
ואמר לו עולה בדעתו שאין לפירות מעני קנין זה לא שאם
מכרה קיים שאין אדם נושא אשה בלא נכסים אין שהיה צריך
לו לא כבר סילק עצמו מגוף הקרקע התנה עמה שלא
יאכל פירות נכסיה הרי זה אינו אוכל פירותיהן אבל מוכרין
את הפירות ולוקחין בגן קרקע והוא אוכל פירותיה שלא קנו
עצמו לא מפירות נכסים אן בלבד התנה שלא יאכל פירות
נכסיה לא פירי פוריתיהן ולקחין הפירות וקנין בהן קרקע

קנין
קיים

ולו

ולקחין פירות קרקע חוקאנן בהן קרקע שנייה והוא אוכל
פירות אן שהן פירי פירי פירות וכן הדבר תמיד עד שיתנה
עמה שלא יהיה לו לא פירות ולא פירי פירותיהן עד עולם ואם
כן לא יהיה לו פירות בחייה אבל אם מתה ירשה הכל
התנה עמה שלא ירשנה הרי זה לא ירשנה אבל אוכר
פירות בחייה וכן אם התנה עמה שיירש מקצת נכסיה וכן
אם התנה עמה שאם מתה בלא בנים יחזרו נכסים לבדי
אביה הכל קיים - בדיא בשהתנה עמה קודם שתנשא
שהנחלה הבאה לו לאדם שלא מטפחותו מתנה עליה ^{שלא}
ירשנה קודם שתהיה ראויה לו אבל אם התנה עמה אחר
שנשאת תנאו בטל וירשנה כמו שביארנו ^{התנה}
עמה אחר נישואין יהיה לו דין ודברים בנכסיה ולא
בפירי פירותיהן עד עולם בחייה ובמותה הרי זה אכר
אוכל פירות כלל אבל אם מתה ירשנה כמו שביארנו
הבעל שהוציא הוצאות על נכסי מלוג בין שהוציא
מעט ואכל פירות הרבה בין שהוציא הרבה ואכל ^{פירות}
פירות מעט אפלו אבל גוונרת אחת דרך כבוד או יכל
דינר אחד אפלו שלא דרך כבוד ואפלו ולקח בפירותמה
שהוציא לא חבלה של זמורות מה שהוציא הוציא ומה
שאכל אכל וכן אם נפלו לה נכסים במקום רחוק והוציא
עליהן הוצאות עד שהביאן אנה שהוציאן מיד מי שהין
אצלו ולקח בהן קרקע ואכל פירותיה כשיעור מה שהוציא

הוציא ומה שאכל אבל הוציא ומה שאכל פחות
מכשיעור שמיין כמה השבח ושן אומר כמה הוציא אם
השבח יתר על ההוצאה ישבע בנקיטת הפך כמה הוציא
ההוצאה ואם ההוצאה יתירה על השבח אין לומר ההוצאה
לא כשיעור השבח ובשבועה בזה במגרש אבל האשו
שמרדה על בעלה או שמיאנה אפלו אכל הרבה שמין
כמה אכל ופוחתין אותו כמה שראוי ליתן לומר ההוצאה
אחר שיטבע ונוטלו שלא הקנה לה כדאי שיתטול ותצא
מעצמה וכן הוציא הוצאות על נכסי אשתו קטנה
ומינה רואין כמה אכל וכמה הוציא וכמה השביח ושמן
לו לעיס שהדי ברשות יד מנהגות רבות יש בנינו
שמקומות שנהגו שיכתבו בכתובה הנדוניה ביתר על
דמיה בשלש און בחמיש און במחציה כגון שתיה נדוניה
מאה וכותבין שהכניסה לו מאה וחמשים כדי להצבור
בפני העם וכשתבוא לגבות לא תגבה לא המאה
ויש מקומות שנהגו לכתוב בפחות ואם פסקה להוציא
במאה כלים נתנת שוה מאה ועשרים או מאה וחמשים
וכותבין שהכניסה לו מאה ויש מקומות שנהגו לכתוב שוה
בשוה ויש מקומות שנהגו שיתן האישה מעות לפי הנדוניה
דבר קצוב שתתקשט בן הכלה ותקנה בנכסיה וכיוצא
בהן ויש מקומות שיכנס האישה שום משלו לאשה יעטרך
לנדוניה להתנאות בו הנושא כתם כותב ונותן לו

כמה

Handwritten signature or scribble at the bottom of the page.

וטרור ורפת מזונותיה מנכסיהן המשועבדים עלי
מן עפקו ואם פסקו בשעת הקידושין ולא היה שם
אין בריש שלא ניתנו להיכתב ואינה טורפת
לק ארבעה ועשרים

את האילנות ולא היו לבנים ולא אסור לא אחת
דבות ממנה אעפ שכופין אותו ומנעיא הדיה היא
יש ויש לה כתובה ושאר תנאי כתובה וכן זוכה
בזוה שזוכה בשאר כל הנשים אבל הדין הוא
ונמצאת אולונת אומהייבי לאוין
הכיר בה בין לא הכיר בה אין להן עיקר כתובה
אין כתובה אבל תוספת יש להן ואין להן מזונות
מזונות וכשכופין אותן ומכדי שיש ביניהן אין מנעו
ולפדות שאכל ולמה אין להן עיקר ויש להן
אך שהיא תקנת חכם כדי שלא תהיה קלה בעיני
הנשים ולא הכיר בה אין לה עיקר אבל התוספת
עצמו בה כל זמן שתלעה ותעמד לפניו הדי
אין שלה והדי הקנתה הנאתה והדי היא עומדת
והיא אסרה אותה עליו ומה היא יכולה לעשות לפי
הדין ופית שאין מעשיה הן הגורמין לה להיאמר אחר
היא לא אמרה היתה מקודם ולמה לא תיקבטניה
היא בין לא הכיר בה לא אמרו אין לה עיקר כתובה

כל מקום מפני שהיא מדברי סופר עשויה חייב
אבל אם נשא אחת מחייבי לאוין והכיר בה אנחת מה
עשה בין הכירה בין לא הכיר בה יש לה כתובה מחייב
שהכירה רעה ריאת בנכסין וחייבי עשה אמרין
לשתיהן מזונות לאחר מותו וכן אם לוותה ואכלה
שכופין אותו והוציא מוציאין מן הבעל כל פדות שאכל
מכל נכסיה הממאנת אין לה עיקר כתובה אבל המספרת
יש לה ואין מוציאין מן הבעל פירות שאכל ואם לוותה
כשפדנה מחתנו ואכלה ואחר כך מיחנה אין מוציאין
תחת שפדנה תחת בעלה אין לה כתובה לא עיקר ולא
המספרת ולא אחד מתנאי כתובה שהרי מעשיה
להיאסר על בעלה והיאך היו נשים אובדנות
להן כל אשר שנדונתה קיימת אפלו זנית נוטלה גילה
והולכת ואם היתה שנייה או מחייבי עשה בין הכירה
בין לא הכירה או שהיתה אילנית או מחייבי עשה
הרי היא בטוניתה ככל הנשים נכסין צאן ברזל
אדנותן ונכסין מלוג מה שנגנב או אבד אבד
נה אילנית או מחייבי לאוין ולא הכירה כל
נגנב או בלה עד שנשחק מנכסין צאן ברזל
לשלם שהרי היא נשענה לו רשות להיות
הבד אונגב מנכסין מלוג חייב לשלם הפל
גט אין שמאישות גמורה לא זכה בנכסין

בניהם יוצאין ממקום אפל אומעלין זה את זה מן הבנן וכיוצא
בו או שראו אותן מנשק על פני חלוקה או שראו אותן מנשק
זה את זה או מגפפין זה את זה או שנכנסו זה אחר זה והגפפין
הדלתות וכיוצא בדברים אלא אם רעה בעלה להוציא את הצד
ואין לה כתובה ואין זו עריכה התראה עוברת על דת
משה אודת יהודית כפן זו שעשת דבר מכווער אין כופין את
הבעל להוציא אלא אם רעה לא יוציא ואע"פ שלא הוציא אין
להן כתובה שהכתובה תקנת חכם היא כדי שלא תהיה קלה
בעינו להוציא ולא הקפיד לא על בנות ישראל הצנועות אבל
הפרוצות אין להן תקנה אלא תהיה קלה וקלה להוציא
מישראל אשתו שזינת או שאמר לו אחד מקרובותיו
מקרובותיה שהוא מאמינם וקומסת דעתו על דבריהם שזינת
אשתו בין שהיא האומר איש בין שהיא אשה הואיל וסמכו
דעתו לדבר זה שהוא אמת הרי זה חייב להוציא ואסור לו
לבוא עליה ואין כתובה ואם הודית לו שזינת תנא בלא כתובה
לפיכך מטביעה במקלט חפץ שלא זינת תחתיו אם ראה
אותה בעצמו ואחר כך תגבה כתובתה אבל בדברי אחר
אין יכול להטביעה לא על ידי גלגול אמרה לו אשתו
שזינת תחתיו ברצונה אין מטביחין בדבריה שמה עיניה
נתנה באחד אבל איבדה כתובתה עיקרה ותוספתה ואיבדה
הבליות שהרי בודת בזנות ואם היה מאמינה וסומכת
דעתו על דבריה הרי זה חייב להוציא ואין כופין בית דין את
בא

לגרש את אשתו בדבר מדברים אן עד שיצוא שני עדים יצו
שזנת אשת זה בפניהם ברצונה ואחד כך כופין אותו להוציא
האשה שזנת תחת בעלה בשגגה או באונס הרי זה
לבעלה שניא והיא לא נתפסה היא נתפשה מותרת בין שאנס
גוי בין שאנסה ישראל וכל שתחלת ביאתה באונס אע"פ שסופה
ברצון ואפ"ה אמרה הניחולי שאלמלא לא אנס הייתי שוכרת
הרי זו מותרת שהי צד לבשה מתחלתה באנס היתה ומותרת
נשים שנבואותן לטטים הרי הן פשוטות שהן אנוקות ומותרות
לבעליהן וכן תיחום והלכו ללסטים מעצמן הרי אן ברצון
לבעליהן ודין השוגג ודין הנאמת אחיה הוא שהשגגה צד
אונס יטבה ברא בשיהיה בעלה ישראל אבל אשת
כהן ששגגה או שנאנסה אסורה לבעלה שהרי נעשת זונה
מכל מקום והוא אסור בזונה כמו שיתבאר בהלכות איסור
ביאה ואחד אשת ישראל אשת כהן שנאנסה כתובתה
חייבת העיקר והתוספת ולא הפסידה כלום וכופין את
הכהן ליתן לה כתובה ולגרשה אשת כהן שאמרה
לבעלה נאנסתי או שגגתי ונבעלתי לאחל אינו חושש
לדבריה שמה עניה נתנה באחד ואם היתה נאמנת לו או
שאמר לו אדם שהוא קומך על דברין יוציא ויתן כתובה
האונס לאשתו בפני שנים אל תסגרי עיני פלוני
ונכנסה עמו לטור בפני עדים ושהת כדי שאמרה הרי זו
אסורה על בעלה עד שיחנה שישקנה מי המרים כמו שיתבאר

בא

בהלכות שוטה ואם מת קודם שישיחנה אין לה כתובה ואעפ
שלא מעאן דבר מכוונל שאין שם מישוטה נאסדה עליו
איסור עולם ותצא בלא כתובה לא עיקר ולא תוספת שהרי
מעשיה הרעים גרמו לה להיאסר אמר לה בעולמינה

אלתסתרי עם פל' וראה אותה שנסתרה עמו ושהת כד' ו
טומאה הרי זו אסורה עליו בזמן זה שאין שם מי שוטה
וחייב להוציא ויתן כתובה ואם הודת שנסתרה אחר
שהתרה בה תצא בלא כתובה ולפיכך משביעה על זה

ואחר כריתן כתובה **פרק חמשה עשר**
ועשרים

הנושא אשה קתם נאמצאן עליה
נדריים תצא בלא כתובה לא עיקר ולא תוספת באונדוים
אמרו שלא תאכל בשר או שלא תשתה יין או שלא תתקטט
במיני צבעונים והוא הדין לשאר המינים שדרך כל אנשי
המקום להתקטט בהן אבל אם נמנע עליה נודד אחר חוץ
מאן לא הפסידה כלום וכן הבונק אשה קתם נאמצא
בה מום ממנה נשים ייבב ביארנום ולא ידע הבעל במום
הזולא שמע בו ודעה הדין תצא בלא כתובה לא עיקר
ולא תוספת כיצד היה מרחץ בעיר והיו לו קרובים
אינו יכול לומר לא ידעת ממין אן ואפלו מומין שבסתם
מפני שהוא בודק בקרובותיו והזקה ששמע ודעה ואם
אין שם מרחץ או שלא היו לא קרובים טוען במנומין

שכסתר וכפיה בעתים ידועים הדי היא ממומי סתר אבל
במומי שבגלוי אינו יכול לטעון שהדי הכל רואין אותן ואומה
לוח זקתו ששמענת פיים דבר ידוע הוא שאין דיין זה
לא באותן המקומות שהיה מנהג הנשים שם להלך בשוק
ופניהם מגולות והכל יודעין אותן ואומרין זו היא בתו של
וזו היא אחותו של כמועלי אדום בזמן הזה אבל מקומות
שאיין דרך הבנות שם לצאת בשוק כלל ואם תצא הבת
למרחץ בנשף תצא מתעברה ולא יראה אותה אדם חוץ
מקרובותיה הרי זה טוען אף במומי שבגלוי והוא שלא
היה שם מרחץ או שלא היתה לו קרובה לבדוק בה
אבל אם היה שם מרחץ בעיר זו שאין דרך הנשים לצאת
בה ופניהם מגולות וישלו קרובה אינו יכול לטעון שהדי הכל
רואין אותה עדומה במרחץ ואם דרכן להבא ולהתעבר אף
במרחץ ובשהיתה הבת רוחצת בלילה או בבית קטן שבמרחץ
לבדוק עד שלא תראה ולא תודע הרי זה טוען אף במומי
שבגלוי שדברים אלו דברים שלטעם הן ואינן גזירות הכתוב:
הודו מקצת הגאונים שזה שאמרו חכמי מפני שהיא
בודק בקרובותיו אינו קרובותו בלבד אלא מעודעין (אפלו)
היה גב בעיר ואין לוקרוב כלל אם יש שם מרחץ אינו יכול
לטעון שאפשר שיהיו לן רעים ואמר לא חרמרעין שתבדוק
לן אשתו או אחותו על פל ולפיכך הזקתו ששמענת פיים ולא
יראה לי דיין זה שאין כל אדם מוציא מה שבלבו מדברים אלו

לכל לא לקרובין ועוד שאין דעתו סומכת לא לדברי קרובין
ביתר כי צד היא טענת המומין אם היו המומין נמצאו
בה מומין טוראי היו בה קודם שתתארם כגון אצבע יתרה
וכיוצא בה על האב להביא ראיה שידע בהן הבעל ורצה
אן שהזקתו שידע ואם לא הביא תצא בלא כתובה כלל.
היו מומין שאפשר שמלוח אחר האירוסין אם נמצאו
בה אחר שנכנסה לבית בעלה על הבעל להביא ראיה שער
שלא נתארקה הן בה והיה מקחו מקח טעות ואם נמצאו
בה והיא בבית אביה על האב להביא ראיה שאחר האירוסין
נולדו ונסתתמה טריהו הביא הבעל ראיה שער שלא
נתארקה היו בה או שהודית לו בפנ והביא האב ראיה שראה
ישתק ונתפיים או שהזקתו שידע בהן ונתפיים הדין
בכתובה בא על אשתו ושהה כמה ימים וטען
שמום זה לא נראה לו עד עתה אפלו היה בתוך הקמטים או
בכה הרגל אין שומעין לו חזקה אין אדם שותה בכוס לא
אם כן ברקו יפה וחדקתו שידע ורצה הנושא
אשה ונמצאת שאין לה נסת קבועה לרעה לא לאתרוש
בעשמה עד שתראה דם נדה הרי חז לא תשמש לא בשני
שבזקת בהן עצמה אחר לפע התשמיש ואחד לאחר
התשמיש חוץ מן העד שלא יש שמקנה בעצמו כמו שתבאר
בהלכות איפורי ביאה ואע"כ שמום גדול הוא זה לא התמידה
כלום שהדי בודקת עצמה תחלה ומשמשת הדי שבדקה
עצמה ובעלה ובעת שהינחה עצמה היא והוא נמצאו על

ע ש ל ה א ו ע ל ע ד ש ל ו א מ א י ד ע ז ה פ ע מ א ח מ ע מ ש ל ש ה
פ ע מ י מ ס מ מ ב ו ת ז ו ל ו ה ר י ז ו א מ ו ד ה ל י ש ב ע מ ב ע ל ה ו ת נ א
ב ל א כ ת ו ב ה ל א ע י ק ר ו ל א ת נ ו ס פ ת ו א י ז ל ה ת נ א מ ת נ א
כ ת ו ב ה ש ה ר י א י נ ה ל א פ י ה ל ת ש מ י ש ו י ו י צ י א ו ל א י ח ז י ר ל ע ו נ ו מ
ש מ ה ת ת ד ת א ו נ מ י א ש ל א ג מ ר ל ג ר ש ה ב ש ע ת ג י ד ו ש י ז ו ת
ל ה י נ ש א ל א ח ר כ מ ו ש י ת כ א ר ב ע ע ק נ ד ה ב ד א ב ש ה י ת
כך מתחלת נישואיה ומבנינה ראשונה ראתה עם אב לאס אירע
לה חולי זה אחר שנשאת נסתתה שדיהו לפיכך אם בעת
פעם אחת ולא נמצא דם ואחר כך חזרה להזת רגאה דם
בכל עת תשמיש יצא ויתן כתובה כולה ולא יחזיר עולמית
כמו שביארנו וכן כל אשה שנולדה בה מומין אחר שנישאת
אין לה נישואין מוכת שהיא אם רעה יקיים ואם רעה להוציא
יתן כתובה ראשונה שנולדה בו מומין אחר שנשאת
נקטעה ידו או רגלו או נקמית עינו ולא רעת אשתו לישב
עמו אין כופין אותו להוציא וליתן כתובה לא אם רעת
תשב ואם לא רעת תשב כתובה כדין כל אשה
מורדת אבל אם נולד לו רית הפה או ריה החוטם או
שהזר ללקט יצואת כלבים או להצנב נהשת מעשהו או
לעבד ערות כופין אותו להוציא וליתן כתובה ואם רעת
תשב עם בעלה תשב נעשה האיש מוכה שהין כופין
אותו להוציא וליתן כתובה ואעפ שהיא רועה לישב אין
שומעין לה לא מפרישיך אותך בעל כרחך מפני שהיא
מחלתו ואם אמרה תשב עמו בעדים כדי שלא יבוא

עליה שומעין לה ^{על האזנה} מי שהיה בעלה בעל ריה פה או ריה חוטם
או מלקט צואת כלבים וכיון בעא בהן ומת ונפלה לפני אחיו
וישבנו אותן מוס שהיה בעלה יכולה היא לומר לאחיה
הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל ויהלוצו ויתן ^{בגדי}
בליך רחמנא דסייען

הלכות גירושין

יש בכללן שתי מצוות אחת מצוות עשה והיא שיגרש
המגרש במקרה: שנייה מצוות לא תעשה והיא שלא יחזיר
גרושתו משנשאת: וביאור מצוות זו בפרקים אר

פרק הראשון

אין האשה מתגרשת לא בכתב שיגיע לה וכתב הנקרא
גט ועשרה דברים הן עיקר הגירושין מן התורה ואין הן:
שלא יגרש האיש לא ברצונו ושיגרש בכתב לא בדבר אחר:
ושא ה ענין הכתב שיגרשה והסירה מקנינו ושיהיה ענינו
בגירושין בינו לבניה: ושיהיה נכתב לשמה ושלא יהיה
גט מעשה אחר כתיבתו לא נתנתולה ושיתנוולה
שיתנוולה בפני עדים ושיתנוולה בתורת גירושין ושיהיה
הבעל או שוחחו הוא שנתנוולה ושאר הדברים שבגט
כגון הזמן והתימת העדים וכיון בעא בהן הכל מדברי סופרים:
ומניין שעשרה דברים אומן התורה על והיאם

לא תמצא חן בעיניו וכתב לה ספר בריתות ונתן בידיה ושלה
מביתו אם לא תמצא חן בעיניו מלמד שאינו מגדש את
לרצונו ואם נתגבשה שלא ברצונו אינה מגודשת אבר
האשה מתגדשת ברצונה ושוא ברצונה וכתב מלמד
שאינה מתגדשת לא בכתב לה לשמה: ספר בריתות הכות
בינו לביתה שלא יסאר לו עליה רעות ואם עדיין לא נכרת
בינו לביתה אינה מגודשת כמו שכתבאר ונתן בידיה
מלמד שאינה מתגדשת עד שינתן הגט לידה או ליו
טלוחה שהוא כידה או לחצירה שהכל כידה כמו שכתבאר
ושלה שיהיה ענין הגט שהוא המטלה אותה לא שיטלה
עצמו ממנה כפי כתב לה הדי את משולחת הדי
את מגודשת הדי את לעצמן הדי את מותרת לכל אדם
וכל כיוצא בזה הענין הרי זו מגודשת וגופו של גט
הדי את מותרת לכל אדם אבל אם כתב לה איני בעליך
איני ארנסך איני אישך אין זה גט שנשלה לא
שיטלה עצמו וכך הכותב לא שתו הדי את בת חורין
אינו גט זה שנכתבה ושלה מביתו אין ענינו
שלא יגמרו גירושיה עד שתצא מביתו לא משיגיה גט
לידה גמרו גירושיה ואע"פ שעדיין היא בביתו כמו שית
באר לא נא ושלה מביתו לא שאם גירשו ולא הוציא מביתו
הדי זה כמישגיש והחזיר גדושתו לפיכך עריכה ממנו
גט שיני כמו שכתבאר ומניין שלא יהיה מחוסר

מעשה אחר כתיבתו ענין וכתב ונתן מי שאינו מחוסר לא
 כפיבה ונתנה הוא הגט הכשר יעא דבר שמחוסר קציעה
 אחר כתיבה לפיכך אם פתב הגט על קרן הפרה נותן לה את
 הפרה ואם חתך הקרן אחר שכתב ונתנו לה אינו גט וכן
 אם כתב במחומר אעפ"י שחתמו בו העדים אחר שתלו
 ונתנו לה אינו גט איך כותבין במחומר אפילו טופס
 הגט כתב הטופס במחומר ותלו ואחר כך כתב שפואיש
 דשם האשה והזמן והדי את מותרת לכל אדם והתגרין
 ונתנו לה כשר כתב כל הגט על עליה הזרוע בעצמן
 נקוב אפ"ע שנתן לה העצמן כולו איך הגט פסול גזירה
 שמה יקטום אבל כותב הוא על חרשן של עצמן ונותנולה
 ומניין שאינו נתנו לה לא בתורת גירושין שניא
 ספר כריתות ונתן בידה שיאך אותה בתורת ספר כריתות
 אבל אם נתנו לה בתורת שהוא שטר חוב או מזוזה או
 שנתנו בידה והיא ישינה ופעורה והרי הוא בידה אעפ"י
 גט ואם אמר לה אחר כך הרי הוא גט הרי זה גט
 אמר לעדים דאגט שאני נתן לה וחרו ואמר
 הרי גט שטר חוב זה הרי זה כשר שהרי חודיע ארבע
 העדים שנתנו בתורת גירושין וזה שאמר לה שטר
 חוב מפני שנכנס ממנה המגרש עדיך שיאמר
 לה כשיתן לה הגט הרי זה גט או הוא גט וכיוצא בזה
 ואם נתן בידה ולא אמר כלום הרי זה פסול בלא בשלא

הרי זה גט ונתנו לה אינו גט

היה מדבר עמה על עסקי גיטה אבל אם היא מאבדת עסקי על
עסקי גיטה אבל אם היה מדבר עמה על עסקי גיטה ונטלה גט
ונתן בידה ולא אמר בלום הרי זה גט כשר גט שהיה
מונה על הארץ ואמר לה טלי גטיך מעל גבי קרקע ונטלהו
או שהיה קשור על ידו או על ירכו ושלפתו ממנו אע"פ שאמר
לה את שבת לידה הרי הוא גטיך אינו גט שנתן בידה לא
שתקה היא מעצמה והדי לא נתן לא הוא ולא שלוחו אבל אם
נדיכך לה בגופו או הטא ידו עד ששלפה הגט מעליו ואמר
לה הרי זה גטיך הרי זה גט ומנייך שנתנו לה בתני עדים
הרי הוא אומ' על פי שני עדים ונ' יקום דבר ואי אפשר
שתהיה חתום ערוה והבא עליה במצות בית דין ולמחרתה
מתרת בלא עדים לפיכך אם נתן לה גט בינו ובינה ואפרו
בעד אחד אינו גט בזה שהיה הגט בכתב ידי שופר אבל
אם כתב הבעל הגט בסתם ידו וחתם עליו עד אחד ונתנו לה
הרי זה גט פסול תקנת חכמי היא שיהיו העדים חותמין
על הגט שמה יתן לה הגט בפני שנים וימותו ונמצא הגט
שבירה כתרם מארמי האדמה שהרי אין בן עדים לפיכך
תיקנו שיעידו מתוכו ואע"פ שהעדים בתוכו נתנו לה
בפני שנים ביץ אתה האותמין עליו ביץ בפני שנים אחדים
שעיקר הגירושין בעידי מסירה חתמן בו שנים ועבר
ונתנו לה בינו לצעה או שנמצו עידי מסירה פסולין הרי זה
כשר הואיל ועידיים שבו כשרים והרי הגט יוצא מתחת

ידי ניש שהורה מן הגאונים שהיה פסול הין עידיו מתוכו
פסולים אפלו אחד פסול ואחר כשר ונתנו לה בפני שני עדים
כשרים הרי זה פסול שנמצא כמזויף מתוכו
הרהיק את העדים מן הכתב מלא שתי שטים פסול וכמה
דהיק את העדים מן הכתב פחות מן הכדי שתי שטים
כדי שיהיו נקראין עמו ביום בשדה הגט ויצא מתחת
ידה ולא היה שם עירי מסירה אבל אם מקרו לה בעדים
אעפ שהן מרוחקין הרבה ואינן נקראין עמו ואעפ שאין
חתום עליו עד כן הרי זה כשר שפיקר הגידושיין
בעידי משה העדים שנותנין הגט בפניהם ג' ימים
לקרותו ואחר כך יתעלה ואם נתנו לה בפניהם תחלה
חוזרין וקוראין אותו אחר שניתן לה קראוהו והוא ביד
הבעל או ביד שלוחו והחזירוהו לו והזר הוא והכניסו
לתוך ידו ונתנו לה חוזרין וקוראין אותו לא קראוהו לא
שלאו וזרקתו לים או לא ש הרי זו מגורשת הואיל וקרא
אווה תחלה איך חוששין לו שהחליפו ולא ענד לא אפלו
אמר הבעל שטר אחר היה ולא היה הגט שקראתם
הרי אמן והרי דומגורשת הרי שלא קראו הגט
בתחלה ונתן לה גט בפניהם וזרקתו לאור אולים אעפ
שהבעל אמן גט כשר היה הרי זו ספק מגורשת זרק לה
הגט לחצירה לבין החביות בפני עדים ובקשו ומצאו חיות
או שטר אחר איך חוששין לה שזה שנמצא הוא שזרק

נמעאו שם שנים שלוש מזוזות או שלדות חוששין שמה
גט שזרק גדוהו עכברים והרי זו ספק מגולשת
העדים שהותמין על הגט צריכין להיותן יודעין לקרות
ולחתום אם אינן יודעין לקרות קורין לפניהן והן חותמין והיא
שיכירו וישן הגט אם אינם יודעין לחתום דו שמיין לה
הגיר בתם וכיוצא בו מדבר שאין רישומן מתקיים והן
כותבין על הרושם אין עושין כאן בשאר שלדות קלה
שהיקלו בניטי נשים כדי שלא יהיו בנות ישראל עגונות
הוא איל וחתימת העדים בגט מדבריהם כמו שביארנו
אעפ שחתימת העידים בגט מדבריהם התקינו שהיו
העדים מפרישין שמותיהן בגט וכן התקינו בעידי הגט
שאין חותמין זה זה בפני זה ואם חתמו זה שלא בפני זה
הרי זה גט פסול וכן תישנו חכמי שיבתוב זמן בגט ופיקום
כתיבתו כשאר השלדות שמה תהיה אשתו קרובות וזנה
כשהיא תחתיו וכתוב לה גט אחר הזנת ויתן לה ואם לא
היה בו זמן יכולה לחמו קודם הזנות נתגרשת לפיכך תקנו
זמן בגט גט שיש עליו עדים ואין בו זמן או שהיה
מוקדם או מאוחר או שנכתב ביום ונחתם בלילה
אעפ שעמוקין באותו ענין כתב את הגט בירושלם וטעה
וכתב בלוד כללן פסולין עד שחתמו בו בזמן כתיבתו
ובמקום כתיבתו וחתך ממנו הזמן ונתנו לה או שהיה
כתב שם היום לא בשבת ראשונה או שנייה מחודש פסח

או בחודש פ"ל או בשנה פ"ל ולא הזכיר החדש אפילו כתב
בשבע פ"ל כשר וכן אם כתוב בו היום גירשתיה כשר
שמעמעו היום הזה שיצא בן הגט וכן וקנו שיהיו מוכן
בגטין למלכות אותן הזמן משום שלום מלכות אותה
המדינה או לבנין הבית או לחובן הבית אם דרך אותן מקום
למנות בן הרי זה כשר ואם אין דרכן למנות בן הרי זה
פסול וכבר נהגו כל ישראל למנות בגטין או לייסוהו או למנות
אלכנדרוס מקרון שהוא מניין שטרות ואם כתב לשם
מלכות אותן הזמן במדינה שיש בה רשות אותה מלכות
הרי זה כשר **האומר לשנים כתבן וחתמו ותנו גט**
לא שתי ונתאחר הדבר ימים או שנים או שנמצא הגט בטל
והוצרכו לכתוב להגט אחר כשר אחר כמה שנים כמו
שיתבאר הרי אן כותבין זמן הכתיבה ומקום הכתיבה
לא הזמן שמר להם הבעל כתבן בו ולא אותה המקום
כיצד הין בירושלם כשאמר להן והן עומדין בתשרי
ונתאחר עד ניסן והרי הן בלוד כותבין זמן הגט מניסן
ובלוד ששם נכתב הגט כשאר שטרות **ס"ב**

פרק שני

זה שני בתורה וכתב לה ספר כריתורה
ונתן בידה אחד הכותב בידו או שאמר לאחר לכתוב
לאחור הנותן בידו או שאמר לאחר ליתן לה לא נאמר
וכתב לא להודיע שאין מתגרשת לא בכתב ונתן שר

בנה מעצמה אמר לשנים כתבו גט וחתמו ותנו לאשתי הרי
אני כותבין וחותמין ונותנין להן הן שלוחין והן הן עדין
וכן אם אמר לסופר כתוב לי גט לאשתי ואמר לעדים
לרצונם כותבין וחותמין ונותנין לו והוא מגרש בובכר
עת שדצה וכותבין גט לאיש ואעפ שאין אשתו עמו והוא
שהיו העדים והסופר שכתבו וחתמו בומכירין ויודעין שזה
הוא פל' ואשתו היא פל' ואם היו באותו המקום שניים ^{שג' חתמין}
שוין ושמות נשותיהן שוין אין מגרש אחד מהן לא במעמד
חבירו שמה יכתוב גט ויליכו לאשת חבירו ויגרשנה עליו
ובשעת הסכנה כותבין ונותנין אעפ שהיו מכירין והאשה
נותנת סכר הסופר בכל מקום ^{ועדין שיאמר הבעל}
מעצמו לסופר כתוב ולעדים חתמו הרי שאמרו לו בית
דין או שנים נכתוב גט לאשתך ואמר להם כתובו אם
כתבו הן עצמן וחתמו בו הרי זה כשר אבל אם אמרו הם
לסופר וכתב ולעדים וחתמו אעפ שחזרו ונתנו לה לבעל
וחזר ונתן גט זה לאשתו בפני עדים הרי זה גט בטל שהרי
כתבו מי שלא אמר לו הבעל לכתבו אמר לשנים או
לשלה אמרו לסופר ויכתוב גט לאשתי ואמרו לעדים
ויחתמו ואמרו לסופר וכתב ולעדים וחתמו או שאמר לשנים
אמרו לסופר ויכתוב גט לאשתי ואזעם חתמו הרי זה גט
פסול ומתן שפין בדבדל קה הדבה מעט שהוא ארוב
להיות גט בטל ומה בין פסול לבטל שכל מקום שנאמר

48
בזבד זה בגט שהוא בטל הוא כותבין התורה וכל מקום
שנאמר פסול הוא פסול מזהב סופרים הבעל לשהביא
גט בידו חתום ואמר תנו גט זה לאשתי הרי איתנו לה אמר
לאחרים לכתוב גט ולהתוס בוו ולתנו לאשתו וכתבין ^{והתמו}
ונתנו לה ונמצא הגט בטל אופסול הרי אין כותבין אחר
אפלו מאה עד שיגיע לידה גט כשר אמר להם הבעל
כתבו וחתמו ותנו לשליח להוליך לה וכתבו וחתמו ונתנו
לשליח ונמצא הגט בטל אין כותבין אחר עד שימלכו
בבעל שהרי לא עשה אותן לגירושין ושכח לא רצה
לא שיכתבו ויתנו לשליח בלבד ולא ישאר להם בו מעשה
אחר והרי כתבו ונתנו לפיכך לא יכתבו אחר ואם כתבו
גט אחד כשר ונתנוהו לשליח ונתנו לה הרי זו ספק מגוד
האומר לשנים או ליתר על שנים כתבו גט ונתנו
לאשתי גרסוה שלחיה שבקוה תרכוה כתבו איבת ונתנו
לה הרי אין יכתבו גט כשר ונתנו לה אמר להם פסולה
פרנסוה עשולה כדת עשו לה בנימוס עשו לה כדאף לא
אמר כלום ואם כתבו גט ונתנו לה הרי זה בטל
אמר להם הוציאה עזבה הגדולה הניחיה הוציאה
הרי זה ספק אם משמע מלות או הגירושין או ענין
אחר לפיכך אין כותבין לה ואם כתבו גט ונתנו לה הרי
זו ספק מגורשת האומר כתבו גט לאשתי הרי
אין כותבין והותמין ונתנין לבעל בידו אין כותבין

לאשתנו עד שיאמר להם ליתן לה ואם נתגולה אינו גט בריא
אבל המקוץ והוא אדם שגנב עליו החול במהרה והגביר
חליץ כו' והוציא בקול אצלן על עסקי כמון והמקדשים
והוציא בשיירה ואמר כתבו גט לאשתי הדיאן יכתבו וזתמו
ויתגלה שהוצרך ידוע שלא נתכוון זה אלא לפתוב וליתן לה
בריא שאמר כתבו גט לאשתי וכתבו ונתגולה והרג
מיד כגון שהשליך עצמו מן הגג או הפיל עצמו לים הרי זה
גט כשר עלה רגג ודחתה ברוח ומת אצו גט: ספק הפיל עצמו
ספק דחתה ברוח הדי זה גט עד שיודע בודא. שהרוח דחתה
וכן מי שהיה מושך בגור ואמר כל השומע קולי
יכתוב גט לאשתי הדיאן יכתבו ויתנו והוא שידעו אותו ואעפ
שהעלוהו ולא הכירוהו הדי הגט כשר שזה בשעת הספנה
הוא שכותבין ונותנין אעפ שאין מכירין וכן משנמלו בו
מכות רעות שאי אפשר שיחה מהן אעלו נשחט בו רוב
שני הסימנין ורמז ואמר כתבו גט לאשתי הדיאן יכתבו
ויתנו שהרי עתה חי הוא אעפ שסגרו למות מי שהיות
רוח רעה מבעתת אותו ואמר כשהתחיל בו החול כתבו
גט לאשתי לא אמר כלום מפני שאין דעתו נכונה ומיושבת
וכן השיכור שהגיע לשכרותו שללוט ואם לא הגיע הדי זה ספק
אמר כשהוא בריא כתבו גט ויתנו לאשתו ואחר כך
נבעת ממתינין עד שיבריא וכותבין ונותנין לה ואין צורך
להזור ולהמליך בו אחר שהבריא ואם כתבו ונתנו קודם

44
שיברא הרי זה פסול. מי שנשתתק והרי השם נכונה
אמרו לו נכתב גט לאשתך והרביץ בלאשן בודקין אותנו
שלוש פעמים בסדוגן אם אמר לאן על לאן ועל היין היין
הרי אן יכתבו ויתנו ועריכין לבדין יפה יפה שמה נלדפה
דעתו וכן אם כתב בידו כתבו ונתנו גט לאשת הרי
אן כותבין ומתבין לה אם היתה דעתו מיושבת עליו שאין
דין מי שנשתתק כדין החורש. מי שנשא כשהוא פקח
ונתחרש ואין ערוך לומר נשתטה אינו מושיא לעולם עד
שיביא ואין קומכין על רמיזת החורש ולא על כתיבתו
ואעפ" שדעתו נכונה ומיושבת אבל אם נשא כשהוא חרש
מגרש ברמיזה שאין קיושו קידושיה מן התורה כמון
שביארנו כשם שכונס ברמיזה כך מושיא ברמיזה
המקורש קטנה עלידי אביה וגידיה כשהיא קטנה אביה
מקבל את גיטה ומשיגה הגט ליד אביה נתגרשה גירשה
כשהיא נערה אם הגיע הגט לידה או ליד אביה נתגרשה ואין
נערה מאורסה עושה שליח לקבל גטה מיד בעלה בחיי
אביה אבל האב עושה שליח לקבל הגט לבתו המאורסת
בין קטנה בין נערה. קידשה אביה כשהיא קטנה ומת
אם מבחנת בין גיטה לרוב אחר הרי זו מתגרשת משציע
הגט לידה ואם לאו אינה מתגרשת עד שתבחין ואם גירשה
אינה מגורשת. מי שהדין נותן שכותין אותה לגרש
את אשתו ולא רצה לגרש בית דין שלישראל בכל מקום ובכל

מכין אותנו עד שיאמר רוצה אני וכתוב גט והוא גט כשר
וכן אם הכהן גוים ואמר לו עשה מה שישאל אומרין דין
האין אותנו ישראל ביד הגוים עד שתירשנה זה כשר ואם
הגוים מעצמן אנסוהו עד שכתב תואיל והדין נותן שיכתוב
הרי זה גט פסול ולמה לא בטל גט זה שהרי הוא ^{איש}
בין ביד גוים בין ביד ישראל שאין אומרין אנוס לא למי שנלוהין
ונדחק לעשות דבר שאינו חייב מן התורה לעשותו כגון מי
שהוכה עד שמכר אונתן אבל מי שתקפו יצר הדע לבטל
מצוה או לעשות עבירה והוכה עד שנעשה דבר שהייב לעשו
או עד שנתרחק מדבר האסור לעשותו אין זה אנוס ממנו
אבל הוא אנס עצמו בדעת הרעה לפיכך זה שאינו
רוצה לגרש מאחר שהוא רוצה להיות מישראל רוצה הוא
לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא
שתקפו וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני
כבר גידש לדעונו לא היה הדין נותן שכופין אותו
לגרשו טעם בית דין של ישראל או שהין הדין טאת ואנסוהו
עד שגירש הדין זה גט פסול הואיל וישראל אנסוהו עד
יגרמוהו שגאון גוים אנסוהו לגרש שלא כדין חנו
גט אעפ שאמר בגוים רוצה אני ואמר לישראל וכתב
וחתמו הואיל ואין הדין מחייבו להוציא והגוים אנסוהו
אינו גט פרוק של ישי כל גט שנכתב שלשת
לשם האיש המגרש ולשם האשה

המתגרשת אינו גט כיצד ספר שכתב גט ולמד או להתלמד
גא ובעל ומצא עם הבעל שנכתב בגט זו כשמן ושם האסו
כשם אשתו ושם העיר כשם עירו ונטלו וגירש בו אינו גט
יתר על זה כתב וגרש את אשתו ומצא בין עירו
ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך ונטלו
ממנו וגירש בו אינו גט אעפ"י שכתב לשם הגירושין
יתר על כן מי שיש לו שתי נשים ששמותיהן שוין
וכתב לגרש את הגדולה ונמלך וגירש בו את הקטנה אינו
גט אעפ"י שכתב לשם האיש המגרש לא נכתב לשם זה
שנתגרשה בו יתר על כן אמר לסופר כתוב ואיו
שארעה אגרש בו וכתב הסופר על דעת זו וגרש בו
אחת מהן הרי זה ספק גירושין וכל גט שכתבו שלא
לשמה אעפ"י שהעביר עליו קול המוס לשמה אינו גט
מי שכתב גט וגרש את אשתו צמלך ולא גירשה
ונתיחד עמה אחר שכתבו לה לא גרשה באותו הגט
ועם אחות כשידעה לגרשה ואם גרשה באותו הגט
הישן הרי זו מגורשת ותינשא בן לכתולה שהרי נכתב
לשמה והרי ניתן לה עתה בעדים מהלכתו ולמה לא יגרשה
לכתולה גזרה שמה יאמרו גטה קודם לבנה אמר
לסופר כתוב לי גט ולפלונית יהיה עמי לכשאשאה אגרשנה
בו ונכתב ונשאה וגירשה בן אינו גט מפני שלא היתה בת
גירושין ממנו כשכתב גט זה ונמצא בכתב שלא לשם
גירושין

אבל אם אמר לו כתב אותו ולא נוסחתי לכתב אצלה בן וכנסה
וגירשה בן כשר כתבו ליבמתו ואחר שיבמה גרשה בן הדין
ספק גירושין הוציא ואע"פ אשה גמורה כשכתבו מפני
תוצת סופר התירו חכמי לומר שיכתוב טעמי גטין ויניח מקום
האיש ומקום האשה ומקום הזמן ומקום הדין את מותרת לכל
אדם עד שיכתבם לשם האיש המגרש ולשם האשה המתגרשת
וכן יחתמו העדים לשמה ולשמו סופר שכתב הגט לשמה
לשמו כהלכתו וחתמו העדים שלא לשמה הוציא וכתב
בעדים הרי זה פסול שאין העדים חותמין על הגט לא מפני
תיקון העולם יש מי שאומר שאם חתמו העדים שלא
לשמה הואיל והוא כמזויף מתזכו הרי זה גט בטל ובין אם
היה אחד מענינין פסול או שהיה בו עוד אחד בלבד כשר אע"פ
שנמסר בעדים הרי זה בטל ולא יראה לר"ד בזה לא כמזויף
לא מזויף וראי הואיל ונמסר בעדים כשרים הרי זה פסול
מדבריהם המביא גט ואבד ממנו ומצאן אם אבד
ממנו במקום שאין השיירות מצויות אפילו מצאן לאחרי
זמן מרובה הרי זה בחזקת שהגט שאבד ממנו הוא הגט
הנמצא ותגרש בו אבד במקום שהשיירות מצויות
אם מצאן מיד ועדיין לא שהה שם אדם מן העובדים
או שצאנו בכלי שהניחו בו ויש לו בו טביעות עיני כדרכו
ורחב שלגט כשהיה כרוך הרי הוא בחזקתו ותגרש בו
הוחזק באותו המקום איש אחד ששמו כשם שלגט

חוש

חוששין שמה גט זה שנמצא שלאות האיש האחר הוא הוא
 דעבד אדם שם אעפ"י שלא נראה ואם נתגרשה בן הדין
 מגורשת אבל אם לא עבד אדם שם הרי זה בחזקתו אעפ"י
 שהחזקו שם שנים ששמותיהן שוין היה לעדים בגט דיין
 מובהק כגון שאמרו נקביש' בן בצד אות פל' או שאמרו
 מעולם לא התמנע על גט אחד שיש בו שמות כשמות אהרי
 זה בחזקתו ותגרש בו ואעפ"י שמצאו אחד זמן מרובה
 ובמקום שהשיירות מצויות והחזקו שם שנים ששמותיהן
 שוין שנים ששלחו שני גטים ונתערבו נותנין שניהן
 לזו ושניהן לזו בעידי מעידה ולכך אם אבד אחד מהן הרי
 השני בטל מי שהיו לו שני שמות וכן אשה שיש לה
 שני שמות כשנגרש כתב שמה ושמן שהן רגילין בו וידועים
 בו ביותר ואמר איש פל' וכל טוס שיש לו גרש אשה פל' וכל
 שם שיש לה ואם כתב חניכתו וחניכתה כשר כתב השם
 שאינן ידועין בו בכתב וכתב כל שם שיש לו הרי זה עבד
 וכל שם שיש לו שמה ושם עירו או שם עירה אעפ"י
 וכל שם שיש לו וכל שם שיש לה אינו גט הכל כשרים
 דכתוב את הגט חוץ מחמשה גוי ועבד וחורש שוטה וקטן
 אפלו האשה עעמה כותבת את הגט ישראל שנשאת לו לעזאו
 שהוא מקולל שבת בפרהסיא הרי הוא כגוי לכל דברין וכתוב
 ולמה אין כותבין או החמשה מפני שערין הכותב וכתוב
 לשם האיש המגרש ולשם האשה המתגרשת והגוי על דעת

עמון הוא כתב וחורש שן טהוקטן אינן בני דעת והעבד אינו
במדת גטין וקידושין ולפיכך הוא פסול בגני לכל דברין והם
כתב הגט אחד מהמטה או אינו גט אעפ"י שהתמו בן כשרים
ונמסר לה בבשלים כתב אחד מן החמשה טופס הגט
והניח מקום התורה שהוא מקום האיש ומקום האשה
ומקום הזמן ומקום הדי' מותרת לכל אדם וכתבן התקח
הגדול הישראלי לשמה הדי' זה גט כשר מותר להניח
חורש שוטה וקטן לכתוב טופס הגט לכתולה והוא שדייה
גדול עומד על גבן אבל הגוי והעבד אין כותבין הטופס
לכתולה ופלו ישראלי על גבן שלא התירו לכתוב טופס גטין
שלא לשמה לכתולה לא מפני תקנת סופר כמו שביארנו
הכותב גט בשבת או בזמן הכתורים בשגגה ונתנו לה
הדי' זו מגורשת כתבו וחתמו בזמן טוב בזדון ונתנו לה
לה אינה מגורשת שהדי' העדים פסולין מן התורה כתבו אם
טוב בזדון ונמסר לה בפני עדים כשרים בזמן טוב הדי' זה
פסול **פרק רביעי** אין כותבין את הגט לא בזדון
שדישמו עומד בגון די' וסקרא וקמוס
וקלפנים וכיוצא בהן אבל אם כתבו בדבר שאינו עומד
בגון משקין ומי פרות וכיוצא בהן אינו גט כתבו באבר
בשאר ובשיחור כשם שאין כותבין בהן לכתולה
כותבין במי עפעפה לכתולה על גבי הנייר והענין כיוצא
בזה לא על גבי מגלה עפוצה מפני שאינו ניכר ואם כתב

עומד

אין גט וציוץ אצל ^{וטל} על הכל כותבין את הגט אצל
על אסורי הנדה וכותבין על רב שיכול להזדיין והוא יתנו
לה בעיד מסירה כיצד כותב על הנדה המחוק ועל החלם
ועל העלף ועל ידן של עבד ועל קרן הפרה ומסר לה העבד
והפרה או הניד המחוק וכיוצא בו בפני עדים ^{היה}
הגט חקוק על ידו של עבד בכתבת קטקע והיה יוצא ^{מתחת}
ידו והן העדים חקוקין על ידו הדין זומגורשת ^{שאי}
לה עירי מסירה שהלי אין יכול להזדיין אפלו הן מחוקין
בעבד שהוא שלו היה הגט חקוק על ידו של עבד ואין עליו
עדים והוא יוצא מתחת ידה והיא אומרת בעדים נמסר
לי הדין ספק מגורשת שמה מעצמן נכנס לה שהגטרות
אין להן חזקה היה הגט חקוק על הטבילה והעדים עליו והוא
יוצא מתחת ידה אצל שהן מחוקין בטבילה שהיא שלה
הדין זומגורשת שהאשה ענימה כותבת גטה שאין קום
הגט לא בחותמין אם אין שם עירי מסירה ^{חקק הגט}
על גלוח או על האבן או על טק שלמתכת אם חפר ירבו
האותנות כשר שזה כתב הדין הוא אומ כותבה בעט
רזל כלומר שהוא חופר וכן אם חקק הירכות מאחורי הטם
עד שבלטה בפני הטם אבל אם חפר תוך האות עד שייראו
הדיכות גביהות מיכאן ומיכאן ככתב דינלי הזהב אין
גט שאין זה כתב המקדע על העור תבנית כתב או שדשם
על העור תבנית כתב הדין זה כשר ^{כותבין את הגט}
^{בכר}

כתב ופקד לטון ~~אשר~~ בכתב מן השונות ועדין תתמיד בכתב
אחד כשר והוא שיהי' לטון בכתב וכתב
תתם בכתב והגד השני בכתב לטון אחרת כשר אבל אם היה
מקצת גט בכתב בלשון ומקצתו בלשון אחרת פסול כן
לטון שיכתב בה גט עליו שיזא השופר בדברי הגט שלא יהיה
משמע שני ענינות עד שנמצא הקרא אומר שמה לך וכך ^{כתבון}
שאין משמעו לטון גרושין או שמה לענין זה כתבון שמשמעו
לטון גרושין או יהי' דברים שאין בהן ספק באותה הלשון ^{משמע}
ענין אחד שגירש ושיזא כל לפלגות ^{וכן צריך שיהיה בכתב}
מבואר היטב באותו הכתב שיכתוב בו עד שידענו לקרורתו
הקטנים שמכירין אותו כתב שאין לא נבונים ולא סבילים ^{בשטנים}
לא בינונים ולא יהיה כתב מעוקם ומבולבל שמה תדמה אור
לאות ונמצא הענין משתנה היה בן משמע שני ענינות
או שהיה בכתבו עיקום או בלשון עד שאפשר שיקרא ממנו
ענין אחד כנאיל ונקרא לענין הגרושין ויש בו משמע גרושין
הדי זה פסול כפי נהגו שלא כולם לכתב הגט בלשון ידמה
ובנוסף זה אצל שמותר לכתבו בכל לשון לכתולה וזה הוא :
נוסח הגט בכך בשבת ^ל וכך לזח ^ל בשנת כך וכך לידה
אלשטרות למניאנא דדגולנא לממני ביה במקום פל
אין אנא פל בן פל דממקום פל וכל שום אחרך וחגיבא דאתלי
ולאבהתי ולאגרי ולאגריהון דאבהתי צבתי ברעות ^ל שיש כולא
אנסמי ופטרית ושפקית ותרוכית יתבי ליכי אצתי כל בת פלונ
^{דמה}

וימנעו כל וכל שום אחרון וימנעו דאזליכי ולאבותי הארצי
 ואת ריהון ראבהתי כי יהוית אנתע מקדמת דין וכדן מ
 פטריה ושביקית ותקכית יתכי ליכי דיתליין רשאה
 ושלטאה בנפשיכי למתך לאתנסבא לכל גבדי
 תעביין ואינש לא מתא בידיכי מן שאימן זמא
 דנן ולעלם ודדי את מותרת לכל אדם ודן יהו
 ליכי מ סאספר תרוכין וגט פטורין ואגרת שבוקין
 כדת משה וישל ודעדים חותמין מולמטה כמו
 שביארנו: כשיכתוב הגט בלשון זה ובנוסח
 זה לא יכתוב ודן ביוד שמא יקרא הקורא ודן
 כלומר משפט יהיה ביני ובינך ולא יכתוב ואגרת
 ביוד שמא יקרא הקורא ואגרת כלומר אמזנת
 ולא יכתוב למתך ביוד שמא יקרא הקורא ודן
 מהך כלומר לי שחוק לא יכתוב תהוין ותעביין
 בשתי יודין שמא יקרא הקורא תהוין ותעביין
 כלומר שהוא מדבר עם שתי נשים ומצא
 שאינו מגרש לזן לא לשתיים אחרות:
 זכך יאריך ואן דלדן שמא תדמה לזן ויהיה
 משמעו וכדי כלומר בתנאי זה אפטור אותך
 וכיך יאריך ואן דתרוכין ושבוקין שמא תדמה
 לזן ויהיה משמעו תריכין ושביקין כלומר
 שהוא אומר לה שבקת אותי וגרשה אוגו ועל

תגבס
 לך תנא
 לך תנא

זכך
 יאריך

דרך זו עריך להיזהר בכל לשון ובכל כתב שיכתוב
שלא יהיה בו משמע שני עניינות ^{הרישונים}
בנוסף זה ולא האריך וזו או לאכתב היודע
היתדות או שכתב היודע שאמרנו שלא יכתבו
הרי זה גט פסול וכן כל כפיצא בזה בכל לשון
פסול גט שמחק בו אות או תיבה או שתלה
בין השטים אם מטופס הגט הרי זה כשר ואם
מן התורה אינו גט ואם החזיר ופירש בסוף הגט
שאות פל תלויה או על מחק אפילו מתורה הגט
כשר כשאר שטרות ^{וכן גט שנמצא ^ש}
שתי וערב שהוא קרע שלבית דין הרי זה גט
בטל כשאר השטרות אבל אם נקרע ואינו
קרע שלבית דין כשר נמוק או שהקייב או
ככבדה כשר נמחק או נטשטש וכבואה שול
קיימת אם יכול להקרות כשר ואם לאו אינו גט
צ"א בשהיה הגט יוצא מתחת ידה בעידי
חתימה ואין שם עידי מקירה אבל אם יש שם
עדים שנמסר לה הגט בפניהם והיה כשר הרי זה
כשר אעפ שהיה תורף הגט על המחק או בין ^{השטים}
או שהיה קרוע שתי וערב כשנתן לה בפניהם
חמשה שכתבו גט אחד לחמש נשותיהם
אם כתבוהו בכלל כגון שכתבו בכך בשבת ג' ^ה

577
פֶּלֶל וּפְלִי וּפְלִי לְפָל וּפְלִי לְפָל וּפְלִי לְפָל וּפְלִי לְפָל וּפְלִי לְפָל וּפְלִי לְפָל וּפְלִי לְפָל וּפְלִי לְפָל
וְיֵאֵשְׁתּוּ לִי כִי יִדְיֵהוּ יֵשׁ וְכָל טוֹפֵס הַגֵּט וְשֶׁנֶּעְוָדִים
חֹבְתֵמִין מִלְמַטָּה הַלֵּיָהּ כִּשְׁרֵי רִנְתָן לְכַד אַחַת
מֵהֶן בְּעֵידי מַסִּירָה וְאִם אֵין שֵׁם עֵידי מַסִּירָה כֹּל
שֶׁתֵּצֵא מִגְּלוֹה זֶן מִתְחַת יָדָה מְגֹרֶשֶׁת: אֲבָל
אִם כּוֹתֵב בְּכֶךְ בַּשַּׁבָּת גֵּרֵשׁ פֶּלֶל וּפְלִי וְהַשְׁלִים הַגֵּט
וְהִתְחִיל תְּחִילֵן גֵּט אַחֵר בְּאֹתָהּ הַמְּגִלָּה וְכֹתֵב וְבִזֵּם
זֶה אִוּ בְּכֶךְ בַּשַּׁבָּת גֵּרֵשׁ פֶּלֶל וּפְלִי וְהַשְׁלִים הַגֵּט הַשְּׁנִי
וְכֶן עַד שֶׁהַשְׁלִים כָּל הַגֵּטִים וְהַעֲוָדִים מִלְמַטָּה אִם
נִתְּנָה מִגְּלוֹה זֶן לְכַד אַחַת מֵהֶן בְּעֵידי מַסִּירָה הֲרֵי
כּוֹלֵךְ מְגֹרֶשֶׁת וְאִם אֵין שֵׁם עֵידי מַסִּירָה וְהִיתָה
מִגְּלוֹה זֶן יוֹצֵאָה מִתְחַת יָד אַחַת מֵהֶן אִם הִיתָה
זֶן שְׂגִטָּה בְּאַחֲרוֹנָה שֶׁהַעֲדִים נִקְרָאִים עִמּוֹ הַרִיזֵן
מְגֹרֶשֶׁת וְאִם הִיתָה הַמְּגִלָּה יוֹצֵאָה מִתְחַת יָד אַחַת
מֵהֶן מִן הַדְּאִשׁוֹנֹת הֲרֵי זֶן סֶפֶק מְגֹרֶשֶׁת כּוֹתֵב
אֶת פֶּלֶל וּפְלִי וּפְלִי וּפְלִי גֵרֵשׁנוּ נְשׁוֹתֵינוּ פֶּלֶל וּפְלִי וּפְלִי וְהַשְׁלִים
הַגֵּט אַעֲךְ שְׂנַמְסֵר לְכַד אַחַת מֵהֶן בְּעֵידי אֵינוּ גֵט
שֶׁאֵין שְׁתֵּי נְשִׁים מִתְגֵּרֶשׁוֹת בְּגֵט אֶחָד שֶׁן וְכֹתֵב
לָהּ לֹא לָהּ וְלִחְבֵרְתָהּ חֹזֵר וּפִירְטָן בְּתוֹךְ הַגֵּט וְכֹתֵב
פֶּלֶל גֵּרֵשׁ פֶּלֶל וּפְלִי גֵרֵשׁ פֶּלֶל בְּזִמָּן פֶּלֶל הֲרֵי אֵן כְּשֶׁלֶּם
כּוֹתֵב שְׁנֵי גֵטִין בְּשֶׁן דְּפִין בְּמִגְּלוֹה אַחַת
יָדָה בְּעַד זֶה אִם יֵשׁ שֵׁם שְׁנֵי עֲוָדִים נִקְרָאִים לְסוּף

גט זה ושני עדים בסוף גט זה הרי זה כשר וכל שתנא
מגלה זן מתחת ידי מגורשת הין שני עדים בלבד
באים מתחת גט זה עדים לתחת גט זה אם ינא
מתחת יד שבעדים נקראים עם גיטה הרי זן מגורשת
ואם ינא מתחת יד השנייה שאין העדים נקראים
עמה אינו גט עד שימסר לה בעדים כתבשני
גטין בשני דפיין זה למעלה מזה והעדים בין שני
הגטין שנמצאו בסוף הראשון ולמעלה מזה השני
אם היה ינא מתחת יד שבעדים נקראים בסוף גיטה
הרי זן מגורשת וזו שבעדים נקראים בראש גיטה
למעלה אינה מגורשת שהעדים שחתמו בראש הדף
שלגט או מצד או מאחורין אינו גט ואם נמסר לה
בעדים כשר הקיף ראשדף זה לראש דף זה
והעדים באמצע שנמצאו העדים בראש שני הגטין
שניהן בטלין ואם נמסרו להן בעדים שניהם כשרים
שייר מקצת הגט וכדבדו בדף השני מלמטה בסוף השני
כשר והוא שיהיה נכר במגלה שלא נחתכה ושלכך
נתכוון הסופר שישראלים בדף השני אבל אם אינו ניכר
אעפ"י שנמסר בעדים הרי זן ספק מגורשת שמה שני
גטין הין ונחתך מקצת זה מקוף הדף ומקצת השני
מלאש הדף הרי שכתב את הגט ואחר
שגמר כתב שאן בשלום פל או שלום עליך פלרע

וכיוצא בזה והתמו העדים מלמטה והרי גט זה יוצא
באחת ידה הרי זו ספק מגורשת שמה לא התמו לא
על שאילת שלום אבל אם כתב ושאלו בשלום פל
או שלום עליך רעי וכיוצא בזה שהרי לונה דברים
אן על דברי הגט ועל שניהם התמו הרי זו מגורשת
ואם נמסר לה בעדים בין כך ובין כך הרי זה גט
כשר

פרק חמישי

זה שנ בתורה
אין ענין הכת לא שיגיע הגט לידה ואחד ידה
או חיקה או העירה או שלוחה שעשת ידן כידה
הכל אחד הוא ואחת העירה הקוניה לה או העירה
המושכרת לה או השאולה לה הכל רשותה היא
ומשיגיע גט לרשותה נתגרשה
הזורה
גט לאשתו לתוך העירה אם היתה עומדת עם
בעד רשותה נתגרשה ואם לאו לא נתגרשה
עד שתעמוד בעד העירה ואעפ שהיא חער
שיסתמר הגט בתוכה שחובה היא להגרושין
ואין חבין לאדם לא בפניו היתה עומדת
בראש הגג שלה והוא מלמטה בהעירה וירא
לה למעלה כיון שהגיע לאויר מחיצות המעקה
או לפחות משלשה סמוך לגג נתגרשה ובלבד
שיהיה יורד לנוח אבל אם נמחק או נשרף קודם

שיגיע לה אעפ שנימחק אחר שהגיע לאויר מחייעות
או אחר שהגיע לפחות משלשה סמוך לגג כגון
שנשבד הדוח והעלותו ונמחק או נשרף הואיד
ואינו הולך לנוח אינו גט ולא נתגרשה : ^{דיה}
הגג שלו והוא מלמעלה בו והיא מלמטה בחצר
שלה וזרק לה גיטה כיון שיעא הגט ממחייעות
הגג והגיע למחייעות מקומה שהיא עומדת בו ^{נתגרשה}
זרקו לרשותה לתוך האש ונשרף או לתוך המים
ואבד אינו גט אבל אם הגיע לרשותה ואחר כך
באה אש ושרפתו הרי גט זרקו על גב קנה או
לומח הנעוצים ברשותה אינו גט עד שינוח במק
במקום המשתמר בו שתי חצירות זו לפני
מזו פנימית שלה וחיצונית שלו וכתלי החיצונית
גבוהות על הפנימית כיון שזרק הגט לתוך אחד
החיצונית נתגרשה שהפנימית בכתלי החיצונית
משתמרת מה שאין כן בקופות כיון שתי
קופות זו לפני זו הפנימית שלה והחיצונית שלו
וזרק לה גיטה לתוכן אפלו הגיע לאויר הפנימית
אינה מגורשת עד שינוח על יד הקופה הפנימית
בזה בשהיתה מוטה על ידה ואין לה שוליים
אפלו נח בקרקעיתה אינה מגורשת שכלי שלאשה
ברשות הבעל אינו קונה לה הגט אא אם כן אינו

כה
קל

ג
א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ

מקפיד על מקומו 76
זרע לב גיטה והיא בתוך
ביתו או בתוך חצירו אינה מתגרסת עד שיגיע
גט ליה או לחיקה או לכלי מן הכלים שלה שאין
הבעל מקפיד על מאמץ כגון צלוחית או קפיעה
קטנה וכיוצא בהן וכן אם הגיע למטה שהיא יושבת
עליה והיתה גבוהה עשרה טפחים הרי זו מגורשת
שהרי חלקה רשות לעצמה ואין הבעל מקפיד
על מקום כרעי המטה השאלה הבעל
מקום בחצירו ולא יחדו וזרע לה הגט והגיע
לארבע אמות שלה שהיא עומדת בהן הרי זו
מגורשת נתגלגל ונפל על גבי קורה או סלע
רחוק ממנה אם היה המקום שנפל עליו אין בו
ארבע אמות על ארבע אמות ואינו גבוה עשרה
ואין לו טעם לזו הרי זה לא חלק רשות לעצמו וכאן
היא והוא במקום אחד השאלה לה שני מקומות לא
השאלה ואינה מגורשת עד שיגיע לה הגט
זרע לה גטה לרשותה ועבר בתוך רשותה שהיא
עומדת בה ונפל חוץ לרשותה אעפ"י שעבר בפחות
משלושה סמוך לארץ אינה מגורשת משהגיע
לרשותה לא אם כן סופו לנוח ברשותה היתה עליה
על גנה וזרע לה ונפל בגג אחר סמוך לו אם יכולה
לעלות ידה וליטלו הרי זו מגורשת שאעפ"י שדיוקין

חלוקין למעלה בשם שהן חלוקין למטה אין בני
אדם מקפידין על מקום כיוצא בו ^{היתה ידה}
הטפרים וזרקה הגט על ידה ונפל לארץ אם נפל
לתוך ארבע אמות שלה ונח הדרי זו מגורשת נפל
לתוך הים או לתוך האש אינה מגורשת והוא ^{שהיתה}
עומדת על גבי המים או סמוך לאש שמתחללת
נפילתו לאבוי היה עומד ^{זרק לה ברשות}
הרבים או ברשות שאינה שלטניהם קרוב לו אינה
מגורשת קרוב לה מגורשת היה הגט מחציה
למחציה ומחציה למחציה ^{היה} עד שהיה קרוב לה ^{היה}
כדי שתשוח ותטלנו הרי זה פסול עד שיגיע גט
לידה ואחר כך תינשא בולכתלה ^{כיצד הוא}
קרוב לו היה הוא יכול לשמרו והיא אינה יכולה
לשמרו זה הוא קרוב לו שניהם יכולין לשמרו
או שניהם אין יכולין לשמרו זה הוא מחציה ^{היה}
בא הוא תחלה ועמד ואחר כך עברה
היא כנגדו וזרקו לה אם היה הגט בתוך ארבע
אמות שלו אינה מגורשת אעפ שאם תשורר
תטלנו עמדה היא תחלה ובא הוא ועמד כנגדה
וזרקו לה אעפ שהיא מחציה למחציה הואיל והוא
בתוך ארבע אמות שלה הרי זה פסול עד שיגיע
הגט לידה ^{זרק הגט לידה והיא קשור במש} זרק הגט לידה והיא קשור במש זה

וזאת המשיחה ביום אם יכול לתקן ולהביאן אצלן
אזנה מגורשת עד שתפקח המשיחה ואם אינו יכול
לאתן הרי זו מגורשת נתן את הגט ביד עבדה
והוא נעור והיא משמלתו אם היה כפות הרי זה גט
וכאן הגיע לחצירה שהיא עומדת בעדה ואם
אינו כפות אינו גט נתנו ביד העבד והוא ישן והיא
משמלתו הרי זה פסול ואם היה כפות הרי זו מגורשת
כתב גט ונתנו ביד עבד וכתב לה שטה גט
עליו כיון שזכת בעבד זכת בגט ונתגרשה אם
היה כפות ואם אינו כפות ונעדר אנת העבד ואינה
מגורשת עד שיגיע הגט לידיה וכן אם נתן הגט בחצרו
ומכר לה החצר או נתנה לה כיון שהנת החצר בשטר
או בכסף או בהזקה נתגרשה: **פרק ששי**
הטליה שעמטה האשה לקבל לה
גט מיד בעלה הוא הנקרא שליח קבלה ומשיגיע
הגט לידו נתגרש כאן הגיע לידיה וצריכה לעשותו ^{בשני}
עדים וצריכה שני עדים שיעידו שהגיע הגט ליד
שלוחה ואפלו הן הראשונים או אחד מהראשונים
ואחר הרי זו ערוה גמורה **בזא בשאבד הגט**
או נקרע אבל אם היה הגט יוצא מתחת ידי שליח
הקבלה אינו עדין עדים בין שנמסר לו בעדים בין
שנתנו לו הבעל ציט לבינו יציאתו מתחת ידו ^{בזא}

מתחת ידי האשה ואפ"כ כן לכתולה לא יתקן לו
הגט לא בעידי מעירה כמו האשה עצמה
הבעל אינו יכול לעשות שליח לקבל גט לאשתו אלא
מתן הגט לשליח להוליך הגט לאשתו וזה הוא מקום
שליח הולכה וכך האשה שולחת שליח להביא
לה גט מיד בעלה וזה הוא הנקרא שליח הבאה
ואין שליח הולכה והבאה עריך עדים ואין האשה
מתגרשת בגט ששלח הבעל או שהביא לה שליח
הבאה עד שציע גט לידיה וכל מקום שנאמר
בענין הגט אין שליח מתם הוא שליח הולכה או שליח
הבאה הכל כשרים לשליחות הגט בין שליח
קבלה בין שליח הולכה והבאה חוץ מן החמשה
הנכרי והעבד והחרש והשטה והקטן ואם קבל
או הביא אחד מהן גט אינו גט אבל הנשים
והקרוצים כשרים ואפלו הפסולים מדברי רמב"ם
בעבירה כשרים לשליחות אבל הפסולין בעבירה
מדברי תורה פסולין להביאת הגט ואם הביא
הרי זה פסול ב"א בשנתקיים הגט בחותמו אבל
אם לא נקמוך בן לא על דברי פסול מן התורה
בעבירה אינו גט היה השליח קטן בשנתקון
הגט וגדול כשהביאן: חרש ונתקח: שוטף
ונשתפה: נפלי ונתגיר: עבד ונשתחרר: ה"ז זה

בטל: אבל אם ניתן לו גט והוא פקח ונתחרש
ונחר ונתפקח: היה שפוי כשניתק דין ונטטה וחזר
אשתה כשהביאו ליד האשה הרי זה גט כשר
מפני שתחלתו וסופו בדיעת האשה שעשת
שליח בעדים ואמרה לו טול לי גטי שליח יהא לי
בדרך הרי זה שליח קבלה וכאן אמרה לו התקבל
לי גטי ויש לאשה לעשות שליח קבלה לקבל לה
גטה מידי שלוחו של בעלה וקטנה אינה עושה שליח
לקבלה אלא שחעירה קונה לה גיטה כגדולה
מפני ששליח קבלה מדין עדים ואין מועידיים
על הקטן שאינו בק דעת גדולה האשה
שעשת שליח לקבלה ואמר לו הבעל אין לי
שתקבל לה אב הרי זה גיטה הולך אותו לה
הרשות בידי הבעל ונעשה זה שליח הולכה
לא שליח קבלה אבל אם אמר לו התקבל לה
אן זכה לה אן הא לך לא עקר שליחות הקבלה
אמר לו הולך לה עקר שליחות הקבלה ונעשה
שליח הבעל וכך אם אמר לו הא לך עקר שליחות
הקבלה שליח האשה שבא לטול גט מן הבעל
ואמר לו שליח קבלה אני ואמר לו הבעל הא לך
גט זה כמו שאמרה כלומר איני עוקר שליחותה
כי בין שעשת אותך שליח קבלה או שליח הולכה

הרי את כמו שאמרה והביא את הגט ואמרה לו
לא שמתוך זה שליח הבאה אפלו הגיע הגט לידי
אנה מגורשת שהרי עיקר השליח שליחות שאני
היא ואמר לבעל מעולם לא נעשיתי שליח הבאה
אמר השליח לבעל שליח הבאה אני ואמר

לו הבעל האלף כמו שאמרה והביא את הגט
ואמרה לו שליח קבלה שמתוך כיון שהגיע הגט
לידי מגורשת שהרי לא עיקר שליחות שאמרה לא
גרע אותה שהרי היא אומרת לקבלה והוא אמר
לבעל להבאה בלבד הבעל ששלה גט לאשתו

ובא שליח ליתנו לה לא נטלתו אם אמרה לו פני
עדים יהיה ליגט זה פקדון אע"פ או שאמרה לו
הרי את שליח לקבל לי הרי זו מגורשת בספק
עד שיגיע גט לידיה ומשיגיע גט לידיה תתגרש
ודאי שליח שהביא גט כשהוא נותן לה

נותן בפני שנים ואותן השנים יריכי לקרותו
ואחר כך יצתק לה בפניהם שריג השליח עם
האשה כריג הבעל עמה שתחתיו הוא קם
לפיכך אם נתנו השליח לה ולא קראוהו
מסירה ונטלתו וזרקתו אם הרי זה ספק מגורש

על השליח ונתן הגט בינו לבינה יטלנו ממנה
ויחזור ויתנו לה בפני שנים ואם מת הוא והגט
יטלנה

יועא מתחת ידה ומקוים בהותמין הרי זה כשר
שליח שנטר את הגט וקודם שיגיע ליד האשה
אמר הבעל ואמר לך גט ששלחתי עמך בטל או שיש
ואמר לאשה גט ששלחתי לך בטל או ששלח שליח
אחר לבטל או שאמר לאחרים גט ששלחתי לאשתי
בטל הרי זה בטל ואעפ"י שהגיע לידה וכולהם בטל
בפני אחרים עריך לבטל בפני שנים ואם אחר שהגיע
גט לידה או ליד שליח קבלה אינו יכול לבטל ואעפ"י
שחזר בתוך כדי דיבור וביטלו הואיל ואחר שהגיע
לידה או ליד שליח קבלה או לחצרה בטל אינו בטל
והרי זה גט כשר היה מהזר ומבקש השליח כדי
לבטלו או שהיה מבקש שנים שיבטלו בפניהם וביג
שהוא מהזר ורוצה הגיע הגט לידה ואחר כך ביטל
אינו בטל ואעפ"י שהיה מחזר לבטלו קודם שיגיע
לידה אמר לעשרה כתבו גט ותנו לאשתי יכול
לבטל זה שלא בפני זה ואפילו בפני שנים אחרים
שלה הגט ביד שנים הרי זה יכול לבטלו זה שלא לפני
זה ואפילו היו עשרה משבילן בפני אחד מהן בטל
הגט וכן מי שאמר לשנים גט שאני כותב לאשתי
בטל הוא וכותב אחר כן גט ותנו לה בפני שנים אחרים
הרי זה גט בטל וזו היא מסורת המודיעה על הגט וכך אמר
אמר להם כל גט שיכתוב ליפני בטל או כל גט שאכתוב לי
דינו שנתקבץ

הרי הוא בטל אוכל גט שאכתוב מהיום עד עשרים
בטל הרי זה בטל וכן אם אמר לשנים כל ג' ימים
שאכתוב לפי אשתי בטל הוא וכל דבר שאכתוב
בו מודעה זו הרי הוא בטל וכתב אחד כן גט ופ
לה אעפ שבטל המודעה קודם שיכתוב הגט ויתגו
הרי הגט בטל אם כן מהתקנת דבר זה שיאמרו
העדים קודם כותבת הגט אמור בפנינו שכל הדברים
שמקדית שגורמין כשיתקיימו אותן הדברים לבטל
גט זה הרי הגט בטל וזה הוא אם היו ואחר כך אומר
לכתוב ולהתום וליתן לה ולא יביחורו ליתן עד שיגיע
גט לידה כדי שלא יצא ויבטלו ואיך המקל מודעה
ולא המבטל מודעה יצריך שני השוה גט ביד
שליח ובטל הגט הרי זה חוזר ומגרש בו כשירצה
שלא ביטלו מתורת גט אג מתורת שליחות לפיכך אם
היה הגט ביד הבעל וביטלו כגון שאמר גט זה בטל
הוא אינו מגרש בו לעולם והרי הוא כחרק ואם גירש
בו אינה מגורשת וכן אם פירש בעת שביטלו והוא
ביד השליח ואמר גט ששלחתי הרי הוא בטל מלהיות
גט אינו מגרש בו לעולם באיזה לשונות מבטל
הגט אמר בטל הואי אפשר בו גט זה לא יעול לא
יתקב לא ישלח לא יגרש יהא כחרק יהא חרם הרי הוא
אם אמר אחד מן הדומה לה הרי זה בטל

כמהג המדינה וכן היא שפסקה להכניס נותנת כמנהיג המדינה
וכשתביא לגבות כתובה מגבין לה מה שכפתובה כמנהיג
המדינה ובכל הדברים האן וכדעא בהן מנהג המדינה עיקר
שול ועל פיז דנין והוא שיהיה אתו מנהג פשוט בכל המדינה:
אישואשה שהיו ביניהן שידוכין ואמר לה כמה את
מכנסת לי כך וכך ואמרה לו וכמה אתה נותק לי או כותב לי
כך וכך וכן האב שפסק על ידו בנ ובתו כמה אוה נור
לבע כן וכך וכמה אתה נותק לבתך כך וכך ועמרו וקידש
אנו אתך הדברים האעפ שלא היה ביניהן קנין מידים ואן
הן הדברים שנקנין באמירה ברא בנאפסק האב ובנו
בין גדולה בין קטנה ופסק האב האחר לבנו ובנישואין
שדעתו שלאדם קרובה אצל בנו ומחוב שמחתו בנישואין
הראשונים גמר ומקנה לא באמירה אבל אח שפסק
לאחותו או אשה שפסקה לבתה וכן שאר קרובים או אב
שפסק לבנו או לבתו בנישואים שניים לא קנו אותן בידים
עד שיקנו מידי הפוסק שנתן כך וכך האב שפסק על
ידו לבתו לא קנת הבת המתנה עד שיכנוס אותה בעלה
וכן הבן לא קנה עד שיכנוס שכל הפוסק אינו פוסק לא
על מנת לכנוס לפיכך הפוסק מענת לחתנו ומת קודם
שיכנוס ונפלה לפני אחיו ליבום יכול האב לומר ליבם לאחז
הייתי רוצה ליתן לך איני רוצה ליתן ואפול היה הראשון
עם הארץ והשני חכם ואעפ שהבת רוצה בו

הפוסק מעת לחתנו והלך ראב למדינה אחרת יכולה היא לומר
לבעל אני לא פסקתי על עצמי מהאני יכולה לעשות או בנות
בלא טענה או פטלני בגט אבל אם פסקה היא על עצמה לא
הגיעה ידה הרי זו יושבת עד שתמצא מה שפסקה או עד
שתמות ולמה לא תפטר עצמה במגרות שהמגדרת
כשהיא ארוסה הבעל רוצה לכמה והיא אינה רוצה באבל
זו אין הבעל רוצה בה עד שתתן הטענה שפסקה והיא רוצה
בו שהרי היא אמרת לו או כנס או פטר בזה בגדולה אבל
קטנה שפסקה על עצמה כופין אותן ליתן גט או יכנס בלא
טענה הנושא את האשה ופסקה עליו שיהיה זן את
בתה כך וכך שנים חייב לאנה אותן שנים שיקבל על עצמו
והוא שמתנו על דבר זה בשעת קידושין אבל שלא בשעת
קידושין עד שיקנו מידו ואם שכתב בכתב שטר ובזעאבון
שיתבאר בהלכות מקח וממכר נתגרשה בתוך השנים
שקיבל על עצמו לקח את בתה ונשאת לאחר ופסקה
עמן שיהיה זן את אותה הבת כך וכך שנים לא יאמר הלאש
לכשתבא לביתי אזורנה לא מולך מזונותיה למחוס שהיא
שם אמה וכן לא יאמרו שניהם הדי אנו זנין אותה כאחד
לא אחד זנה ואחד נותן לה דימי מזונות נשאת הבת
בתוך זמן זה הבעל חייב במזונותיה ובעלי אמה שניהן
כל אחד ומהן נותן לה דימי מזונותיה מתן או שפסקו לקח
אותה אם קנו מידו או שחייב עצמו בשטר הדין או כבעל
חוב

בלאם אמר גט זה אינו מועיל אינו מתיר אינו משנה
 ינו מגרש חכם הוא לא אמר כלום שאין זה לשון
 מבטל לא לשון מודיע אמיתת הדבר והרי מודיע לנו
 דבר שאינו כן כמי שאומ' על דבר האסור שהוא
 מותר אעל הטמא שהוא טהור ^{גט} אמר גט זה
 שמשמעו פעל שעבר כגון חמק עבר הרי זה ספק
 מגורשת מי ששלה גט לאשתו ובה שליח ואמר
 לו לא מתאניה אלא לית ליקח הגט ואמר הבעל
 ברוך הטוב והמטיב או כוונת בדברים א' שמשמע
 שאין בדיעתו לגרשה שהרי הוא שמח בעיכוב הגט
 לא בטל הגט לאיתן ותהיה מגורשת עד שיאמר
 לו בפירוש לאיתן או יבטל בפירוש מי ששלה גט
 לאשתו וחקר וביטלו בפני שנים אחרים וכן ^{מגילת}
 מודיע על הגט מכי אנתו מכת מרדות מפני שגורם
 לזיקת הבנים ממזרים שהרי הגיע גט לידה ותינשא
 בו ואחר זמן יצאו העדים שביטל בפניהם את
 שמסר מודיע בפניהם קודם שיכתוב הגט ^{גט}
 הולך ממזר שליח שהביא גט ונתנו לאשה אין
 אומרין שמא ביטלו הבעל לא נותנין אותו לה ^{גט}
 שהוא כשר ותינשא בו ואם נמצא אחד כך שביטל
 תעא והולך ממזר וכן הכותב גט ונתנו לאשתו אין
 אומרין שמא מסר מודיע על גט זה לא הרי הוא

בחזקת כשרות ותינשא בו וכן המביא גט
 והניח הבעל חולה או שהיה דקן נותנו לה בחזקת
 שהיא קיים אבל אם הניחו גוסס רוב גוססין
 למיתתו ואעפ"י שנתנו לה הרי זה ספק גירושין שא
 גט לאחר מיתה וכן עיר שהקיפה החיל והיא במעון
 וספינה המטרפת בים והיוצא ליהלג לדון הרי אן בחזקת
 חיים ואם היה גט אחר מהן ביד השליח נותנו לאשתו
 ותהיה בחזקת מגורשת אבל עיר שכבשה חיים
 והובאנה והספינה שאבדה בים והיוצא ליהרג מבית
 דין שלגים ומי שגררתו חיה או שטפו נהר או נפלה
 עליו מפולת נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתים
 ואם היה גט אחד ביד השליח אינו נותנו לאשרו
 ואם נתנו לה הרי זה ספק מגורשת ואם נודע שמד
 הבעל אודם שיגיע גט לידיה אינו גט הבעל ששלח
 גט לאשתו הרי הוא חייב במזונותיה ובכל תנאי כתובה
 עד שיגיע הגט לידיה או ליד שליח קבול

פרק שביעי

שליח שהביא גט ממקום למקום
 בארץ ישראל אעפ"י שלא ראה כתובת הגט ולא ידע
 מיהן עידין אלמא נתן לו הבעל גט ואמר לו תק גט זה
 לאשתי הרי זה נותנו לה בפני שנים ואעפ"י שאין
 ידועין אצליו ותהיה מגורשת ותינשא בו

בא
 ה

בא הבעל וערער אין מטעחין בו לפיכך אף הניש
שמונאות זו את זו נאמנות להביא גט זה ולומר בפני
נכתב ובפני נחתם ואעפ שאינו עריך אם יבוא הבעל
ויעלעל אין מטעחין בו ואם אין השלוח

בשעת כותבה וחתמה לא ינתן לה לא אף בן ע
נתקיים בחותמיו ויש לשלוח להיות מכלל השלשה
שקיימו אותו בחותמיו ואם לא נתקיים וניתן לה
הרי זה פסול עדי שיתקיים ואם בא הבעל וערער
ולא נתקיים אינה מגורשת אפרי הגט הרי זה ספק
מקורשת ומפני מה העריכו לומר בפני נכתב

ובפני נחתם בחוזה לארץ כדי שלא תהיה האשה
ישיבה לקיימו אם יבוא הבעל ויעלעל ומפני שאין
אעדיים מעויין לקיימו במקום למקום בחוזה

לארץ בעל שהביא ראיה ברחה שגט זה
שן בו בפני נכתב ~~נחתם~~ מזויין הרי זה
בטל שלא האמינו דבריו שלאחד שאמר

בפני נכתב ובפני נחתם לא לרחות עלעור הבעל
שאין עמו ראיה אבל במקום עדים שמכחישיין
אותו לא האמינוהו הנדרות שבארץ ישראל

והנסיך שביים הגדול שבתוך התחום שלארץ
ישראל ושחוק לתחום כחוזה לארץ ובהלכות
תלומות יתבארו תחומי ארץ ישראל ובכל פארץ

אין שניה שחייב גט בארץ ישראל ואלו ארבעה דברים
אין שניה שחייב גט בארץ ישראל ואלו ארבעה דברים
אין שניה שחייב גט בארץ ישראל ואלו ארבעה דברים

ואם

ועת

63
ישראל תטיח גט שכתבו בארץ ישראל וחתמו
בחוזה לארץ ירדן שיאמר בפני נכתב ובפני
חתם כתבו בחוזה לארץ וחתמו בארץ אינו צריך
לומר בפני נכתב ובפני נחתם נכתב מקצת
הגט בפניו ונחתם כולו בפניו אם מקצתו הראשון
הוא הרי זה אנו בפני נכתב ובפני נחתם אפילו לא
נכתב בו שטה אחת בפניו ואפילו שמע בדרך
לקול המום כותב וחתמו העדים בפניו הרי זה אנו
בפני נכתב ונחתם וכך אם יצא הסופר לשונם
וחדר והשלים את הגט אינו חושש שמה אחר
מצאו ואמר לו ולשם איש אחר כתבו לא אומר
בפני נכתב ונחתם אמר בפני נכתב אבל
לא בטעם נחתם בפני נחתם אבל לא בפני
נכתב בפני נכתב וחתם עד אחד אבל לא העד
השני אפילו היה הוא העד השני הרי זה יתקיים
בחוקתו ואחר כך ינתן לה ואם העיד הוא
זאחד על העד השני שלא חתם בפניו הרי זה
כשה ונתן לה ואין צריך לומר אם הועידו שנים
אחרים על כתב ידי העד השני שזה כשר:
שנים שהביאו גט בחוזה לארץ אעפ שא
נכתב ונחתם בפניהם הואיל ונתנו להם הבטח

ליתנו לאשתו הרי זו נתנין לה אשה מגורשת שהרי
אין הבעל יכול לערער בגט זה אעפ שאינו ^{מזויין}
שהרי שלוחו זה עדין שאין אמרו השנים בפני
נתגרשה הרי זו מגורשת אעפ שאין שם גט
בוא בזמן שהגט יוצא מתחת ידי שניהם אבל
בזמן שאינו יוצא מתחת ידם עדי כיין דומדומינו
נכתב וחתם לפיכך אם אמר אחד בפני נכתב ^{הוא}
אמר בפני נחתם אפלו שנים אמרין בפנינו נכתב
ואחד אמר בפני נחתם הואיל ואינו יוצא מתחת ידי
שניהם לא ינתן להם עד שיתקיים בחותמיו אמר
אחד בפני נכתב ושנים אומרין בפנינו נחתם כשר
אעפ שאינו יוצא מתחת ידם שהרי נתקיים בחותמיו
שליח שהביא גט בחוזה לארץ ונתנו לה ^לציו
לציו או שנתנו בפני שנים ולא אמר בפני נכתב
ובפני נחתם אעפ שנשאת נטלו ממנה וחוזר ונתנו
לה בפני שנים ואם בפני נכתב ובפני נחתם ואם לא
נטלו ממנה הרי זה פסול עד שיתקיים בחותמיו ^{נתנו}
לה ולא הספיק לומר בפני נכתב ובפני נחתם עד
שנשתתק הרי זה יתקיים בחותמיו ואמר ינתן לה
הסומה שאינו יכול להביא גט זה שלחו עהההה
מפני שאינו יכול לומר בפני נכתב ובפני נחתם לפיכך

אם נכתב ונחתם לפני כשהיה פקח ונסתמא הרי זה
אומ בפני שליטה בפני נכתב ובפני נחתם ונותנו לה
וכן האשה שהציאה גט זה שליחה וצדקה אין
צריכה שליטה לומר בפניהם בפני נכתב ופני נחתם
שלא אמרו בפני שנים לא בזמן שהשליח כשר
לעדות שהרי הוא מצדק עם השנים ונמצא מכלל
השליחה שהיימוגט זה צדקין שהעד נעשה דיין צדק
שהוא מדבריהם חלה השליח אלא אם בא לבית די
ואם היה גט זה בפני נכתב ופני נחתם והן השליח
אותו ביד שליח אחר ואין האחרון עריך לומר בפני
נכתב ובפני נחתם לא אומ שליח בית דיין אני ונותנו לה
בפני העדים חלה השני אלא אם עושה שליח אחר בבית
דין אפלו מאה והאחרון אומ שליח בית דיין אני ונותנו
לה אעפ שמת השליח הראשון ומפני מה עריך
בית דיין מפני שהוא עריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם
אבל אם נתקיים הגט בחותמו אעפ שמת שליח
לשניה אפלו מאה בינם לבין עצמם עד שיגיע הגט לידיה
הרי זה כשר ואעפ שלא פירש הבעל ולא אמר לו שלחו
ביד אחר אם חלה או נאנס הרי זה משלחו כל
העושה שליח אינו עריך שהיה השליח עמו בבית דיין
לא אומ להם הרי פל שליחי ואפלו שלא בפניו וכ
השליח עושה שליח אחר שלא בפניו אפלו היה מאה:

האיש שנתן גט לאשתו ונכתב ונתתם בפניה
ואמר לה הרי את שלוחה להולכה עד בית דיך פלוני
ועמידו שליח ונתנו לך גט זה ונתגר שביד הרי זה
נאמנת לומר בפניהם בפני נכתב ופני נחתם והם נוטלין
אותו ונתנו אותו לשליח ליתנו לה במאמר הבעל
צדא בשהתנה עליה הבעל תנאי זה אבל אמלא
התנה עליה לא נתן לה גיטה והרי הגט יוצא מתחת ידה
אינה צריכה לומר כלום והרי היא בחזקת מגורשת האל
וגט שבויה כתוב ~~שהעדים~~ והעדים חותמין עליו אעפ
שאין חנו מכדין כתב העדים ולא נתקיים איך חוששין
לה שמה זייתה אותו שהרי אינה מקלקלת על עצמה
ועוד שהעדים החותמין על הגט הרי הם כמי שנחקרה ^{עדותן}
בבית דיך עד שיהיה שם מעניעך לפיכך נעמיד הגט בחזקתו
ותנשא ואין חוששין שמה יצא מאו"ק כמו שנעמיד
הגט בחזקת פשר כשיביא אותו השליח עד שיעלער
התנול או עד שיביא ראיה שהוא מזויף או בטל
שאם תבוא לחוש לדברים אלו וכיוצא בהן
כך הרי לנו לחוש לגט שיתן אותו הבעל בפנינו שמה ביטול אחר
כך נתנו את שמה עדים פולין חתמו בו והרי הוא כמזויף מתוכן
אשמה שלא לשמה נכתב וכשם שאין חוששין לזה וכיוצא בו לא
נעמידו על חזקתו עד שידע שהוא בטל כך לא נחוש לא לשליח
ולא לאשה עצמה שהגט יוצא מתחת ידה שאין דינו אחר דיך כדכתיב

הכנסות

פרק שמיני

הנכדש על תנאי אם נתקיים

הדי זומגורשת

ואם לא נתקיים התנאי אינה מגורשת וכו'
 בארנו בפרק ששי מהלכות אישות משפט התנאי כולו ושם
 נבאר שהמגרש על תנאי כשנתקיים התנאי תהיה מגורשת בשעה
 שיתקיים לא בשעת נתינת הגט לידה לפיכך יש לבעל לבטל הגט
 להוסיף על תנאו או להחנות תנאי אחד כל זמן שלא נתקיים התנאי
 הראשון אעפ"י שהגיע הגט לידה ואם נסתם הבעל או אבד הגט או נשדך
 קודם שיתקיים התנאי אינה מגורשת ולכתחילה לא תינשא עד שיתקיים
 התנאי ואם ניטאת לא תנא לא אם כן לא נשאר בידי לקיימו שהרי בטל
 הגט ושם נבאר שאם אמר לה הרי את מגורשת מעכשיו
 מהווס על תנאי כן או שאמר לה הרי את מגורשת על מנת כן
 זכך או פאמי לה הרי את מגורשת על מנת כן וכך שכשיתקיים
 התנאי תהיה מגורשת משעת נתינת הגט לידה לפיכך אינו יכול
 לבטל הגט ולא להוסיף על תנאו משגיע הגט לידה ואם אבד או
 נשדך אפילו מנת הבעל קודם שיתקיים התנאי הרי זה מקוימת
 התנאי אחד מן דברים נכרשה משעת נתינת הגט לידה
 ויש לה להינשא לכתחילה אעפ"י שעדין לא נתקיים התנאי ואין
 חוששין שמה לא יתקיים הואיל והיה התנאי במעכשיו אובעל
 מנת כל המגרש על תנאי בין שאמר מעכשיו בין שאמר אם
 יהיה ואם לא יהיה הרי זה לא יתיחד עק אשתו כל זמן שלא נתקיים
 התנאי לא בפני עד אפלו עבד אפלו שפחה חוץ משפחה אחרת

בזה קטן כפי שאינה בושה מלשמש בפניהם והדבר ידוע שחכם
נתחזק עמה לצדדים בפני שני עדים כאחד אפלו לאחר שנתקיים התנאי
הזו ספק מגורשת שמה נבעולה ופטל הגט כמו שתבא את
התלכות או כיצד מגרש אדם אשתו על תנאי לא שיאמר כתב
לאשתי על תנאי או כתבו ותנולה על תנאי ואין צריך לומר
שלא יכתוב בתוך הגט על תנאי זה גידש פל את פל לא כיצד עשו
אומר לסופר לכתוב ולעדים לחתום וכוונתו גט כשר בלא שום
תנאי בעולם ואחר כך נותן לה הגט ואומר לה הרי זה גטיך או הרי
את מגורשה בזה על מנת כך וכך או יאמר להם או לשליח תנולה
גט זה על מנת כך וכך כתב התנאי בגט אחר שאמר לכתוב

תורף הגט הרי זה נשד בין שכתב קודם חתימת העדים בין שכתב
שכתבו אחר חתימת העדים חתימת העדים אבל א

כתבו קודם התורף אפלו כתב על מנת כך וכך הרי זה ספק גירושין
שהרי נשאר לו זכות בגופו שלגט וכן אמהתנה בפה אודם כתיבת
התורף הרי זה ספק גירושין המגרש את אשתו והתנה עליה
בין בכתב אחר התורף בין על פה אחר התורף ואמר לה הרי אדם
מותדת לכל אדם חוץ מאיש פל או לא לאיש פל ונתן לה הגט על
תנאי זה אם היה אותו לאיש גוי או עבד או אסור עליה משום
יגור כגון אביו ואחיה או אביו ואחיו הרי זה גט כשר ואם היה
אותו ראש ישר לובה קיוח שין אעפ שהוא מחייב לאוין ואעפ שהוא

קטן אינו גם שהרי שייר בגט ואין זה כדיתות היה בעל אונס
 שאעפ שהוא היום אסור עליה משום עדות אם תמות אהונת
 יהיה מותר לה הרי אן ספק מגורשת אמר לה הרי את מותרת
 לכל אדם חוץ ממי שיהיה שאינו עתה בעולם או חוץ מזנות
 כלומר גיהה מותרת להינשא לכל אדם אבל לזנות הרי את
 באיסור אשת איש או הרי את מתרת לכל מי שיבוא עליך
 בדרך כל הארץ אבל שלא בדרך הרי את באיסורך או הרי
 את מתרת לכל אדם חוץ ממקדש בשטר כלומר שהיא מותרת
 להתקדש בכסף ובביאה אבל בשטר הרי את באיסור
 אשת איש או הרי את מותרת לכל אדם חוץ מהפלת נדריך
 כלומר שלא נשארו לי עליך שם אישות חוץ מהפלת נדריך
 שאת אשתי לענין הפלת נדרים או לענין אכילת תרומה
 או לענין ירושה שאם מתה יירשנה בכל אחר מן הרי זו
 ספק מגורשת אמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ
 מלאובן ושמעון וחזר ואמר לה הרי את מותרת ללאובן
 ושמעון הרי את מגורשת שהאנשים שהתנה בהן הרי
 התירם ובטל התנאי אמר לה הרי את מותרת ללאובן
 הרי זו אינה מגורשת שהרי לא בטל תנאי של שמעון
 אמר לה הרי את מותרת לשמעון או שאמר לה
 הרי את מותרת אף לשמעון הרי זה ספק גירושין שנת
 לא התירה לא לשמעון ולאובן באיסורו עומד וזה שאמר
 אף לשמעון כלומר לכל אדם אף לשמעון או שמה לא

התורה לכל זה שאמר לשמעון והוא הדין להאובן ששמעון
סמוך היה לראובן בתנאו התנה עליה ואמר היום אינא
אשתי ולמחר אשתי אינה מעורשת אלא שפרת פינא
לבינה היום לפיכך כותבין בגמרא מן הדין לעולם הרי זה
גט'ך על מעת שלא תשתי יין כלימי חייבי אינו גט שאין זה
כריתות כלימי חיי אוכלי מי חיי'ך כריתות שיהיה כרות
ביטול בינה ולא ישאר לה עליה רשות שימות אותה!
הרי זה גט'ך על מעת שלא תלכי לבית אבין עד שלשים
יום הרי זה גט שלא תלכי לבית אבין לעולם גט שאין
זה כריתות לפיכך האומר לאשה הרי זה גט על מעת שלא
תאכלי בשר זה לעולם על מעת שלא תשתי יין זה לעולם יינו
גט שאין זה כריתות עד שלשים יום הרי זה גט הרי זה
גט'ך על מעת שלא תינשאי לך אינו גט הא למה יהיו חסדי
לאומר לה על מעת שלא תשתי יין עד לעולם או שלא תלכי
לבית אבין לעולם או כלימי חייבי אבל אם אמרה על
מעת שלא תינשאי לך עד חמשים שנה הרי זה גט ולא תינשא
לוכל זמן שהתנה ואם נישאת בטל הגט למפרע זנת עמו
הולך ממנו בשר והגט כשר שלא התנה עמה אלא על הנשוא
אין הרי זה גט'ך על מעת שתנישאי לך אם נישאת לו
הרי זה גט כשאר התנאים אבל אמרו חכמי לא תנישא לך
לאותו פל' ולא לאחר לאותו פל' לא תנישא שמה אמרו לשים

67
נתנן זה לה במתעבול אחד לא תינשא שאינו גט
ביום התנאי עברה ונשא לאחד לא תנא נישאת
אחר קודם שתינשא לו כפי הגט כלא והולך ממזדונו וריכה
גט משני הרי זה גט תנייך שלי אינה מגורשת שאין זה
כריתות על מנת שתתן לי את הדין הרי זה גט ונתן חקקו גט
על טעם של זה ב ונתנו לה ואמר לה הרי זה גט וכתובתך כסף
ונתן כלה כתובה אם יש בטרם כריתות כותבתה ואם אין בה ישלים
לה כתובה כל המגדש על תנאי שמבטל את הגט כגון
שהתנה עליה שלא תשתניין כל ימי חייה או שתהיה מותרת
לכל אדם חוץ ממך או שהתעבה שאר תנאי קודם כותבת
התורף אם היה תנאי כתוב בגט חוזר ומחזקו ונתנו לה הרי
זו ספק מגורשת ואם היה התנאי על פה הרי זה נוטל הגט
ממנה וחוזר ונתנו לה בתנאי כשר או בלא תנאי כלל
דין הרי שנתן גט לאשתו ואמר לה הרי את מגורשת
בזה ומותרת לכל אדם חוץ ממך אם נטלו ממנה וחוזר
ונתנו לה ואמר לה הרי את מותרת בכל אדם או הרי זה
גט הרי זה מגורשת וכן כל כותבתה הנתן גט לאשתו
על תנאי שנתן לו מאתים עז וחזר והתנה עליה תנאי אחד
בפעם עדים שתשמע את אביו שתני שנים לא בטל ודין
האחרונים את הדין שנים לא הרי זה כאומר לה עשי אחד
משני התנאין לית כותבת לית נתנת ואין אחד כותבת

ואחד מן האחרונים מצטרפין אבל אם התנה עליה שתתן לו
מאתים זוז וחזר והתנה בפני שנים שתתן לו שלש מאות
זוז כבר בטל תנאי של מאתיים ונריכה לזמן שלש מאות זוז
כל כיוצא בזה התנה עליה שתעשה וכן הן שתם הרי זה
כמפרש עם אחד הואיל ולא פירש כמה זמן יתן כי יעד אגב
לה הרי זה גטין על מנת שתעשי עמי מלאכה על מנת שתשמש
את אבא על מנת שתניקי את בני אבא עמו מלאכה
יום אחד או שימשה אבין יום אחד או שהוניקה את בני יום
אחד בתוך הזמן שהבן יונק בו והוא תוך ארבעה ועשרים
חדשי הדי זה גט כשר ואם מת הבן או האב בתוך הזמן
הנשואו קודם שתניק או תשמש אינו גט - אמר לה על
מנת שתניקי את בני או תשמשי את אבא שתי שנים הרי זה
משלמת הזמן שפירש מת האב או הבן בתוך הזמן או שאמר
האב אין רצוני שתשמשיני אינו גט שהרי לא נתקיים התנאי
וכן כל כיוצא בזה הרי זה גטין על מעת שתניקני לך
מאתים זוז מיכאן ועד שלשים יום נתנה בתוך שלשים יום
מדעת הדין זומגוד שנת לאחד שלשים יום אינה מגורשת
נתנה לו בעל כרחו והוא אינו דויעה להבל הדי זה גט פסול
על שתתן מדעתו חזר ואמר לה בתוך השלשים יום הרי זה
מחולין לך אינה מגורשת שהרי לא נעשה התנאי מת בתוך
השלשים יום הואיל ושלמו השלשים יום ולא נתנה אינה מגורשת

מגורשת אמר לה הרי גטיך על מעת שתתני לי מאתים זקן
ולא קבע זמן ומת קודם שתתן אינה יכולה ליתן ליוזשין שלא
התנה עליה לא שתתקבל ולא בטל הגט שהרי לא קבע זמן
לפיכך אעפ שאבד הגט או נקדע קודם שימות הדיין זה
מגורשת ולא תינשא לזר עד שתחלוץ הדיין זה גטיך
על מעת שתתני לי כלי פל או בגד פל ואבד אותו כלי או
נגב אעפ שתעבולו אף בצמין אינו גט עד שתתן אותו כלי
עצמו או עד שיבטל התנאי מי שנתגרשה על תנאי

וקדישה אחר קודם שיתקיים התנאי אם נתקיים התנאי
הדיין זו מקודשת ואם לא נתקיים ובטל הגט אינה צריכה
גט משני שהרי אין קידושין תופסין בה אבל אם נישאת ולא
נתקיים התנאי ובטל הגט צריכה גט משני כמו שביארנו

פרק תשיעי

לאחר זמן קבע הדיין זמן מגורשת
כ"ג יע הזמן שקבע גדי זה דומה לתנאי ואינו תנאי דומה
לתנאי שהיא מתגרשת כשאע הזמן שקבע ואינו תנאי
שנתגרש על תנאי הדיין גירוש וזה עדיין לא גירש עד שיגיע
אתו זמן לפיכך המגרש על תנאי עדיין לכפול תנאו זה אינו
עדיין לכפול דברו ולא לשאך משפטי התנאין שביארנו
פיצד ואומר לאשתו הדיין זה גטיך ולא תעצורשי בו לא
לאחר שלשים יום אינה מתגרשת בו אלא אחר שלשים יום

ואם מת הבעל או אבד הגט או נטרף בגנף שלשים יום אינה
מתה שם הלכה והינתנו בנידי רשות הרבים ונגזר או אבד
משם לאחר שלשים יום הרי זונגולשת ואילו והיה הגט קיים
ביום שהיא מתגרשת בו ויחידה אותו במקום שאינו רשות
הרבים שצדי רשות הרבים אינו כרשות הרבים וכן אמרנו
הגדושין בגעשה דינו כדן מגרש אחר זמן כי צד כגון שאמר
לאשה הרי זה גטך ולא תתגרשי בו עד שתתני לי מאתים זוז
הרי זו מתגרשת בו אחר שתתן ואינו צריך לכפול תנאו ולא
לשאל משפט התנאי שביארנו שהרי לא גרש על תנאו אלא
עייין לא גרש זה אלא תלה הגדושין בעשיית כל וכן ואחר
כל תתגרש ומה בין המגרש על תנאי לזה שקבע זמן
לגדושין אולי לאו במעשה שהמגרש על תנאי יש שם גרושין
ואינו גמולין עד שיתקיים התנאי לפיכך כשיתקיים התנאי
נתגרשה אם היה הגט קיים אעפ שאינו ברשותה ואינה גרשה
לחזור וליטלו אוליחותו ברשותה **ועתקים** התנאי שהרי
הגיע לידה תולה בתולה גדושין ואם נישאת קודם שיתקיים
התנאי לא תצא כמו שביארנו אבל התולה גדושין
בזמן או במעשה לא הגיע הגט לידה בתולה גדושין אלא
בתורת פקדון עד הזמן שקבע או עד שתעשה המעשה
לפיכך כשיגיע הזמן עדיפה להיות הגט ברשותה או
לחזור וליטלו או שיהיה במקום שיחידה אותו בו אעפ שאינו

דסחה כמו שביארנו אחד כך תגיש בו ואם נישאת קול
שיגיע הזמן שקבע לה אוקולם שתעשה המעשה שתלהם
הגירושין תעא ותלך ממדד שעדיין היא אשת איש גמורה
ואין כאן שם גרושין הנזקק גט לא שתנו ואמר לה אם לא
תיתני לי מאתם זוז אין זה גט או אין את מגורשת הדי זה
לא גירש כלל ואין כאן גט לא על הנאי ולא תלוי במעשה
וכן כל כיוצא בזה הדו עה לגרש על תנאי והיה ענין תנאו
שלא תגרש עד זמן פלוני הדי זה מוציא ענין זה בלשון
תנאי ותלה התנאי בביאתו בזמן קבוע או בהליכתו כיצד
כגון שיאמר לה אם לא באני מכאן ועד שלשים יום הדי זה
גט ואם באני בתוך שלשים יום לא יהיה גט ונותן הגט לזה
או יאמר לה הדי זה גטך מעכשיו אם לא באני מכאן ועד
שלשים יום או הדי זה גטך על מנת שלא אבוא למדינה זו
עד שלשים יום וכן כל כיוצא בזה התנה עליה שיהיה
גט אם לא בא עד שלשים יום למדינה זו והיה בא בדרך
בתוך שלשים יום וחלה או עכבו נהר ולא בא עד אחר שלשים
יום הדי זה גט ואפלו עומד וצווח הריני אנוס שאין אונס
בגטין ואעפ שגילה דעתו שאין רצונו לגרש התנה עליה
שתגרש כשיעבור מבגוד פניה שלשים יום והיה הולך
ובא הולך ובא ולא נתייחד עמה ששילך ויטה שלשים
תהיה מגורשת ואעפ שהיה הולך ובא בתוך שלשים יום

הואיל ולא נתייחד עמה הרי הגט כשר בלא בהתנה
עמה ואמר הרי היא נאמנת עלי לומר שלא פייסתי אותה
אבל אם לא האמינה חוששין שמא פייס אותה כשהיה
הולך ובא ומחלה לו וחזר לה ובעל הגט כשפייסה ומפני
חשש זה יהיה הגט פסול אחר השלשים יום וכן האומר
לאשה הרי זה גטיך לאחר שנים עשר חודש והיה עמה
במדינה חוששין שמא פייס עד שיאמר נאמנת עלי
שלא פייסתי וכן כל התנאין שהן תלויין בדיעבד ואם
דעת ומחלה אותן ובעלה בטלה הגט חוששין שמא פייס
עד שיאמר נאמנת עלי בזה במתגלשת מן הנישואין
שלבסוף גם כן אבל המתגלשת מן האירוסין אין חוששין
לו שמא פייס הרי זה גטיך מעכשיו אם לא באה
מכאן ועד שנים עשר חדש אין חוששין שמה בא^{בית}
שאין דרך בני אדם לבוא בצנעה ואם תם הזמן
שקבע ולא בא הרי זה מגדשת מת בתוך שנים
עשר חדש אעפ שאי אפשר שיבוא והרי היא מגדשת
לא תינשא במקום יבם עד אחר שנים עשר חדש
כשיתקיים התנאי בריא שהתנה שיהיה זה גט
אם נסת או חולה שהתנה שיהיה זה גט אם מת מקולי
זה לא אמר כלום שמשמע אם מת לאחר מיתה
ומשמעו מעתה לפיכך אם אמר אם מת הרי זה

כאמר לאחר מות ואין גט לאחר מיתה אמר לה הרי
זה גטיך מעכשיו אסמתי או מהיום אסמתי הרי זה גט
וכשימות תהיה מגורשת אמר לה הרי זה גטיך מעכשיו
או מהיום לאחר מיתתי ומה הרי זה ספק מגורשת שמה
אחר שאמר מעכשיו חזר בו וסמכה דעתו על לאחר
מיתה שאין גט לאחר מיתה הרי זה גטיך לכשתנא
חמה ומת בלילה אינו גט על מנת שתזדח חמה ומדת
בלילה הרי זה מגורשת וכשתזדח חמה יתקיים התנאי
התנה עליה שאם זדחה חמה יהיה גט ואם לא
זדחה לא יהיה גט ומת בלילה אינו גט שהרי לא נתקיים
התנאי עד שמת ואין גט לאחר מיתה שכיב מדעת
שכתב גט לאשתו וגירשה ועמד אינו גט יכול לחזור
בו שאין גטו כמתנתו שאם תאמר יחזור בו יאמרו
גטו לאחר מיתה יגרש כמנ מתנתו שאינה קונה לא
לאחר מיתה הרי זה גטיך מהיום אסמתי מחולי
זה ונפל עליו בית או נשכונת או טרפו ארי וכזנא
בזה ומת אינו גט אמר לה אם לו יצמוד מחולי זה
ונפל עליו בית או טרפו ארי הרי זה ספק מגורשת
הרי זה גטיך מעכשיו אם מת מחולי זה ועמד
והלך בשוק וחלה ומת אומדין אותו אם מחמת חולי
הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם ניתקנת

גדולי ולא עמד בשוק הדי זה גט ואינו צריך אומד ובכל
או התנאי כל הימים שמינתנית הגט שי שימות ויתקיים
התנאי הדי היא מגורשת לכל דבר ובלבד שלא יתייחד
עמה כמו שבארנו חולה שדינה לגרש אשתו עלתשי
כשימות כדי שלא תפול לפני יבם ואם עמד לא תהיה
מגורשת ולא רצה לגרשה מעכשיו כדי שלא תיטרף
דעתו כך הוא כותב בגט אחר שכותב התורף או אומר
לה כשנתן לה הגט אם לא מת לא יהיה גט ואם מת יהיה
גט ואם לא מת לא יהיה גט כדי שיהיה תנאי כפול והיא
קודם ללאו ולא יפתח פני תחלה לפורענות ואם מרד
תהיה מגורשת כשימות והוא שציע הגט ליה קודם
מיתה בעל שנתן גט לאחר ואמר לו זכה בגט
זכה בגט זה לאשתי כדי שלא תפול לפני יבם ומת
הבעל קודם שיגיע גט לידה הדי זו ספק מגורשת שהוב
הנשים זכות היא להן שלא יפול לפני יבם ולפיכך
תהיה ספק מגורשת אעפ שלא הגיע גט לה לידה
הואיל וזיכה לה בו אחר אמר לעדים לאחר
שנים עשר חדש כתבו גט ותנו לאשתי או שאמר
להם כתבו ותנו גט לאשתי לאחר שנים חודש הדין
כתבין אחר הזמן שקבע ונותנין לה ואם כתבוהו
בתוך הזמן אעפ שנתנהו לה אחר הזמן שאמר

אינו גט כתבוהו אחר הזמן כשאמר ונתת קודם שניתן לה
אינו גט ואם לא נודע אם מיתה קדמה לניתנת הגט או
ניתנת הגט קדמה למיתה הרי זו ספק מגורשת
אמר להם כתבו ותנו לה אחר השבוע אין כותבין לא עד
שנה מאחד השבוע אמר להם לאחר שנה כותבין עד לאחר
חדיש שנה שנייה אמר להם לאחר החדש כותבין עד לאחר
שבת מאחד ששני אמר להם לאחר שבת כותבין מאחד יום
השבת עד סוף יום שלישי אמר להם כתבו ותנו לה קודם
השבת כותבין מיום רביעי ועד סוף יום ששי ונותנין לה
הרי שאחרו אחר הזמן שאמר ואחר כך כתבו ונתנו לה
כגון שאמר להם לאחר החדש וכתבו ונתנו לה לאחר שתי
שבתות מאחד ששני הרי זה פסול נתייחד עמה אחר שאמר
להם לכתוב ולחתום ולתן לה הרי אין לא יכתבו וקל וחומר לכל
אם הגט שניתן לה לידה כשנתייחד עמה נפקד הגט שמה בעל
קל וחומר לזה שלא נכתב ואם כתבו ונתנו לה אחד שנתייחד
עמה אינו גט אמר לעשרה כתבו גט לאשתי אחד כותב על
יד כולם כולם כתבו כותב אחד מהם במעמד כולם הולכי גט
זה לאשתי מוליכו אחד מהם במעמד כולם כולם הולכי גט זה
לאשתי מוליכו אחד מהם במעמד כולם אמר לעשרה כתבו
גט וחתמו ותנו גט לאשתי אחד מהם כותבו ושנים מהן חותמין
ואחד מהם נותנו לה ואפלו היה הכותב הוא אחד משני העדים

שחתמו בו והוא השליח שנתנולה הרי זה כשר אמר להם
כולכם חתומו כולם חותמין ואם מעאן בין שמנה כולן בין שמנה
ביק צתן ואמר להם חתומו הרי זה כאומד כולכם חתומו ושנים
שחותמין בתחלה הן משום עדים והשאר הן משום תנאי
לפיכך אם היו השאר פסולים או חתמו זה הזם וזה לאחר אפלו
לימים הרבה הרי זה כשר מת אחד מהן קודם חתימה הרי זה
גט בטל היה אחד משנים הראשונים פסול הרי זה גט פסול שמה
יאמר עוד פסול כשר לעדות שאר שטרות בעת שיהיו העדים
רבים ולא השירוהו בגט שעדין רבים לא מפני שעדי מקורה
הם העיקר תקנו חכמים שהאומר להבים לכתוב גט או לחתום
או להוליך גט לאשתו אם לכתובה אומר להם כל אחד מהם יכתוב
גט לאשתו וכן להולכה יאמר כל אחד מהם יוליך ואם לחתימה יאמר
להם כל שנים מהם יחתמו בגט זה ותנו לאשתו ולמה אמרו חכמי
עירי הגט אין חותמין לא זה בפני זה גזרה שמה יאמר להבים
כולכם חתומו אם תאמר חותמין זה שלא בפני זה שמה יעידו
שנים ונתול הגט בידיה ותחשוב שכבר העידו בו ועדיין לא נתקיים
התנאי אמר לשלשה שנים מהם יכתבו גט לאשתו וחתומו
ויתנולה והיה בהם אב ובני בין שחתם האב עם האחר בין
שחתם הבין עם האחר הרי זה כשר שהאדם עושה הבן שליח
במאם האב אמר לשנים כתבו וחתמו ותנו לפל שיוליך לאשתו
אותנו לשליח שיוליך לה אחד מהן כותב ושניהם חותמין ונותנין

לשליח ואם הוליכו הן בעצמן ונתנו לה אינו גט שלא עשה את
שליח ומוציא כיוצא בשם יסורו אותו ממנה ויתנהו לשליח וחזק
ונתנו לה בפניהם או בפני אחרים ורבות הורו בגט זה בידי
שאינו נראה מעני שיבוע שהיה בנוסחאות שלהם
אמר לסופר כתוב לי גט לאשתי כתבו ונתנו לבעל בלא עדים
ונטלו הבעל ונתנו לשליח ואמר לו תן גט זה לאשתי בפני עדים
והלך שליח ונתנו לה בפני עדים הרי זו ספק מגורשת שאין
השליח נאמן להתיר הערוה אעפ"י שהיא עד אחד לא מעני
כתב העדים שחתמו על הגט שהן כמי שנחקרה עדותן על
שיהיה שם מערער כמעט ביארנו ואם היו שם שני עדים שיעידו
שגט זה הבעל נתנו לשליח לגרשה בן הדין זו מגורשת
האומר לשליח תן גט זה לאשתי במקום פלו ונתנו לה במקום אחר אינו גט
הדין במקום פלו ונתנו לה במקום אחר כשר מעני שמראה מקום הוא לו
אמר לו אל תתנהו לה לא בבית עתה בעליה אל תתנהו לה לא בימין ונתנו
לה בשמאל תנהו לה ביום פלו ונתנו לה בתוך הזמן אינו גט אל תתנהו לה
לא ביום פלו ונתנו לה מלפניו או מאחוריו אינו גט שהדין הקפיד על ענינו
שליש וכן כל כיוצא בזה וכן האשה שאמרה לשלוחה התקבל
לי גט במקום פלו וקבלו לה במקום אחר אינו גט הדין לי גט במקום
פלו והביאו לה במקום אחר כשר האומר לשלוחה הולך גט זה
לאשתי בן שאמר לו הולך בין שאמר לו את הולך ואלה אונאם
משלחו ביד אחר ואם אמר לו טול לי ממנה חפץ פלו ותן לה גט זה
הדין זה לא ישלחו ביד אחר ואם שלחו ביד אחר וייצאת האשה

לקחת השליח ונתנה החפץ בתחלה ואחר כך נתן לה הגט הרי זו מגורש
נתן לה הגט ואחר כך נתנה החפץ אפילו מיד השליח הראשון אינו
גט שהרי עבר על דברי הבעל בדבר שמתם בני אדם מקפידין עליו
שהרי הבעל אמר לו טול החפץ ותן לה והוא נתן ואחר כך נטל
אמר לו תן לה הגט וטול ממנה החפץ פל גדי זה לא יטלחנו ביד אחר
שאין רצונו שיהיה פקדונו ביד אחר ואם שלחו ביד אחר הרי זה
גט בין שנתנה החפץ תחלה בין שלא נתנה לא במקום **ג**
הגט לשליח ואמר לו אל יתנהו לה לא אתה ונתנו לאחר ונתנו לה
אינו גט וכן אם אמר לו אל תתנהו לה אתה לא תנהו לפי והוא יתנו
לה ונתנו לה השליח הראשון אינו גט לפי שלא עשה שליח לגירושין
נתן לו הגט ואמר לו הולך גט זה לא שתי אמר לו השליח איני מכירה
אמר לו הבעל תנהו לפי הוא מכירה הרי זה שליח שלא ניתן לגירושין
ואינו נותן הגט לא לפי שאמר הבעל ואותו הפל הוא שליח הגירושין
והוא שמו לכו לה או מטלחו ביד אחר אם חלה או נאנס : נתן
הגט לשליח ואמר לו לא תתנהו לה עד שלשים זמן וחלה או נאנס
בזמן השלשים מטלחו ביד אחר שאפי' שאינו עכשיו שליח לגירושין
הואיל וזל אחר שלשים יום יהיה שליח גירושין עושה שליח אחר
בתוך השלשים בוא בשלא היה בעל עמה במדינה או
שהיתה מתגרשת מן האירוסין אבל מתגרשת מן הנישואין ובעל
עמה במדינה חושטין לו שמה פנים ואינו עושה שליח בתוך השלשים
לא אם כן אמר נאמת עלי שלא פייסתי אבל נותן הגט לה לאחר
וחושטין לה כמו שביארנו עד שיאמר נאמת עלי שהיא **שליח**

פרק עשירי כל מקום שאמרנו בחיבור

הפסוק בטל או אינו גט או

אינה מגורשת הרי זה גט בטל מן התורה ועדיין היא אשת איש
גמורה ואם נשאת תנא והולד ממזר ואם היה בעלה כהן לא נאסרה עליו
משום גרושה חוץ מן המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מגורשת
ממני ואין את מותרת לכל אדם שהפך טאן זה גט הרי זה פסול לה
לכח הפסוק: אדבריהם שנ' ואשה גרושה מאישה אמרו חכמי אפילו לא
נתגרשה לא מאישה ולא הותרה לכל נאמרה לכהונה וזה הוא ריח
הגט שפוסל בכהונה לדבריהם: וכל מקום שאמרנו בחיבור
זה שהגט פסול הרי זה פסול מדברי סופרים בלבד ונפקלה בומן
הכהונה מדברי תורה ולכתולה לא תנשא ואם נשאת לא תצא
והולד כשר וכותבין לה גט אחר כשר ונותנין לה והיא תחת בעלה
ואם אי אפשר לכתוב גט אחר והיה הבעל ותיק וגירש מעצמו
יהי זה מטובא אם אין לו בנים אבל אם יש לו בנים לא יצא מפני
פסול הגט שמה יצא לעז על בניו וכל מקום שאמרנו
בחיבור זה הרי זה ספק גרושין או שהיא ספק מגורשת לא
תנשא ואם נשאת תנא והולד ספק ממזר מפני שהיא ספק
עמה ובין שגירש את אשתו בגט פסול או שהיתה ספק מגורשת
ורצה להחזרה הרי זו מותרת לבעלה ואינו צריך לחדש הנישואין
אין ולבדך שבע ברכות ולכתוב כתובה עד שתגרש גירושין
גמורין כל מי שנשאת בטל בגט הרי זה יריבה גט מבעלשני

כדי שלא יאמרו אשת איש זנאה בלא גט ועריכה גט ^{הראשון}
 להצדקה לשאר העם ונאסרה על שניה לעולם אפ"ע שנבעלה בשגגה
 כ"י שלא יאמרו החזיר זה גרושתו אחר שנשא את ואם נכר אחד
 משניהם והחזירה יוציא וכן הדין באשה שבאו לה עדים שמת
 בעלה ונשאת ואחר כך בא בעלה בין שהיה בעלה פקח בין שהיה
 חרט בין שנשאת לפקח בין שנשאת לחרט שאין קידושין קידושין
 גמורין תצא משניהם ועריכה גט משניהם ונאסרה על שניהם עליות
 הדי שנתקדשה ואחר כך בא בעלה אונמצא הגט בטל הדין
 מעתה לבעלה ואינה צריכה גט משט שאין קידושין ^{בעריות}
 צדן חושטין שמה יאמרו אשת איש יוצאה בלא גט כזן שלא
 נשא אהמלו תנאי היה בקדושין ולא נתקיים האשה שנשאת
 אחר כך נמצא הגט בטל או בא בעלה אחר ששמעה שמת אין
 דיניל הראשון והשני זכאין לא במציאותה ולא במעשה ידיה ולא
 בהפקד נדריה וכל פירות שאכלו שניהן אחר שנשאת אין מוציא
 מהן ואין לה כתובה ולא תנאי מתנאי כתובה ולא מזונות לא על זה
 ולא על זה ואם נטלה מזה או מזה תחזיר וכל מה שבלה או אבד
 מנכסיה אפלו מנכסי צאן ברזל אין מוציאין אותן לא מזה ולא מזה
 והולד מזה שני ממזד ואם בא עליה הראשון קודם שיגרש השני
 הדי הולד ספק ממזד מדברייהם גרשה השני ונטלה ממנו
 כתובה ואחר כך בא בעלה אונמצא הגט בטל אין מוציאין מידה
 מה שנטלה לאמן המזונות ולא מן הכתובה וכן הדין באחיו

74
שקידש אשה והלך ושמע בו שמע ויבם אשתו ואחד כך בא תנא
מזה ומזה ועליכה גט מזה ומזה וכל הדרכים האלו וכן אם קידש
אשה והלכה למדינה אחת ושמע שמעה ונשא אחותה ואחר כך
נודע שלא מתה עליכות שתייהן כמענו גט וכל הדרכים האלו בהן
אבל אם הלכה אשתו הנשואה למדינה אחת ושמע בעלה שמעה ונשא
אחותה ונמנאת אשתו קיימת אין אחותה צריכה ממנו גט ואשתו ומתה
וכן ש"ה העריות טנשאן בחזקת התר ונמצאו עלוה אינן צריכות גט
שאין קידושין תופסין בעריות ומפני מה העריות אחות ארוסתו גט
שמה אמרו תנאי היה באירוסין וכדת נשא אחותה והואיל ויוצאה
אחותה בגט אחותה שהיא ארוסתו היא שונה אסורה כדי שלא יאמרו
נשא אחות גרושתו כדב הסופר וטעה ונתן גט לאיש ובאבר
לאשה או שטעוהם ונטל הבעל הגט וטלה היא השובר וכמחמה
להן שנתגרשה ולאחר זמן והרי הגט יוצא מתחת ידי האיש אם לא
נשאת הרי זו אינה מגורשת ונתגלה חידוש שעדיין לא נתגרשה
ויתן לה הגט בפנינו ותייה מגורשת משעת נתנתו ואם נשאת
ואחר כך הוציא הבעל את הגט ואמר עדיין לא נתגרשה שהרי
הגט בידי ולא הגיע לידה אין שומעין לו לאסרה על בעלה לא הרי
היא בחזקת גרושה וטל הגט מידה ומצאו זה והרי בא לאסרה על
בעלה השני המוציא את אשתו משום שם לע אומשום שהיא
פרוצה בנדים אומרין לו הודיעה שמפני זה אתה מוציאה כדי
לימרה ודע אתה שאין אתה מחזיר אותה לעולם ומפני מה

במדינת את זולא יתו ידה לעולם גצירה שמה תינשא לאחד ותעשה
תאבה ותעיה יטעה תחצו ויאמר ודאשון אן היית יודע טכן הוא
לא הייתי כגרטה ומעא כמגרש על תנאי ולא נתקיים שנמנח הגט
בטל למעע לפיכך אומריץ לו גמור בליבך לגרשה טאין זו חוזרת לך
לעולם ואם עבד והחזיר לא יתיא וקדמוני את אשתו משום
אילנות אומשום שרוצה דם בכל עת תשמיש הדי זה לא יחזיר
לעולם שמה תינשא לאחד ותלד האילנות ותתקא הנדה ואם לא
היית יודע שסן הוא לא הייתי מגרש ומנחא הגט בטל זה בניס
ממזרים ואם עבד והחזיר לא יתיא טליח שהביא גט חוצה
לארץ ואמר בפני נכתב ובפני נחתם הדי זה לא ישאנה טאנו חוש
טין שמה עיני ונתן בה לפיכך העד לה וכן עד אחד שהעיד לאטה
שמת בעלה ונשאת על פיו הדי זה לא ישאנה וכן החכם שאמר
אתה אטה בנדר על בעלה הדי זה לא ישאנה וכן הנטען על השפוח
ונשתחררה על הנכרית ונתגיירה הדי זה לא ישאנה וכן גוי ועבד
הבא על בת אעפ שחזר הגוי ונתגייר העבד ונשתחרר הדי זה לא
ישאנה וכולם אם עבדו עשאו אין מוסיאין מידם וכולם שהיו
להם נשים ומתו נשותיהם או שנתגרשו והיו הנשים הם שהרעילו
את בעליהן לגרשן הדי אומותרות להנשא להם לפתחלה וכן אם
הלכו נשים או נשאו לאחרים ונתאלמנו או נתגרשו הדי אומותרות
להנשא להן לפתחלה וכל אחת מהן מותרת להנשא לבן
העד שהעיד לה או לבן החכם שאמרה על בעלה או לבן הנטען עליה

7
או לשאר קרוביהן שאין אדם חוטא כד' שיינה אחר ומתרתא
להנשא לאחד מעידי גירושיה או מעידי מאונה או לאחד מן היינים
שחלעה בפניהם שאין חוששין לא לעדות אחר ולעולם יתרחק
אדם מעידות מיאון ויתקרב לחליצה המגרש את אשתו
וחזר ובעלה בפני עדים קודם שתינשא לאחד בין שגירשה מן הנשואין
בין מן האירוסין הואיל ואטתו היתה לה' זו בחזקת שהחזירה ולשם
קד' זמן בעלה לא לטמ זנות ואפלו לאו אותו שנתן לה מעות ^{שהחזרה}
היא שאין אדם עושה בעילתו באשתו בעילת זנות והרי בידי
לעשותה בעילת מצוה לפיכך הרי זו בחזקת מקודשת קדושי
ודאי וצריכה ממנו גט שפ' נתייחד עמה בפני עדים והוא
שיהיו שני העדים כאחד אם היתה מגורשת מן הנשואין חוששין
לה שמה נבעלה והן הן עידי ייחוד והן הן עדי ביאה שכל המקדש
בביאה אינו צריך לבעול בפני העדים לא יתייחד בפניהם ובעול
כמו שביארנו לפיכך צריכה ג' מקפן והרי היא ספק מקודשת
ואם היתה מתגרשת מן האירוסין אין חוששין לה שהרי אין לבן
גש בה הורו מקצת הגאונים שכל אשה שתיבעל בפני עדים
צריכה גט חזקה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות והגדילו
ופסיפו בדבר זה שעלה על דעתם שאין עד שהוח שבי שיש
לו בן משפחתו חוששין לו ולא תתיבם אשתו שמה שחדר טפחתו
ואחר כך בא עליה וישמהם שהורה שודאי שחרר שאין אדם
עושה בעילתו בעילת זנות וכל הרבנים והחוקים המצא

בכח עיני מאד מרובי ההוראה אין ראוי להמך עליהן שלא
אלו חכמי חזקה זו לא באשתו שגידשה בלבו או במקדש על
תפא' ובעל סתם שהרי היא אשתו ובאשתו דגא שחזקתו שאינו
עושה בעידתו בעידת זנות עד שיפרט שהיא בעידת זנות
או שיפרט שעלתנאיהוא פועל אבל בטאר הנשים הרי כל זונה
בחזקת טבעל לשם זנות עד שיפרט שהוא לשם קידושין ואין
עליך לחמר בטפחה או גויה שאינה בת קידושין שאין חזקה
להן כלל והרי הבן מהן בחזקת גוי ועבד עד שיודע בולדאי
שנשתחררה אמו או נתגיה מי שהחזקה אשת איש בין מן
הניטואין בין מן האידיקין ויעא טמה בעיר מגורשת אפלו חב
העיר או כולה מעבידין קול שנתגרשה אין חוששין לה והריקון
בחזקתה אבל אם יצא טמה בעיר מקודשת והחזקתה קול בבית
דין שהרי היא מקודשת במקום כמו שביארנו ואחר כך יצא עליה
קול שנתגרשה מאותי הקידושין הרי זו מגורשת שקול אסרה
וקול התורה לא ישא אדם אטה ודעתו לגרשה ולא תהיה
יוטבת תחתיו ומשמשתו ודעתו דגרשה ולא יגרש אדם אשתו
ראשונה אאם כן מצא בה ערות דבר שנ כימצא בה ערות דבר
ואין ראוי לו למהר לשלח אשתו ראשונה אבל שנייה אם שנאה
ישלחה אטה רעה בדועיתיה ושאניה צנועה כפנות יטרף
הכשירות מצוה לגרשה שנגלטיץ ויעא מדין ואשה שנתגרשה
משום פריעות אין ראוי לאדם כשר שישאנה שא"י זה

מוציא רשעה מביתו וזה מכניסה לתוך ביתו מי שנתחזה
אשתו הרי זה מגרשה בגט תתיה גרשה אבל אם נשתטת אינן מוציא
עו שתבריא ודבר זה תקנת חכמינו הוא כדי שלא תהיה הפקר לפי
שהרי אינה יכולה לשמר את עצמה לפיכך מניחה ונושא אחר
ומאכילה ומשקה משלה ואין מחייבין אותה בשאר כקות ועו
שאין כוח בבן דעת לדור עם השוטים בבית אחד ואינו חייב לדפוק
האש לפדותה ואם גרשה הרי זו מגורשת ומוציאה מביתו ואינו חייב

פרק אחד עשר

לחזור ולהטפל בה אין נושאין קטנה
והנושא קטנה יתומה ולא רצת בבעל הרי זו ממאנת והולכת
ואינה צריכה ממנו גט שאין קידושין קטנה קידושין גמורין סמו
שביארנו וכן קטנה שהשיאה אביה ונתלמדה אונתגרטה
כשהיא קטנה הרי היא כיתומה בחיי האב ואם נשאת כשהיא
קטנה בחיי אביה הרי זו ממאנת החורשת אעפ שנישואיה ^{מדברי}
סופרים כנשואי קטנה לא תיקנו לה שתמאן כדי שלא ימנעו
מלנשאה ממאנת היא הקטנה בין מן האידוסין בין מן ^{הנשואין}
בין בעני בעלה בין שלא בפני בעלה וכשם שממאנת בבעל
כך ממאנת ביבם וממאנת בבעל זה ונשאת לאחר וממאנת
בשני וכן בשלישי אפלו כמה פעמים כל זמן שהיא קטנה יש
לה למאן וקטנה שלא מיאנה אעפ שהיא נשואה והלכה
ונתקיימה לאחר כשהיא קטנה קידושיה הן הן מיאונה י

ועי קנבנות ממאנת כל זמן שהיא קטנה עד שתהיה נערה או
שקופנה היא אילנות בוא שלא בא עליה הבצל אחד שנעשת בת
שנים פנשה שנה ויום אחד אבל אם הגיעה לזמן זה ונבעלה
האיל והבעילה קונה מן התורה כמו שביארנו הדין זה אינה
ממאנת ואינה צריכה בדיקה למיאון שחזקתה שהביאה
קימנין הדין שנבדקה ולא נמצאו לה קימנין הוא לונבעלה
אחר שהגיעה לקמן הראוי לקימנין הדין זה חוששין לה שהיא
הביאה ונשרן ולפיכך צריכה גט מספק ואם מיאנה אחר שנבדקה
ונתקדשה לאחר צריכה ממנו גט מספק ואם נשאת תנא ממנה
וצדדי והולך ספק במזר משניהם קטנה שלא מיאנה
והגדילה אעפ שלא בעלה בעלה משנעשית בת שנים עשרה
ישיב ויום אחד הדין זה אינה ממאנת שהדי הגדילה וצריכה גט
מדיברי קופרים שהדי לא בא עליה אחר שהגיעה לטענ נערות
עד שנחוש לה שמה הביאה קימנין ותהיה ספק מקודשת ו
בא עליה אחר שגדלה כדי שתהיה אשת איש גמורה ונמצאת
שאינה צריכה גט לא מנשואי קטנות שהן מדיברי קופרים
לפיכך אם עמדה ונתקדשה אחר שגדלה תופסין בה קידושי
שני ואם גרשה הראשון יכנס השני אבל אם גרש שני לא
יקיים לאשון שמה יאמרו החז"ה גלושתו מאחר שנתארסה
ואם בא עליה שני קודם שיגרש לאשון תנא מזה ומזה מפני
שהיא דומה לאשה ששמעה שמג בעלה ונשאת ואחר כך

בא בעלה ואין הולך מנה שני במזג ואם בא עליה לאשתו
קודם שיגרש השני הולך במזג ~~בג~~ איזו היא קטנה
שצריכה למאן כבת שש ערבות עסק צורך אותה לפרנסת
דעתה אם יודעת לשמר קידושה וטהר קידושיה לא תפסיד אותה
כמו שמשמלת האגוז והתמדה וכיוצא בהן הרי צריכה מיאון
ואם אתה יודעת לשמר קידושה אינה צריכה למאן לא הולכת לבת
אמה כאלו לא נתקדשה מעולם ופחותה כבת שש אפילו יודעת
לשמור אינה צריכה מיאון ויתירה על בת עשר אפילו כגולה
ביותר צריכה מיאון וכל מי שהשיאה אחיה או קרובה או אמה
שלא לדעתה אינה צריכה למאן כיצד ממאנת או מלכת בפני
שנים אין רצוני בפל בעלי או אין רצוני בקדושיה שקדושיה אינו
או אחי וכיוצא בדברים אלו ואפילו היו ארתיז מקובץ בבית בעלה
והיא עומדת ומשקה עליהן ואמרה איני לוצה בפל בעליהר זה
מיאון השנים שממאנת הקטנה בפניהם כותבין לה ביום
פל מיאנה פל בתפל בפנינו בעלה וחותמין ונתתן לה וזה הוא
גופו שלגט מיאון וגט מיאון אינו כגט גירושין שנתנתו מגולשת
ואינו צריך כתיבה לשמה ולא מסירה ולא דבר מגשפטי גט
הגירושין ואין כותבין בו טופסי הגט שמה יראה כגט גירושין
לפי שאינו לא כמעשה בית דין השניים שממאנת בפניהם
צריכין שיהיו מכירין אותה ואת בעלה שמיאנה בו לעכך כל
מי שלאה אותה שמיאנה ושמע מיאונה ישלו לכתוב לה גט

המקור ~~לפי~~ שאין מבידין וכבר נהגו יטל לכתוב גט מיאון בנושא זה
כדרכו וכך יום אחד שכל שנת כרך וכך למנוח כל מיאנה על בת על גמגו
ואתה שאני או אחי הטעו והשיאני או קדשוני ואני קטנה לפיכך כל
השני גלתי ועתה קדמיך ולא צבינא ביה ולא קיימנא עמיה ובדיקו
כל יא ואתבודד לעז דעדיין קטנה היא וכתבנא וחתמנא ויהבנא לה
לזכו ולחיייה בחדה המגרש את אשתו ונתקדשה לאחד אעפ"ש לא
בעלה נאמרה על הדאשון ואם החלידה הדאשון ובעלה לוקה וכופין
אותו להוציא שנלא תכל בעלה הדאשון אשר שלוח לשונבגלחתה ול
זת עם אחר כשהיא גרושה הדין זו מותרת לחזור לבעלה שנ' וינאה
הגבית והלכה והיתה לאיש אחר הנותה לאיש אחר שהיא הקידושין היא
שאוסרת אותה לחזור לו ~~אבל לאו זה שכל אשה שזנת תחת בעלה~~
ואם על בעלה ולוקה עליה שנ' אחרי אשר הוטמאה והדין נטמאה לא
אם כן היתה אשת ישר שנתקדשה לצדכך כל אשה שנאמרה על בעלה על
די קנוי ומתירה אם בעל צותה מצד אונס צבת מלכות ואם עבר והחזרו
אחרי שנידשה יוציא בגט ~~אם שגרש במיזה כמו שביארנו~~
הלכה ונתקדשה לחורש אחר ואין צריך לומר לפקח אסורה לחזור
לבעלה הראשון אבל אשתו של פקח שנתקדשה והלכה ונשאת לחורש ^{אחר}
התל לחזור לבעלה הפקח הממאנת באיש אינה מגורשת ממנו
ודינה עם בעלה שמיאנה בו כדנה עם מי שלא קידשה מעולם היא מותרת
בקרובין והוא מותר בקרובותיה ולא כקלה מן הנהונה ואם נשאת לאחד
היא מותרת אחר או מת או מיאנה בו מותרת לחזור לדאשון ^{היא}

ולא עוד לא אפלו גירטה הראשון והחזירה וכלי אנהבו ושאת לאחור
שמיאנהבו וגירטה האחד מותנת לזאר שכל היצאה במיאנה
שקדמו גט הדי אז כמי שלא נתגרשה מצנו בגט מעולם ומותרת לחזר
אבל המגרש את הקטנה בגט ונשאת לאחר וצאנה צאח אסורה
לחזור לראשון מפני שיצאת ממנו בגט אעפ שיצאת מן האחרון במיאון
ואין צריך לומר אם גירטה האחרון אומת אסורה לאפי הראשון ולבנו
ולא יוכסאר הגרושות אעפ שיצאת מן האחרון במיאון
הממאנת ביבם אסורה לאבין מפני שנראית ככלתו בעת שמתבע
אבל לשאר קרוביו מותרת לפיכך אם מיאנה באחד מן היבמין מותרת
לאחיו כל אשה שנתגרשה אונתלמה הדי זו לא תנשא ולא תואר
עד שתמתין תשעים יום חוץ מיום שנתגרשה או שמתבע לה בו וחוזן
מיום שנת ארסה בו כדי שידע אם היא מעובלת או אינה מעובלת
להבחין בין זרעו של ראשון לזרעו של אחרון ומיום כתיבת הגט מניין
למגרשת ואפלו היה על תנאי אג שלא הגע לידה אלא לאחר כמה
שנים מיום הכתיבה מניין שהיא אינו מתחוד עמה משכתבולה
וגזירת חכמי היא שאפלו אשה שאנה לאויה לולד ואפלו נתגרשה
על ענין האירוסין עריכה להמתין תשעים יום אפלו קטנה או זקנה או
עקרה או אילומת ואפלו בעלה במדינת הים או חולה או חבוש בבית
האסורים אפלו בתולה מן הארוקין צריכות להמתין תשעים יום
שפחה שנשתחררה וגזירת שנת גידה ממתינין תשעים יום אפלו גד
ואשתו שנת גידו מפרישין אותן תשעים יום כדי להבחין בין זרע שנתדע

שדושה לזרע שלא נזדע בקדושה וכן יפת תואר איש שנתנה ליה
להתורה שלשים יום לתקנת עצמה עריכה להסתכן תשעים יום לתקנת
הולד והשלשים כהלל התשעים הממאנת אינה ערובה להסתכן
תשעים יום לאגוז לאמדו לא בגדושה וכן המזנה אינה ערובה להמתן
מפני שהיא משמחת עצמה שלא תתעבר וכן אנוסה ומפותה אכן צדיקות
להסתכן מיטנשאת בטעות ונודע שהיא אסורה לבעלה והוציאנה
בית דין מותתנו אם היתה קטנה שאינה ראויה לולד אינה ערובה לה
שזה דבר שאנו מען וכל דבר שאינו מאני בחוב לא יגזרנו
המאוס בתקן תשעים יום מעדין אותו אירס וברח אין מנדין אותו כנס
בטקן תשעים יום מפרישין אותו עד אחד הזמן ויעמוד עם אשתו
וכן גזרו חכמי שלא ישא אדם מעוברת חבירו אע ומניקת חבירו ואע
שהזרע ידוע למיהוא מעוברת שמה יזיק הולד בשעת תשמיש שאינו
מקפיד על בן חבירו ומניקה שמה יתעבר החלב והוא אינו מקפיד
לרפות החלב בדברים שמעלין לחלב כשיתעבר כמה הוא צמ
היצוק ארבעה ועשרים חדש חוץ מיום שנולד בו ומיום שנתעבר בו
בשב שאקור לישא כך אסור לארס עד לאחר זמן זה ואפול נתנה בנה
למניקה אע שגמלתהו בתוך עשרים וארבעה חדשים לא תנשא מת בנה
מותית להנשא ואין חוששין שמה תהדגו עבר ונשא מעוברת או
מניקה בתוך זמן זה יוציא בגט ואפלו היה כהן ואם היה ישראל יחזיקה אחר
עשרים וארבעה חדש שלמניקה נשאה וברח ולאחר זמן בא יעב עב
אשתו ואין בכך כלום: אירס מעוברת או מניקה אין כופין אותו להוציא

ולא יכנוס עד אחד זמן היניקה או עזי שמות החל
פרק שנים עשר

פדב
ואמרה אשת איש

האשה שבאה
וגרושה אני נאמנת שהפה שאמר הוא הפה שהתנד' הוחזקה אשת איש
ובאה ואמרה גירשתי בעלי אינה נאמנת להיתיר עצמה אבל פסלה עצמה
להזנה לעולם ואם מת בעלה חוששין להצרייה וחולצת ולא מתיבמת
יין לה שני עדים שהיא גרושה אעפ שאין שם הר' אותי נשא לכתחלה
הוציאה גט מתחת ידה ואמרה גירשתי בעלי בזה הר' זו נאמנת ותינשא ב
אעפ שאינו במקו"ים כמו שביארנו בא הבעל וערער אם אמר לא נתניול
לא נפל ממני ומצאה אותו אינו נאמן שהר' הודה שכתבולה והר' הוא
יוצא מתחת ידה אבל אם אמר הבעל על תנאי היה פקדון היה ~~פסול~~
מעולם לא כתבתו ומקו"ף הוא יתקיים בחותמן או בעירי מקירה כמו
שביארנו ואם לא נתקיים אינה מגורשת להזנה מותרת לאחרים
אבל נפסלה מן הכהונה כמו שביארנו שהר' פסלה עצמה בהודאת פיה
ועשות עצמה כחתיכה שלא יסור באה היא ובעלה היא אגרות
גירשתי ואבד גטי והוא אומר לא גירשתיך אעפ שהוחזקה אשת
הר' זו נאמנת חזקה שאין אשה מעיזה פנה בפני בעלה
אמר רבעל גירשתי את אשתי אינו נאמן וחוששין להצרייה ותיב
ספק מגורשת ואפול הודת לו שגדשה אעפ נאמן שמה יתבון לקול
אותו בגט בטל גירשה והיא אינה יודעת או שמה תעז פניה בומת
שהוא מאמינה והיא אינה יודעת פגד האסור שלה לפיכך אומרים לא

אית הדבר הרי אתם ימים קדשה עתה בפני שנים אומרין נתגרשו
ושנים כפי השין אותם ואומרין לא נתגרשה אפול הבצל עומד והיא אומרת
לו גידשתני הרי זו בחזקת אשת איש גמורה כשהיתה מתני העדים שקומצו
אותה אפסיד שתעז פניה לפיך אם נשאת תעא והולך ממזר
למה בשאמרו עכשו נתגרשה שהרי אומרין לה אם אמת הדבר הוציא גטך
אבל אם אמרו העדים מכמה ימים נתגרשה יש לומר אבד הגט והוא איר
והיא אומרת גרושה אני בודאי ושני עדים מעידין לה אעפ שיהי שוים
מכחישין אותן אם נשאת לאחד מעידה לא תנא שהרי היא ובעלה יודעין
בדאי שהיא מותרת וחזקה היא שאין מקלקלין עימן אבל אם נשאת לאחד
הואיל והדבר אצלו ספק וכן אם אמרה היא אני יודעת אפול נשאת לאחד
מעידיה הרי זו תנא והולך ספק ממזר אמרו שנים לאינה שנתגרשה
ושנים אומרין לא לאתה אם היו כולן שרין בחצר אחת הרי זו לא תינשא
והיא נשאת לאתעא והולך כשר ששני אדם עשין לגיש בעניה
האשה שלא לחזקה אשת איש וצא עד אחד ואמר אשת אישה היתה
ובא עד אחד ואמר לא נתגרשה הרי שניהן מעידין שהיא אשת איש
ואחד מעיד שהיא גרושה ואין דברין שלא אחד מועיל במקום שנים ולפיכך
לא תינשא ואם נשאת תנא אשה ושני אנשים שבאו ממדינת
אחת זה אומר זו אשתי וזה עבדי וזה אומר זו אשתי וזה עבד
אומרת שניהם עבדי הרי היא מותרת לכל ואעפ ששניהם החזיקוה
אשת איש הואיל וכל אחד מהן לעצמו העיד אינו ואמנן שלח
לילה שהוציא גט מתחת ידו והבעל אומר מזויין הוא יתקיים בחותמו

וְבַעֲרֵי מִסִּירָה כְּמוֹ שְׂבִיאָרְנוּ אִמְרֵי הַבַּעַל לְפָקֶדוֹן נִתְנוּ לָוִי וְהַשְׁלִיחַ אָמַר
לְגִירוּשֵׁיךָ נִתְנוּ לָוִי הַשְׁלִיחַ וְכִנְיָם הִיא הַגְּטָרְנָה מִתַּחַת יְדֵי הָאִשָּׁה וְהִיא
שְׁלִיחָה אֲנִי נִתְנוּ לָוִי הַשְׁלִיחַ אָמַר כֵּן הִיא וְלְגִירוּשֵׁיךָ נִתְנוּ לָוִי וְהַבַּעַל אָמַר
לֹא נִתְּנָה אֵלָּא לְפָקֶדוֹן הַשְׁלִיחַ נֶאֱמַר וְהָרִי זוֹ מִגְּדוּשֶׁת אֲבִדֵי הַגֵּט אֲעֹפֶה
שֶׁהַבַּעַל אָמַר לְגִירוּשֵׁיךָ נִתְּנָה הַגֵּט לְשִׁלּוּחַ וְהַשְׁלִיחַ אָמַר נִתְּנָה לְהָרִי
הַסֶּפֶק מִגְּדוּשֶׁת שֶׁהִיא הוֹחֵזָקָה אֲשֶׁת אִישׁ וְאִין כִּאֵן אֵלָּא עַד אַחַד וְצַעַר
וְיִפְלוּ אִמְרֵי הָאִשָּׁה בְּפָנֵי נִתְּנוּ לָוִי לְגִירוּשֵׁיךָ וְנִתְּנָה הַשְׁלִיחַ לִי הוֹאִיל וְהַבַּעַל
וְהַשְׁלִיחַ סוֹעֵדִין אֹתָהּ אֲפֹשֶׁר שֶׁתַּעֲזִיב פְּנֵיהָ וְשָׂמָה לֹא נִתְּגַדְּשָׁה
שְׁלִיחַת הַבַּלָּה שֶׁאֵבֵל גֵּט לֹא אִשָּׁה וְשִׁלּוּחַ לָוִי בְּיַד שְׁנֵי עֵדִים וְהִגִּיעַ הַגֵּט לְיָדָהּ
וְנִתְּנָה וְהִיא הַגֵּט יֵצֵא מִתַּחַת יָדָהּ וְהִיא אֵינָה יוֹדַעַת אִם בַּעַלָּהּ שְׁלוֹמָה
לָהּ אוֹ שְׁלִיחַת הַבַּלָּה טָלָה אֵן שְׁלוּחָהּ שֶׁלְּבַעֲלָהּ הִיא זוֹ מִגְּדוּשֶׁת כְּמוֹ שְׂבִיאָרְנוּ
בֵּא הַבַּעַל וְעַד עַד שֶׁלֹּא בָּתְרוּ אֹנְשֵׁי אֲגֵט בְּלִי יְתֻקִּים בְּהוֹאֲמִין שֶׁהִיא
עֵדִים מֵעֵדִים שֶׁהַגֵּט שֶׁנִּתְּנָה לָהּ יֵצֵא מִתַּחַת יְדֵי שְׁלוּחָהּ שִׁידוּ כִּידָהּ וְאֲעֹפֶה
שֶׁהִיא אֵינָה יוֹדַעַת הִיא הַעֵדִים יוֹדַעוּ אִם לֹא נִתְּנָה אֵינָה מִגְּדוּשֶׁת
מִי שֶׁהוֹחֵזָקָה אֲשֶׁת אִישׁ וְהַלְכָה הִיא וְבַעֲלָהּ וְשְׁלוֹמָה בֵּית לְבִינָה וְשְׁלוֹמָה
בְּעוֹלָם וּבָאֵת וְאִמְרָהּ מֵת בַּעֲלֵי נְאֻמָּה וְתִנְשָׂא אוֹתָהּ תִּיבֵם חֲזָקָה
שֶׁאֵינָה מְחַלְקֶת עֲצָמָה וְתִאֲסוּר עֲצָמָה עַל זֶה וְעַל זֶה וְתִפְקִיד ^{בְּבֵית}
מִזָּה וּמִזָּה וְתִנְשָׂא בְּנֵה מִמְּזָרִים בְּדַבַּר הַעֲשׂוֹי לְהַגְלוֹת לְכָל וְאִי אֲפֹשֶׁר
לְהַכְחִישׁ וְלֹא לְטַעוֹן שֶׁעֵנֶה שֶׁאִם הוּא סוֹפֵן לְבֹא אוֹ יוֹדַע שֶׁהוּא חַי
וְכֵן אִם בֵּא עַד אַחַד וְהָעֵיד לָהּ שֶׁמֵת בַּעֲלָהּ תִּנְשָׂא עַל פְּנֵי שֶׁהַבַּעַל עֲשׂוֹי
לְהַגְלוֹת אֲפִלוּ עַבְדֵי אוֹ אִשָּׁה אוֹ שִׁפְחָה וְעַד מֵפִי עַד מֵפִי עַבְדֵי מֵפִי שִׁפְחָה

בני קדושים נאמרו לומר מתפלל ותינשא אשתו אותיכם על פיהם
וכל נאמנים להעיד להעדות זו חוץ מהמש נשים שהזקקן טונאות זוה
זו שאין מעדות זו לה במדת בעלה שמה יתכוננו לאסרה על בעלה ועד
היא קיים ואזן חמותה ובת חמותה וצלתה ויצמנה ובת בעלה
אפילו גוי מסוחר לפי תוכנו נאמן ומשיאין על פה כמו שיתבאר ואם נתכוון להע
להעיד אינו נאמן וכן הפסול בעבירה מן התורה אם בא להעיד לאשה שמת
בעלה אינו נאמן ואם היה משחלף תוכנו נאמן אין זה פחות מן הגוי אבל
פסול מדברייהם נאמן לעדות אשה בא ער אהרן והעיד שמדבר
בעלה והתורה להגטא על פיו ואחר כך בא אחר והכחיש את הראשון
ואמר לא כמות הדין ולא תנא כמותה חתנשא שער אחד בעדות אשה
כשני עדים בשאר עדיות ואין דבלין שלאחד במקום שנים
באו שניהם כאחד זה אומר מת וזה אומר לא מת אשה אומרת מת
ונשאת אומרת לא מת הדין זה לא תינשא ואם נשאת תנא מעני שדיא
טען ואם נשאת לעד שהעיד לה והיא אומרת בריא לי שמת הדין
לא תנא באושניים ואמרן לא מת אעפ שנסאת תנא
בדיא בטורה האמר שנסאת על פני כמו השניים טבאן והכחישו אומר
טען שנסאת על פני איש ובאושנים ואמרן לא מת אוינשאדי נלמי
אשה או עלפי עתמה ובאושתי נשים או שני פסולים שלדבליהם
לה מת אבל ער כשר אכ מת ונשים לבות או פסולים אומר
לה מת הדין זה כמותה למחצה ואם נשאת לאחד מעידה והיא אומרת
והיא מת הדין זה לא תנא אשה אומרת מת אהיא טאמרת מת בעלה

אין כן באחד כעשר ואמר לאמת רבי זון לא תנשא ואם נשאת תנשא
אשה אומרת לא אמת ושתי נשים אומרות מת הדין תנשא וכן
אמר אמרו עשר נשים לא מת ואחת עשרה אומרות מת זו תנשא
שאין אומרים ששם כמאה זה בעדים כשרים אבל בפסולין הולכין
אחד הרוב בין להקל בין להחמיר שתי נשים אומרות מת
ושנים אומרות לא מת הדין זה לא תנשא ואם נשאת תנשא
שהיא חספספ ואם נשאת לאחד מעירייה והיא אומרת בדין
לה שמת הדין זה לא תנשא מי שיש לו שתי נשים ובאה
אחת מהן ואמרה מת בעלי הדין זה תנשא עלפי ענינה כמין
שהודענו ועדתה חסודה שאין עלה מעידה לחברתה ואמר
נשאת זו תחלה אין אומרים אלו לא מת בעלה לא היתה אוקרת
עצמה עליו שמא משנתנה בעתה דועה היא שיאסרו שתיהן
עליו זאת אומרת מת בעלי ועדתה מכח שור

חיתה ואומרת לה לא מת הדין זה תנשא כשם שאינה מעידה
לה להתירה כך לא תעיד לה לאסרה זו אומרת מת ועדתה
אומרת נהרג הואיל ושתיהן אומרות שאינו קיים הדין זה תנשא
פרק שלשה עשר
האשה שאמרה לבעלה
גירשתני בפני פלו ופלו ובאו אנכי העדים והכחישוה ואחר
כך הלכה היא ובעלה ושלום בעולם ובאה ואמרה מת בעלי
אינה נאמנת שזו החזקה שקדנית ולועה לה שמט מתחרת
בעלה באשר אחד והעיד לה שמת בעלה לא תנשא שמא

היא שכרה אותנו ואם נשאת לא תצא שמה ויש ענין
 וכן אם היתה מלחמה בעולם ובאה היתה עלינו
 במלחמה אינה נאמנת ואעפ"י שהיה שלום בישראל
 תסמוך דעתה על דברים שרובן למיתה ותראה מה כבוד
 שנהדגו הדאשונים והאחרונים שהיה באמצען שהדין
 יצמדת מאחד שנהדגו אלו ואלו נהרג בכלן לפי כך אינה
 נאמנת ואפלו אמרה מת במלחמה וקבדתי אבל
 אמרה מת על מטתו נאמנת ליה החזקה
 מלחמה בעולם ובאה ואמרה מלחמה היתה במקום פלוני
 ומת במלחמה לא יפגש לכתחלה ואם נשאת לא תצא
 וכן האשה שאמרה מת בעלי תחת המפולת אינה
 נאמנת וכן אם היתה שלוח נחשים ועקרבים ואמרה נשכו
 נחש או עקרב ומת אינה נאמנת שמא תסמוך דעתה על
 דוב אנשים שמתו כך בנשיכה אמרה עישנו
 עלינו בזה או מערה הוא מת ואני ניצלת אינה נאמנת
 כשם שנעשה לה גם כן נעשה לו היתה שנת דעבון ואמרה
 מת בעלי אינה נאמנת מת וקבדתי נאמנת אמרה נפל עלינו
 גוים או לטטים הוא נהרג ואני ניצלת נאמנת שאין דרך
 להדוג הנשים כדי שנא כשם שניצלה היא כך ניצלה הוא
 היה דבר בעולם ובאה ואמרה מת בעלי נאמנת
 שדבר פשוט בפי כל אדם שבשנת הדבר זה היה וזה
 מת ואפשר שימות בדבר נעדים חזקים וינצלו הזקנים

לא ידעתי מה
 אשה כלו זונה
 שיהיה לומר
 מי היא אשה
 יבונה

החולפים ולפי זה אין הוששין לה שמא שמכה דעתה על דוב
צמחים כבל אמרנו שער מפי ער כשר
לעדות אשה ברא ששמע מפ בני דעת שמת פלו כגון עבר
או שפחה אבל אם שמע מפי קטן או שוטה אינו מעיד ואין
קומצין על דבריהם שמע מן התימקור
שהן אומדין עכשו באנו מהספר פלע כך וכך קפדנין הין
סם ופלו התקם ופל עליה אחר מטתו וכך וכך עשו במטתו
הרי זה מעיד מפייהם על פי הדברים האלו וכיוצא בהן משיאין
את אשתו ישרא שאמר הדגתי פלו הרי זו הנשא על מין
שאין אדם משים עצמו דשע והרי העיר שמת
כבר אמרנו שהגוי שהשיח לפי תומו ומשיאין על פיו כיצד
היה הגוי משיח ואומר אוי לפלו שמר כמה היה נאה וכמה
טובה עשה עמי או שהיה משיח ואומר כשהיית ברא
בדרך נפל פלו שהיה מהלך עמנו ומת ותמהנו לדבר זה
כיער מת פתחום וכיוצא בדברים אלו שהן מדאין שדאין
כוונתו להעיד הרי זה נאמן וישרא ששמע מגוי המשיח
לפי תומו מעיד ששמע ממנו והנשא על פיו
הדין שלא היתה שם אמתלא בשיחת הגוי שמא לא יתכוין
לא לדבר אחר כגון שאמר לאחד עשה לי כך וכך שלא
אחדוג אותך בדרך שהדגתי פלו אין זה משיח לפי תומו
שכוונתו להטיל אימה על זה וכן אם שמע מערבחות שלגוים

שאמרו הרגנו פלו אין נאמנים שהן מחזקין ידי עצימן בבזב
כדי להטיל אימה וכן כל כיוצא בדברים אלו
גוי שהתחיל להשיח ידיו תומך תחלה אעפ ששאלו אותו אחד
כן ובדקוהו עתה שפירש כל המאורע הדי זה נאמן ומשיאין
על פיו כבוד הודענו שהערך שאמר שמעתי שמת
פלו אפל שמע מאשה ששמעה מעבד הדי זה כשר
לעדות אשה ומשיאין על פיו אבל אם אמר הער אזהאשה
או העבד מת פלו ואני לאותו שמת שואלין אותו הייך לאחד
במה ידעת שמת אם העיר בדבד ברור נאמן ואם העיר
בדברים שרובן למיתה אין משיאין את אשתו ש
מעידין את האדם שמת לא בשל אזהו שמת ודאי ואין
בו ספק כיצד לאזהו שנפל לים אפלו טבע בים הגדול אין
מעידין עליו שמת שמא יעא במקום אחר ואם נפל במים
מקובעין כגון בוד או מערה שעומד ודואה כל סביבין ושהה
כדי שתעא נפש לא עלה מעיר עליו שמת ומשיאין את
אשתו וכן אם השליכוהו בים והשליכו מעודה
אחדיו והעלו ממנו אבר שאי אפשר שינעל אותו אבר מן
החי ויחיה הדי זה מעיר עליו שמת ומשיאין את אשתו לאזהו
ישנפל לגוב האריות ונמדים וכיוצא בהן אין מעידין עליו אפשר שלא
יאכלהו נפל לחפידת נחשים ועקרבים או לתוך כבשן האש או לתוך
חיה דוחפת מלחה יין או שמן או ששחטו שני סימניו או דוב שני
הזימניו אפלו עמד וברח מעידין עליו שמת שודאי סופו למות

וכן כל כיוצא בזה מדברים שאי אפשר שיחיה לא ימות
מיד בזמן קרוב הדין עליו מעידין עליו
בן אעפ"י שדקדקו או ידו בו העים איך מניח עליו שמת ואם
לאה העוף אובל במקום שהנפש יצאה בלתי לבו כגון מוחו
או לבו או בני מעו הדין זה מעידין עליו שמת
עד אחד שאמר לאיתנו שמת במלחמה או במפולת
או שטבע בים הגדול ומת וכיוצא באלו מדברים שחובן למתה
אם אמר קבדתינו נאמן ותינשא על פיו ואם לא אמר קבדתינו
לא תינשא ואם נישאת לא תצא וכן האשה שהעד
לה עד אחד שטבע בעלה במים שאין להן סוף ולא עלה ואבד
זכרו ונשתקע שמו הדין זה לא תינשא על עדות זו כמו שביארנו
ואם נישאת לא תצא ואפלו היה הגוי הוא שהשיח לפי תומכו
ואמר טבע פלתי בים ונישאת על פיו הדין זה לא תצא והכם
שהודה להשיח אותה לכתחלה מנדיף אותו מצאוהו
הדוג או מת אם פדחתו וחוטמו ופר צוף פניו קיימין והכירוהו
בהם שהוא פלו מעידין עליו ואם נטל אחד מאן אעפ"י שיש לו
סימני בגופו ובפלו ואפלו שנמא אין מעידין שמא אחר
הוא בליא שקאוהו בתוך שלשה ימים אחר הריגתו או מיתתו
אבל אחד שלשה ימים אין מעידין עליו מפני שפר צוף פניו
משנתנה טבע בים והשליכיהו הים ליבשה אפלו אחר
כמה ימים אם הכירו פניו וחוטמו מעידין עליו שאינו משתנה
במים לא אחד זמן מדובה ואם שהה ביבשה אחר שהושלך

מן הים שעות ונתפח אין מעידין עליו שהדי נשתנה
כשמתכלין בעומתו כדי להכיר להעיד עליו בודיקין אותו ולואין
אתו אפלו בלילה לזור הקיחו לאור הלבנה דאן אחד עומד
מדחוק ואומר שיהיה בן פלו ממקום פלו והדי נשכו נחש
והדי הוא מת והלכו ומצאוהו שנשתנה ולא הכירוהו הדי חלו
משיאין את אשתו זכא אחד ואמר אמרו לי ביתרין
או אנשים כשתלך למקום פלני אמור להם שמת יצחק בן
ביבאל וזכא השליח ואמר לנו והשליח אינו יודע מי הוא זה
הואיל ואנו יודעין פלו הידוע בשם זה הדי אשתו מותרת
ואין אומדין שמת יצחק בן ביבאל אחד הוא שמת
יצא ישאל וגוי מעמנו למקום אחד וזכא הגוי והשיח לפי תומו
ואמר איש שיעצ עמי מיכאן מת משיאין את אשתו ואעפ
שאין הגוי יודע אותו האיש והוא שיאמר קברונו
וכן אם יצאו עשרה בני אדם כאחד ממקום למקום והן אמדין
בקולר או נושאין גמלים וכיוצא בדברים אלו והשיח הגוי לפי
תומו ואמר שעשרה אנשים שהלכו ממקום פלו למקום
פלו והו נושאין כך וכך מתו כלם וקברנום משיאין את
נשורתיהם ישאל שאמר מת איש יהודי עמנו במקום פלו
כך וכך עורתו וכך וכך סימנו אין אומדין באומדין הדעת הוא
פלו יודע שיעיד העד שהוא פלו ויכיר שמו ושם עירו אבל אם
אמר אחד יצא עמנו מעיר פלו ומת מחפשיין באותה העיר
אם לא יצא משם אף הוא הנישא אשתו

במקום

מצאן כותב בשטר מת איש פלג בן פלא או נהרג איש פלג
ונודע שזה כתב ישלח הדיו את הנשא וישאו ופן מי שנשאתה
ובדקו אותו כדרך שבדקין לגטין ומתחת דעתו מכונן
וכתב שמת פלג פלג סומכין על בנותו ותינשא ויין
בדקין עידי אשה בדרישה וחקירה שלא אמרו חכמים
בדבר להחמיר אלא להקל משום התרת עגונה
יקשה בענין שהיתילו חכמים העלזה החמורה בעדות אשה
אפ"י שפחו ועד מפי ער ומפי הכתב ובלא דרישה וחקירה
כמו שביארנו שלא הקפידה תורה על העדות שני עדים ושאר
משפטי העדות לא בדבר שאין אתה יכול לעמוד על בדיו
לא מפי עדים ובעדותם כגון שהעידו שזה הדג זה או הלוי
את זה אבל דבר שאפשר לעמוד על בדיו שלא מפי
הער הזה ואין הער יכול להשמיט אם אין הדבר יאמת כגון זה
שהער שמת פלג לא הקפידה תורה עליו שדבר לחוק הוא שיעוד
בו הער בשקר לפי כן היקלו חכמים בדבר זה והאמינו בו
ער אחר מפי שפחה ומן הכתב ובלא דרישה וחקירה כדי
שלא ישאלו בנות ישראל עגונות

בליך דחמנא דסייעין לה

הלכות יבום וחליצה

אז בכללן שלש מצות שתי מצות עשה ואחת מצות לא

לא תעשה וזה הוא פרטן א ליבם ב לחלוק ג שלא
תינשא יבמה לד עד שתסוד לשות היבם מענה והאשה
שהיא לאויה לבום נקדאת זקוקה ליבם ולשות היבם
נקדאת זיקה גזווי מצות לו בפרקים לו

פרקין ראשון מצות עשה מן התורה
שייבם

אדם אשת אחיו מאביו בין
מן האירוסין בין מן הנשואין אם מת בלא זדע שנ ובין אין
לו יבמה יבוא עליה ומן התורה אינו צדיק לקדש
יבמתו שזו אשתו היא שהקנו לו מן השמים אלא יבוא
עליה וכתובתה על נכסי בעלה שמת לא דעה ליבם או
שלא דעת היא הדי זה חולץ לה ואחד כך תהיה מותרת
הינשא לאחד ומצות עשה מן התורה לחלוק אם לא דעה
ליבם שנ וחלצה נעלו וכו ומצות יבום קודמת למצוות
חליצה זה שנ בלו ובין אין לו אחד הבן ואחד הבת
או זדע הבן או זדע הבת הוא לויש לו זדע מכל מקום בין
מאשה זו בין מאשה אחרת הדי זה פוטר את אשתו כגון
החליצה ומן היבום אמרו היה לו זדע ממזד או עוב עז
הדי זה פוטר את אשתו אבל בנ מן השפחה ומן הנכדיו אינו פוטר
שזדע הבא מן השפחה עבדים והבא מן הגויה גוים וכאלו אינם
הדי הוא אומר בשפחה האשה וילדיה תהיה לארניה מלמד
שולדה כמות ובגויה הוא אומל כי יסיד את בן מאחרי מסיו חות

מלא שב בקהל אעפ שנשמתלר בנו מן השפחה אנתגיר
בנו מן הגויה הדי הן בשאק בגדים והמשהדרים ואען
פוטרין את אשתו הדי שהיה לו בן מן השפחה שרין
ושחרון ושחרדה ונשאה ומת בלא זר בדי זו תתיב
לאחיז ואעפ שבנה ממנו קיים בשביל שחרון
מי שמת והניח אשתו מעובדת אאם הפילה אחר מוג
הדי זו תתיב ואם ילדה ויצא הולד חי לאויר העולם אפלו
מת בשעה שנולד הדי אמו פטודה מן החליעה ומן היבום
אבל מדברי סופרים עד שיודע בודאי שכלו לו חדשין ונולד
לתשעה חדשים גמורים אבל אם לא נודע לכמה נולד
אם שהה שלשים יום הדי זה ולד קיימה ופוטל את נשי אביו
מן החליעה ומן היבום ואם מת בתוך השלשים אפלו
ביום שלשים בין שמת מחולי בין שנפל מן הגג או חבלו ארז
הדי זה ספק נפל ספק בן קיימה לפי כך אמו חולצת מדברי
סופרים ולא מתיבמת מי שיש לו אח מבכר
מקום אפלו ממזד או עובר על בין קטן בין גדול משיצא
לאשו ולובו לאויר העולם קודם שימות אחיו הדי זה חזק את
אשתו ליבום ואם היה לו אח מן השפחה או מן הנכרית
אינו אחין לדבר מן הדברים ואינו חזק את אשתו ואעפ
שהיתה לידתו בקדושה הואיל והיתה הורתו שלי
בקדושה אינו אחין אחים מן האם אינו
חטובין אחים אלא לאבילות ולעדות אבל לענין ירושה או

אם כל המלואות יענה ה' ויהי כמי שידע ש אין אהה
לא כמלואות שנתגשם ויפד'ים שנתגשם ויפד'ים אין
לען אחזה כלל הדי' הען כזדים זה לזה ואפלו אחד
מכן הודתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני
הודתו ולידתו בקדושה הדי' הען כזדים ואפלו תאומים
ונולדו בקדושה אין בניהן אחזה עד שתהיה הודרת
ולידתן בקדושה מי שהיו לו נשים לבנות ומתבאתה
או הליצתה של אחת מהן פוטרת את השאר ואין
לכבוד לטועים שנ אשר לא יבנה את בית אחיו בית
הזה הוא בונה ואינו בונה שנ בנים וכנאם היו לו
אחים רבים אחד מהן חולץ או מיבם לאחת מן היבמות
ויזתרו השאר העדות היו ביבמות אכשרוג
לכהונה ופסולות אם היה מיבם מיבם לא יזו שידעה ואם
היה חולץ יחלוץ לפסולה כדי שלא יפסול את הכשרה
לכהונה בחליצה ואם מתו לו אחים רבים ונפלו נשותיהם
לפניו אם אפשר לו ליבם את כולם מיבם ואם לאו יחלוץ
או חולץ למי שידעה מהן ומיבם למי שידעה אחת מכל
בית ובית הכונס את יבמתו נאסרו
עליו עדותיה ועל שאר האחים ואם בא הוא או אחד
מאחיו על עדותה הדי' זה עובד בעשה שנ יבמה יבוא עליה
לא עליה ועל עדותה ולא בוא מכלל עשה עשה הוא
וכן החולץ ליבמתו נאסרה החלוצה היא וכל

ערוכות על החולץ ועל שאר האחדים וכולן ^{אל} יחד
עליהן מדברי סופ. בשמות שמותיהן שמותיהן
נסתלק אסור ערוה מעל כל נשיו לפיכך תפסין בהן
הקידושין כשנות החותן יבמות בשם
שהיא אסורה עליו כך קרובותיה כגון אמה ובתה וכן
היא אסורה לבנו ולאחיו ואפלו שנות שלה אסורות כגון
בת בת בתה וכן היא אסורה לבן בן בנו כללו של בן
הדי היא כאשתו שגירשה וכן אם אמה יבמתו ועד
היא זקוקה לו אסור בקרובותיה כאלו היא אשתו וזה
תחתיו וכלה איסורין האן מדבריהם ומותר אדם לישא
אחות עמו חלוצתו ושאר קרובותיה אסור
ליבם לישא קרובת זקוקתו כגון אמה או בתה עד שיבם
אחד מאחיו או יחלוץ ותסור זיקתו מעליה וישא אמה או
בתה או שאר קרובותיה שהן כולן אסורות על אחיו שהן
או יבם כמו שביא הכונס יבמתו וגרשה אם
דעה להחזיר יחזיר מפני שהיא אשתו לכל דבר ולא נשאר
עליה שם איסור מפני אחיו כלל ליה מדברי תורה ולפי
מדברי סופ. כבד ביארנו בהלכות אישות שבין
תשע שנים ויום אחד ביאתו ביאה ודבר דה הלכה מפני
הקבלה לפיכך יבם קטן שבא על יבמתו אם היה בין תשע
שנים ויום אחד יקיים אבל אינו חולק שיש שיגדיל ויבדק
שהדי איש כתוב בפרשה לענין חליצה ואם היה פחות מאה

אין שיהיה ביום וביאת בן תשבע שנים אינה קונה קנין
אחד לצד כך אין יקמות ניתנת לה עד שיצוין עליה אחר
הגדיל או עד שתחלוץ פסג שיתבאר וכן
היבמה הקטנה אם ליה היא היבם לבס אונה מיבם אבל
אינה חולצת עד שיגדיל ותבדק ואפלו נבעלה אחר שנים
עשרה שנה אינה חולצת עד שתבדק וימצאו בה הסימנין
כשם שאין היבם חולק עד שיעשה איש כך היבמה לא
תחלוץ עד שתיעשה אשה גדולה ויום קטן גצבא על
היא קטנה גדלו זה עם זה היבמה לא
תצטרף ולא תחלוץ עד שתמותן תשעים יום חוץ מיום
המיתה ומיום היבום או יום החליצה כשאר כל הנשים ומפני
מה לא תחלוץ בתוך תשעים יום מפני שאיזה לאויה ליבום
ויש ואם לא יחפץ האיש וג' וחלצה נעלו בעת שהיא עולה
ליבום עולה לחליצה וכל זמן שאינה עולה ליבום אינה עולה
לחליצה ואם יבם אותה או חלץ בתוך השלשה חדשים הואיל
ואינה מעוברת הדין נפטרה ואינה נדיכה כלום
החולק ליבמתו נמצאת מעוברת וילדה אם חיה
ולד שלקיימה הדין כזו כמו שלא נחלצה לו מעולם ומותרת
לכהונה ומותר בקרובותיה ואם הפילה או שלא שהה שלשים יום
אחד שנוטר חוזר וחולק לה הוא או אחר מאחיו שחליצתו מעוברת
אינה חליצה וביאת המעוברת אינה יבום לפי כך הכונס
או החולק ליבמתו המעוברת לא תינשא

לא תינשא אדות עד שיהיה שואן חולר מותר
שיעא לאור העולם
ונמצאת מעובדות מפני שישן חותק וממתנין לה אם
הפילה יחזור ויקיים ואם ילדה אפלו מת צאם שנולד הדי
זה מועיאה בגט והולך לה ואחר כך ועדיה מותרת לאחרים
ואם נתקיים הולך שלשים יום אחד שעלר הדי זה וולד
שלקיימה ואינה עריכה ממנו גט מפני שהיא עדוה עליו
שילדה לאחד ששה חדשים משנתבמה ולר
שלקיימה הדי הולך ספק אם בן אשעה לראשון או בקניה
לאחרון לפי כך יוציא בגט והולך כסר ואם בא עליה אחר
שילדה הבנים שיבואו אחריו ספק ממזרים

פרק שני מדברי סופרים שלח יבא
היצם על יבמתו עד שיקדש אותה בפניעין
עדים בפלוטה או בשווה פלוטה וזה הוא הנקרא מאמר
ואין המאמר קונה ביבמה קנין גמור כמו שיתבאר
העושה מאמר ביבמתו שלח מד עתה לא עשה כלום
שאין האשה מתקדשת לא לדעונה וקטנה מן האירוסין
אין עושין בה מאמר אלא מדעת אביה וכשם
שהוא מקדש את יבמתו כך הוא מבדך ברכו הנישוא
בעשרה ופוטב כתובה כדין כל נושא אשה ואם בא על
יבמתו ולא עשה מאמר קנה קנת גמור ואינו תריך לחזור

ולקחם אחר הבעילה ומכר אותם לבנות מדויגות ונתב לה
כתופה הבא על יבמותו בין בשותף בין במזיד בין
באונס בין ברצון בין שהיה הוא מזיד והיא שונאת או
אנוסה בין שהגדה היא מדודה והוא שוגג או שתופה בין
שהיתה ישינה בין שהיתה ערה בין שבא עליה כרדכה
בין שלא כרדכה אחר המערה ואחר אגומה קונה

בזמן שנתכוון לבעול אבל אם נפל ונתקע בה או
שבא עליה שכור שאינו מכיר כלום או ישן לוי קנה נתכוון
למטה כבוגר לזה עיח ביבמותו לא קנה להטיח בבהמה
וחליה ביבמותו קנה שהדי נתכוון לשום בעלה מכל מקום
יבמה שנתבמה ואמרה בתוך שלשים יום קליה
בבעלתי אעפ"י שהוא אומר בעלתי כופין אותו לחלוץ לה
הוא יל וקדים וקדשה בגט ואם עדיין לא גירש כופין אותו
לבעול או לחלוץ ויזניא בגט גרשה לאחר שלשים יום
והיא אומרת לא נבעלתי מבקשין ממנו שיחלוץ לה ואם
היה מודה שלא בעל כופין אותו לחלוץ היא אומרת נבעלתי
והוא אומר לא נבעלתי אינה עריכה חליצה שאין זה לא מגן
לאמרה על כל אדם אחר שכנסה מי שמת והניח בעם
ליבם מצוה על הגרול ליבם או לחלוץ שנוהיה הבכור אשר
תלך מפי השמועה למדו שאינו מדבר לא בבכור של אחים בלו גדולה אחים
יקים על שם אחיו המגונה שנאשר תלך משמעו אשר ילדה האב
עם משמע אשר תלך היבמה לא דעה הגרול ליבם מחזרין

קדמות
לפי
ש
כש

מחזיק על כל ~~החיות אשר הולכות ארצה~~
לו ענף מצוה ~~אחלוצין~~ יבום וכן כותב את היבום לכתב
אבל כותב ~~אחלוצין~~ גמול הגדול המתיבנו עד שער
הקטן ~~אחלוצין~~ שיבוא החולץ או עד שיברא החלש ונולדן
בו אם לא ימצא מע מיבום או אחלוצין אין שומעין לו אלא
אומדין לו ענף מצוה או יבום או חלוצין. וכן
אם היה הגדול במדינה אחרת אין אחז הקטן ממנו יכול
לומר על אמי הגדול היא המצוה המתיבנו לו עד שיבוא אלא
אומדין לזה שהוא כאן יבום או חלוצין. יבמה חלוצית
ליבום שלא דעת להתיבם ~~הנה פה~~ מורדת על בעלה
וכופין את יבמה לחלוצין לה ~~וגבא~~ שתצא הנדה אחיו
נשים לבנות כל מי שתבעה היבום מהן ליבום ולא דעת
היא המורדת וחולץ לה ונתת בלא כתובה ושאר
עדותיה שלא נתבעו נוטלות בתובתן בשאר התמנות.
הין היבמין לבנים ותבע אותה הגדול ליבום היא
אינה לוצה בו ולוצה באחיו אין שומעין לה שמצוה
בגדול אמר הגדול איני לוצה לא לחלוצין ולא ליבום הדי
אחי לפניך ותבע אחי אחד מן האחים ליבום והיא אינה
לוצה בו ולדעת ברא אחר והוא לוצה בה אין זו מורדת
מאחר שנסתלק הגדול שמצוה בו הדי כולן ראון והוא אין
והיא לוצה באחד מהן והוא לוצה בה הדי לא מרדה
ולא עוד לא אם היה אחד מהן במדינה אחרת

הוא הדין המורה על שיש לך אדם אצל זה איני
חושב בך זן מורדת ואומדן לזה שאינו הגדול שתובע
אותה אם תרצה לחלוץ לה ולתן לה כתובתה חלוץ ואם לאו
הדין לעת שתישב עד שיבוא אחד הואיל ואין לך דין
קדימה עליו בזה שנתת בו ולא רעה ביה
חוזרין מעל זה שתבע אותה ליבום והיא אינה רוצה בו
ואומדן לה אין כאן מי שרוצה ליבם לא זה ומעות יבום
קודמו או ותיבם לו או תתא בלא כתובה הדין כל מורדת
כליבמה שאמרנו שדינה שתחלוץ ולא תתיבם
היא זו בעלה כתובה אם יש לה כתובה כשאר כל
האלמנות וכן אם היא במקדמוכי שחין או שיש בן שאר
הזומי אנשים חולץ לה ונוטלת כתובתה נולדו בה מומעין
כיצה היא שומדת עם נשתפחה טרהו ואם לא רצה ליבם
חלוץ ויתן כתובה יבמה שנדרה הנייה מיבמה
בחי בעלה או שנדרה הנייה מכל היהודים כופין אורנו
שיחלוץ לה ותטול כתובתה ואם נדרה לאחר מיתת בעלה
מבזק שין ממנו שיחלוץ לה ואם לא רצה הדין זן מורדת
וכן אם נתכוונה בנדרה אפל בחיי בעלה כדי שלא יבם
אותה אין כופין אותו לחלוץ אם אס מדרה ותתא בלא
כתובה יבמה שתבעה היבם לחליעה והיא אומרת
איני חולצת ולא נוטלת כתובה לא אשב בבית בעלי כשאר
האלמנות אין שומעין לה שהדי הקנו אותה לזה מן השמים

לענה מיבם דעה חולץ זמון כתובה נמי עומד אפלו
אפנה אני נזנת משלי ואשב עגונה בלי מי אין שומעני
לה שדדי היבם אומד לה על זמן שאת דקוקה כי אין
נותנן לי אשה ואפלו היה נשוי אפשר שיגשח אשה
אחרת או תהיה לו מריבה בתוך ביתו מפני היבמה
יבמה שלא היה לה על בעלה כתובה מפני
שהיתה אסורה עליו והדי היא מותרת ליבם כמו שיתבאר
אם דעה היבם ליבם מיבם ואין עליה כתובה כדרך שלא
היה לה על בעלה ודינה עם יבמה בתוספת כמו שהיה
עם בעלה אבל אם לא כתב לה בעלה כתובה או שיש
לו כתובה או מחלה אותה עריך היבם לכתוב לה בעלה
כתובה כשאר האלמנות היבמה קודם
שיבוא עליה יבמה או קודם שיחלץ לה הדי היא אסורה
להינשא לזר שנ' לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר
ואם נשאת לאחר ובעלה לוקה היא והוא ומוציאה בגט
ואפלו היו לו כמה בנים ונאסרה עליו ועליבמה ויבמה
חולץ לה ואחר כך תהיה מותרת לאחרים
נתקדשה לאחר לא נאסרה עליבמה לא נותן לה
הזק שיקדשה גט ויבמה מיבם או חולץ ואם היה יבמה
כהן שאינו יכול לישא גרושה תעא מן הזר בגט כדרי
שלו יהיה החוטא נשכר וחולץ לה יבמה חזר

הגידה גידשה מן האידוסיין ונשאה אחד שחלץ לה
יבמה אין מועדיון אותה מידו אבל אם גידשה מן הישואן
וחדד ונשאה אחד שחלצה מן עינין אותה מפני שהיא
דומה לאשה איש שנשאת ובא בעלה שהיא אסורה
על זה ועל זה כמו שביארנו והיבמה שזנת והיא
זקוקה לא נאסרה עליהם לא רצה חולץ רצה מיבם
כליבמה שהיא שפק דבריהם אם יש עליה זיקת
יבם או אין עליה זיקת יבם כגון יבמה שילדה ולו
שלא כלו לו חדשין ומת בתוך שלשים יום שדיניה
שהחלוץ מספק דבריהם כמו שביארנו ואם הלכה
תקדשה לאחד קודם חליצה חולץ לה יבמה ותשב
עם בעלה ואם נתקדשה לכהן שהוא אסור בחלוצה
אינו חולץ לה שאין אוסדין על זה אשתו מספק דבריהם
גידשה הכהן או מת הדין זו חולצת ואחר כך תינשא
לאחרים לכתחלה פירק שלישי האומר
זה בני אש אמר יש לי בניס הדין זה
נאמן ופוטד את אשתו מן החליצה ומן היבום אמר
זה אחי או שאמר יש לי אחים אינו נאמן לאסור אשתו
ולהניחה זקוקה ליבום שהדין זה מתכוון לאסרה לאחר
מותו היה מוחזק שיש לו אחים ואמר בשעת מיתתו אין
לי אחים אינו נאמן וכן אם אמר על מי שהחזק אין זה אחי
אינו נאמן לא היה מוחזק באחים ויתן עליה

ויש עליה קול שיש שם עדים שיצו שיש בעלה
אחי שבעים במדינת ארץ ישראל ואמר הוא בשעת
מיתו אין לי אח הדי גאוש שנת ותמותן עד שיבואו
העדים שאמרו וישאלו מי שיהיה עם אשה
בין פניה בין אשת איש ותעבדה ואמר זה העובד
מפני הוא ואפלו היא מודה לו אעפ שהוא בנו לענין
קדושה הדי זה ספק לענין יבום נשם שזנית עמו כן דנת
עם אחר ומאין יודע הדבר שזה בטו ודיא והדי אין להדי
לא לעולם ספק הוא ולהחמיד דנין בן וחולצת ולא מתיבמת
נאמן עד אחר להעיד לזמה שמת בעלה
ומתיבמת על פני או שמת יבמה או שנתן לבעלה בן
להתירה לזד ואפלו עבר או שפחה או אשה או גוי משיה
לפי תעמו מעיד במיתת היבם כמו שמעיד לאשת איש
להתירה כמו שביארנו בהלכות גרושין וחמש הנשים
שאין מעבדות זולתו שמת בעלה כך אין מעידין לה שמו
יבמה ודין ערוה זו כדין אותה ערוה לענין עדים שמכחישין
זה את זה במיתת היבם בלבד שתי יבמות שבאן
ממדינת הים זו אומרת מת בעלי וזו אומרת מת בעלי
זו אסורה מפני בעלה של זו וזו אסורה מפני בעלה של זו
שאין יבמותה נאמנות להעיד לה שמת יבמה כמו שאמרו
חיה לאחת מהן עד שמת בעלה זו שיש לה העד

בא סורה שאינה אנוכה מפני בעלה לא מפני
יבמה וזו שאינה אנוכה משנת שהדי חפיד ש
יבמה והיא נאמנת לומר מת בעלי לזו בנים ולא
בנים זו נשיש לה בנים מותרת וזו שאין לה בנים
היה להן יבם אחר כאן הדי זה מיבם לזו
מת זה היבם שיבם אותן אסורות להינשא להן כשהן
בתולה ותיבמו ונתגרשו הדי אן מותרות לזו
אעפ שהאשה נאמנת לומר מת בעלי ותינשא
או תתיבם אין היבמה נאמנת לומר מת יבמי שתני
לזו הואיל והוא אסור לאו שכמא יהיה קלבעיניה וכך
אין היבם נאמץ לומר מת אחי שיבם את אשתו שמא
עיניו נתן בה ואין האשה נאמנת לומר מתה אחות
שתיכנס לביתה ואין האיש נאמן לומר מתה אשתו
שישא את אחותה עד שיעידו שני עדים שמתה אחותה
ואחד כך תיכנס לביתה שלא האמינו עד אחד אלא
משום התרת עגונה כמו שביארנו לפי כך האשה
שהלכה היא ובעלה ויבמה למדינת הים ובאה ואמרה
מת בעלי ואחד כך מת יבמי או שאמרה מת יבמי ואחד
כך מת בעלי הדי זו אינה נאמנת אבל אם הלכה היא ובעלה
בלבד ובאה ואמרה נתן לי יבם במדינת הים ומת בן
שאמרה מת היבם ואחד כך מת בעלי בין שאמרה מת

בעלי

בעלי ואחרי כן מת הוצב שנות ל' הרי זו נאמנת שהתורה
שאמר הוא הנה שהתורה האשה שהלכה היא ובעלה
ובנה למדינת הים ובאה ואמרה ל' מת בעלי ואחר כך מת
בני נאמנת שהרי היתה בחזקת התורה ל' אמרה מת בני
ואחר כך מת בעלי אנה נאמנת להתבטח וחוששין ל' וצו
וחולצת ולא מתבטח . הלכה היא ובעלה
בלבד ובאה ואמרה נשק ל' בן במדינת הים ומת ואחר כך
מת בעלי נאמנת מתבטח שהרי היתה בחזקת התורה
ל' במה בעת שהלכה אמרה מת בעלי ואחר כך מת הוצב
שניתן ל' אנה נאמנת לפטור עצמה מן היבום ומן החליצה
וחוששין ל' בדיה וחולצת ולא מתבטח ב' ב' ב' ב'
בשהיתה פסולה לכהונה מתחלתה כגון שהיתה גרושה
או חללה או שאמרה במענה היינו ששמתו אבל אם
אין הדבר כן אנה חולצת שמה תחלוץ ויבואו עדים
ויעידו שהדבר כן שמתו שאמרה והבעל מת תולה ומצאה
חליצה זו אנה כלום ותנשא לכהן וידעה הדואה אותה
שהחלה ונשאת לכהן וידעה שהחלוצה מתרת לכהונה
והוא אינו יודע בערים שבאו לפי כך לא תחלוץ ולא תתבטח
אלא תשאיר בחזקת זקוקה כשיצאת ער שיבואו עדים
וכן האשה שהלך בעלה וצוה למדינת
הים ובאו ואמרו לה מת בעלך הרי זו לא תחלוץ ולא תתבטח
לעולם ער שיודע אם ילדה צדקה או לא ילדה

הייתי שהייתי אחד ותשעה הדינים ממדת הצעל ותנה
מדת לזה על כל פנים שלם ילדה ידונה הדי נפטר
זו ואם לא ילדה הדי נחלצה גזרה שמא יודע אחר החלצה
שילדה ידונה ולד שלקיימה ונמצאת זו שאנה חליצה
ותנשא לכהן אחר שנחלצה ויאמר הרוואה שלא ידע
בעדים שבאו לחלוצה מותרת לכהן ויעיד שראה אותה
נשאת לכהונה על פי בית דין לפי כך אם היתה אסורה לפניה
תחלצה הדי זו חולצה לאחד תשעה ותנשא לקר
אבל זה עולה שהיתה עם בעלה כשמר
מדין תשעים יום כשמר היבמות ותחלוץ או תתיבם
תחוש לעיתה שבמדינה האחדת הואיל ולא היה
בעלה עמה במדינה האשה שמת בעלה
והיתה לה חמות במדינת הים אינה חוששת שמא ילדה
חמותה וכבוד צותק לה יבם במדינה אחרת שלא גזרונם
זה לא צעמיד אותה על חזקתה והדי היא מותרת והוא
הדין לאשה שמת בעלה והיא לובן במדינה אחרת הדי
זו מותרת לזר ואין חוששין שמא מת הבן לא העמ
אותה על חזקתה יצאת חמותה מעובדת הדי
זו חוששת ולא תנשא לזר עד שתדע מה היה סוף עיבור
חמותה שמא נולד לה יבם קודם מיתת הבעל
האשה שהלך בעלה ובנה למדינת הים ובאו
ואמרו לה מת בעליך ואחר כך מת בנך ונישאת ואחר
כך נודע שחילוף היה הרבדים תנא והולד פשר אמרו

אמרה לא פת ענך ואחד שך מט בעלך ותיבמה ⁹⁴
כך נודע שהילוף היו הדברים הנעם והולד שנולי לפי

השמועה או לאחר השמועה ממזד **פריק**
רביעי כיצד מצות לחייה היבמה

הולכת אחר יבמה למקום שהוא שם וכאן לדין
והם קוראין לו ונותנין לו עינה החוגנת לו ולה אם עינה
טובה ליבם זינעין אותן ליבם ואם עינה טובה לחייה
לבן שהיתה היא ילדה והוא זקן או היא זקנה והוא ילד
יועעין אותן לחלוץ ויעדיכין היינעין לקבוע
מקום שישב בו ואחד כך תחלוץ שם בפניהם שנ ועל
יבמתו השערה וכו' לא נועדו ולא קבעו מקום אהן קרא
נקרא ונקרית היא והוא לפניהם וחלעו חלצתה כשרה

ומלמדן אותה ואת היבם לקרות עד שיהיו
רגילין וזהו יכולה לקרות לא אבה בנשימה אחת ואחד
כך תאמר יבמי כרי שלא יהיה משמע ובליה אבה יבמי
ומאחד שותה יה רגילה לקרות אעפ שלא קרה בנשימה
אחת אין מקפידין על זה אבל אם אינה יכולה מרגילין אותה
עד שהדע והחליצה ביום ולא בלילה בפע

שלשה שקדיעין לקרות בשורה ואם היה אחר מן השלשה
גד פסול ואפלו היה מבין גד ואמו ישראלית עד שהיה אבן
ואמו מישראל ומצותה בחמשה כרי לפרסם הדבר ואותן

היבום אפלו זה עמי הארץ כי ער וחלוק מביאין לו
ממעל שלשד שיש לו עקב המדבור בפשותן ולובשו
ביאין וקושד ריעותה על גללו ועומד הוא היה בבית
דין ומקדין ליבמה בלשון הקודש מאין יבמי וכול ואחר
כך מקדין ליבם לא הפעתי לקחתה זנועץ לגלו בארץ והיא
תשבת ומשטח ידה בבית דין ומתרת לצועות המנעל
מעל גללו וחולצת המנעל ומשלכת אותו לארץ ומשישמה
לך היבב הותרה היבמה לך ואחר כך עומד
מקדוק בארץ כנגד פניו לוק הנראה לריינים שמעורר
ענה שיהיו סגור עולין בשעת קריאה ובשעת
הקריאה ועדין הריינים לראות הרוק דתא מפיה ואחר כך
מקדין לה ככה יעשה לאיש ולו ונקרא שמו בישראל הכל בלשון
הקודש שתכנס לשון הזה וכל היושבים שם עוני אחדיה
חלוצ הנעל שלשה פעמים ועדין שאתלון היבמה
שותח לוצ לו ותכונן הוא שחלוצ לה ועשו מעשים לו לשמן
והסומה אינו חולץ שנ דרק בפני ואין זה הוא הרוק
נמצא סדר חליצה כך הוא קולאה היא תחלה מאין שמיג
ואחר כך קרא הוא לא חפצתי לקחתה ואחר כך תחלוצ ואחר כך תרוק
ואחר כך וקרא ככה יעשה לאיש ולו ונקרא שמו ואין הסדר
מעכב לא אם לא קראה בתחלה לא היא ולא הוא או שרקקה
ואחר כך חלצה או שקראה ואחר כך דרקקה חליצה כשה

ולמה

ולמה לא תחזור ותדוק עלה סדר שמה אמרו לך קצת
אינה פלוגתא פחותה מאד
ולא קראה ולא דקקה חליצה כסידה ואין עדיך לומר
שחליצה וקראה ולא לקקה או שחליצה ודקקה ולא קראה
שחליצתה כשדה ברא כשהיא יכולת לדבר להדין דאין
לקרות אבל אלמת או אלם אין חליצין ואם חליצו חליצת
פסולה ואינן כחדש או חודשת שחליצו שלא עשו פלוגת
לפי שהחדש והחודשת אינן בעדעת
בלבד או שדקקה וקראה ולא חליצה חליצו פסולה
קראה היא והוא ולא חליצה ולא דקקה לא עשה כלום שנכנס
עשה לאיש המעשה שהוא החליצה והדקקה הוא
שמועיל אבל הקריאה אינה מעכבת ואינה מועלת
חליצה וקקקה וקראה והם יושבין או מושבין
על עדיהן או שהיה שדוך הנעל קשור על גשוקן מן הארכובה
ולמטה או שחליצה בפני שלשה עמי הארץ שאינן יודעין
לקרות וכן הסומה שהלך חליצתו כשדה חליצה
גלילה או שחליצה בפני שנים או בפני שלשה ונמצא אחד
מהן קרוב או פסול או שהיה המנעל קשור למעלה מן
הארכובה או שהתיר הוא ושמה היא או שהתירה
היא ושמה הוא או שנתכוונה היא ולא נתכוון הוא או שנתכוון
הוא ולא נתכוונה היא וכן קטנה שחליצה לגדול חליצתה

פסוקים
וכן אם חלצה בבעד יחיד ופלוציו לבניה
אם חלצה זה חלצה פסוקים ופלוציו ופלוציו ופלוציו
וכן החלץ למי שהיא פסוקים פן חלצה וכן היבוס אינה
חלצה יבם שרגלו הימנית חתוכה אינו חולץ
בשמהל ואם חלצה מעל שמאלו חלצה פסולה היתה
אגלו פסוקים לחתור או הפסוקה על ידה או שהיה מהלך
הוא יאשי חצב עות רגלו הרי זה אינו חולץ שהחור
עדיך לנעוץ עקיבו בארץ וזה אע"פ כול ואם חלצה למי
אגלו כן חלצה פסוקים ופסוקים חתוכות חולצת
חלצה ואפלו בשניה שלח נאמר חלצה בידה

אם חלצה בסמנעל שלבגד אינה חלצה אבל אם חלצה
הוא מעל שאין לו עקב או שהיה תפור בפשתן או טלהיה
הוא מעל שלשיעור או שלסיב או שלשעם או שלניגן או
שהיה מנעל גדול שאינו יכול להלך בו או קטן שאינו חופה
לוב רגלו או מנעל פרום שאין חופה לוב הרגל או נפחור
שאין מקבל לוב הרגל חלצה פסולה חלצה

בסנדל שלעץ ומחופה עור או שהיתה קרקעיתו עורה
ולחיי שלשעור או שחלצה סנדל שלשמה מעל רגלו הימני
או שלח היה המנעל שלו או שהיה המנעל גדול יכול להלך
בו או קטן שחופה לוב רגלו או נפרם שחופה לוב הרגל או
נפחור שמקבל לוב הרגל חלצה כשלה סנדל

סנדל המוסגר והמוחלט ושלע ז שמניחין אותו ביד המורה
לא תחלוץ בו ואם חלצה חלצה כשרה וקפץ שהוא אחד
בהנייה אבל סנדל של חזק רובת יפה ושלעיד הנדחת און
שנעשה למת שיקבר בו אם חלצה בו חלצה פסולה שהדי
אינו עומד להלך בו קרעה המנעל מעל רגלו או
ששפתיהו או שהיה לבוש טני מנעלין וחלצה העליונה
שקרעה התחתון עד שנתגלתה רגלו הדי זו חלצה פסולה
במה שאכלה שום ורגיד וכיוצא בהן מרבייה
שמזיבין את הרוק והיה הרוק צב מפיה אינו כלום עשה
שיהיה הרוק מעצמו לקקה רים אם הוא שותת מפיה
כלום אבל אם מענה ורקקה כשרה שיהי חפשה לים שני
בלא יחזוהי רוק לקקה וקלטה ויהיה קודם שיגיע לכנגד
פניו כגון שהיתה אכוכה והוא קצור אינו כלום ואם אחד
שהגיע לכנגד פניו אעפ שלא הגיע לארץ כשר וכן אם
לא ראו הדינין הרוק כשיצא מפיה כשר חלצה
מוטעת פסולה כיצד כגון שאמרו לו חלוץ לה ובכך אתה
כונסה או שאמרו לו חלוץ לה גשו מעוה היא ואינה מפסדת
עליך כלום ואם רצית אחר כך ליבם תיבם וכיוצא בדברים
או אבל אם הטעוהו ואמרו לו חלוץ לה על מנת שיתן לך
מאותם זוז או על אנאי כך וכך אעפ שלא נתנה ולפי
בתקיים התנאי חלצה כשרה שהדי נתכוון לחלוץ לה

המקור גורסו על חליצה חליצת פסולה לפי כד רחוי ל
לפי כן לומר לו לבטל המורה לדין שעתה בגט לחתונה
שכל הכוונה עד שחלץ אם כדן עשו חליצתו כשדה ואם
שלא כדן כגון שטעו או שהיו הדיוטות חליצת פסולה ואם
המים אנסוהו מעצמן אם היה הדין נותן שיחלץ חליצתו
פסולה ואם שלא כדן אינה חליצה כל מקום
הדין אינה חליצה או לא עשה כלום או אינה כלום הדין היא
חליצה פסולה לו ולא נחסרו עליו קדושותיה ולא נפסלה כגון
הפסולת ומותרות להזניב וכל מקום שאמרנו חליצת פסולה
במקום עליו קדושותיה ונפסלה מן הכהונה ונאסרה על האחים
הזניבים ואינה מותרת להינשא לזר עד שותחלוץ
וחליצה כשדה עבדה ונישאת הדין זה חולץ לה חליצה כשדה
והיא תחת בעלה ואין מוציאין אותה מידו יבמה
שגדלה בין האחים הדין זו מותרת להזניב ואין חוששין
לה שמא חליצה לאחד מהן בינו לבינה ונפסלה עליהן אבל אם
האינוה שחליצה נעלה שלאחד מהן נפסלה שמא שתכונה לחליצה
ועדיכה חליצה כשדה להתירה לזר גט חליצה שאנו כותבין
אינו לא מעשה בתדין כדן שיהיה בידה לזה שחליצה ואין הדין
חולצין לא אם כן מכדין לפי כן שישראו זאת שחליצה כותבין לה
גט חליצה אעפ שאינן מכדין שזו היא אשר פלו ושזה שחלץ
לה אחיו שהדין חליצתו שחליצה בפניהם הכירו זה ואחר כך חליצה
וזה הוא נוסח גט חליצה שנהגו בו העם

95
ביום פל כך וכך לכה פל שבתך וכן למנח פלו למעני
ודגילנא לממני ביה במקום פלו ונתנא דיני ומק עתנא חונמין
לתנא במחבת תלתה כחורא חוניתא יתבין בני דינא וסלקו
לקדמותנא פלו בת פלו אדמלית פלו ואקדיבת לקדמותנא
גבריא חר שמיה פל בן פלו וכן אמדת לנא פלו בת דא פלו בן
פלו דנן אחוה מאבוהי הוא והזנא נסיבנא ליה ושכיב ודח
לרבנן ולכל ישראל שבק ובר וברית ידית ומחסין ומוקים ש
בישראל לא שבק והדין פלו אחוהי חזי ליבומי יתי לען רבנ
אמרו ליה אי עבי ליבומי יתי יצם ואי לא יטלע לי קדמתי
דגליה דימינא ואקדי סיניה מעל דגלוהי ואדוק באנטיה
ואשתמודעוניהו לפלו דנן דאחוהי פלו מיתנא מאבור
הוא למאדנא ליה אי עבית ליבומי יתי יצם ואי לא אטלע ליה
קדמתי אגלי דימינא ות שדי סינך מייעל דגליך ותרוק באנסך
וענ ואמר לית אנא עב ליבומי יתי מיד אקדינא לפנונדת
דא מאן יבמי להקים לחחין שם בישראל לא חבה יבמי ואף
להאי פלו אקדינא ליה לא חפצתי לקחתה ואטלינה לה דגליה
דימינא ושדית סיניה מייעל דגלוהי ודקת באפיה דוק
דא תחזי לנא מפומה על חזקתו ותוב אקדינוהא לפלו דא כנה
יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ותוב אקדינוהא
ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנשל ואנחנא דיני וכל
דהו יתבין קדמנא עננא בתרה חלוץ הנשל תלתה זמנ

ומה אצל עבד עבדיך ואי קדושתו עניינהו לפלוגתו וא למחך
להאגבין לכל מן דתי עבד ואנש' ליה יחזא בדיה מן זמא רון
ולעלם ובעת מנחא פלוגתו דא ג'טא דח'ענתא דא וכתבנא
ומגמנא ויהבנא לה לזכו כדת משה וישראל
ומעידין עליו שלשה או שנים מן השלשה או
שנים שראו החליצה אעפ' שאינן הדיינים שחלצה בפניהם
או שביאר ואפלו אשה או עבד או קטן שהוא מכיר ונבון
הגון לומר זה הוא פלו אחי פלו וזו היא יבמתו וחולצין על
הן בשאר עריות של תורה בין לעדות ממון בין לעדות
אין שאל דבר העשו להג'ת הוא ואפשר לידע אמתת
הדין שלא מפיהן כעפ' שביאר בסוף הלכות גדושים
ואם רצה היצם לצם מקדש ומיבם וכותב לה
כתובה כמו שהודענו וזה הוא נוסח כתובת יבמין שנהגו
בו העב' ביום פלו ופלו אך פלו בן פלו אתא לקראתך
וכן אמר לנא אחי דמן אבא שכיב וחי' לזבן ולכלי שראו
שבק ובר ובדית ומודית ומחסין שמא בישראל לא שבק ושבן
היא איתרעא דיישמה פלונית בת פלו וחאזי לי מן אדיתת
ליבומי יתה כדכותב בספר אורחות דמשה יבמה יבומ' ^ל
עליה ועביאת פלונית דא ואתיבמת לפלוני בר פלו יבמה
לאוקומי שמא בישראל כדת והיה הבכור אשר תלד יקום
על שם אחיו המת ולא ימחה שמו מישראל וכתב לה פלוני
יבמה לפלונית יבמתיה כסף זוזי מאתן וחאזו לה דהון כותבין

94
כתובין בכתובתו ויכתובו בעלת קדמיה ויכתוב לה
מדליה כך וכך היא נדונה ויכתוב לה וכו' כשאר טובות
הכתובות טופס הכתובה

ביום פלו וכו' איך פל בן פל אמר לה לפלונית בתולתי
פלוניא רחמי לך ללאנתו כדת משה וישראל ומנא במימרתך
דישמיהא אפלה ואיקד ואסובד וזקן ואפרנס ואבס
יתכי כהלבת גבדין יהודאין ותלזין ומיקדן ומקופר
וחנין ומפרנסין ומכסין ית נשיהן בקטות ויהבין לך
מוהדי בתולתיכי כסף זוזין מאות באינין מזוזי ככתיב
עבא עשדין והמשה זוזי וזוזי מאות ומאנות
וכסותיכי וספוקיכי ומיעל עליי כאתרה כלארעא וכו'
ולאנתו רחמי בחתנא דנן והוית ליה לאנתו ודעה והוסף לה
תוספת על עיקר כתובה דא עד משלם כדכך ודא נחניא
דהנעילת ליה כך וכך הכל לתקבל חתן זה וכו' לידוונעשה
בדשותו וזקף הכל על עצמו במלוה ורשו וכן אמר לנא פנ
חתנא דנן אחדיזת כתובה דא כולה עיקר ותוספת ונחניא
עם שאר הנאי כתובה קבילת עליי ועל דתני בתרין
ועל כל שפי ארנ נבסין וקנינן דאית לי תחות כל שמעין
דקניתי ודיעמד תנא למקני מקדקעי ומטלטלי ומטלטלי
אגב מקדקעי כולהון יהון אחדיאין וערבאין לכתובא דא
כולה עיקר ותוספת ונחניא להיתפרעא מנהון בחיי ובתר

מחמת אפילו מגלי מאו דא סופפאי וקנינו מפלו דתן על
פל מאו דכותיב ומפריש לפי קצין שלם מתכנא בכרתי
הכשר לקנות בו ושטר כתובה דא לא כאסמכתא ולא
פטרופס דשטארי אא כחומר חוזק כל שטארי בתובור
גמולות בישראל ופרישן וכותיין דבו זל וחתמנו על שטר
כתובה זה בזמן הנזכר להעלה והכל בדיד ושדיד וקיים
אם היתה כתובת אלמנה כותב פלניית אדמתא
זוהי פתובת גדושה כותב פלניית הגרושה וכן אם
שבויה כותב פלוי אשבויה כדשלא יכשל בה

וכותב ויהבנא לכי מוהדיכי כסף זוזי מאה
והיון מזוזי כספא פצא תלי סד ופלג זוזא רחאו לכי וכול
כשכותבין גט בזמן או כתובת בזמן משקט
מקדו הפסוקין שאסור לכתוב שלש תיבות בלא שם טוט
ויבמה שחלעה מותרת להינשא לפי ביום חליעתה שהרי
אינה חולעת עד שתשלים תשעים יום

פרק חמישי היבמה שנתן לה
היבמה גט כדיתור פסלה ופסל אהיה
עלה עליו ועל שאר האחים שהדי נעשה כמי שחלץ
לה ואין הגט מועיל ביבמה אלא מדבריהם הואיל והגט
מגדש אשת איש וכל גט שפסל אשתו מן הכהונה
פוסל את יבמתו ואינה ניתנת לזר עד שיחלוץ לה

9
המאמר איננו שואף להשיג ~~בכבוד קנין גמור~~ ואיננו
נעשית בו אישור ~~בכבוד קנין גמור~~ ואיננו
נתרת לזר לא בחליצה כפי העמדה מאמר ביבמ
ולא רעה לבצעל עדין לכתוב לה גט שהדי נתקדשה לו
ועדין לחלוץ אותה כדי להותירה לזר שאין היבמה
נתרת לזר לא אחד בעילת היבם או אחד חליצה או
הגט פוסלה לבוס ואינו מתדה לזר והמאמר אינו קונה
בה קנין גמור כבעילה נתן מאמר ליבמה
ונתן גט למאמרו מה שעשה חרי ביטול והותרה ויידיא
שלא הותרה לא לאחיו אבל זה שנתן גט נאסדה עליו נתן
גט לזיקתו לא למאמרו פסלה עליו ועל שאר האחים
כמו רביאור ועדין גט למאמרו חליצה להותירה לזר
המאמר שניתן ליבמה תולה ולא קדמו דבר
אחד ולא נעשה אחדיו דבר אחר לא אם בעל אותה זה
שנתן לה המאמר הוא הנקרא מאמר כשר ואם קדמו
גט או חליצה בין מיבם זה בין מיבם אחר בין בה בין
בערותה וכן אם קדמתו בעילה בערותה בין ממנו בין מאחיו
או שנעשה אחדיו גט או חליצה בין בה בין בערותה בין ממנו
בין מאחיו או שבעל או נתן מאמר אחד לערותה בין הוא בין
אחיו או שנתן לה אחיו מאמר אחר או בעלה הדי זה נקרא
מאמר פסול בין המאמר שקדמוהו המעשים האל בין המאמר

שאלה שאלה המעשים האלו בין המאמר שנתחברו אחריו
כיצד ניתן גט או אחר לבימתו וחזר ונתן מאמר
לה או לעדתה בין הוא בין אחיו או שבא על בימתו או נידון
לה מאמר וחזר ונתן מאמר אחד לעדתה בין היא בין אחיו
או שנתן מאמר לבימתו וחזר אחיו ונתן לה מאמר
אחד או בעלה הדין זה מאמר פסול בין המאמר הראשון
במאמר האחרון נמצאה למד שהמאמר בין
שקר מן מאמר אחד או גט או חליצה או בעילה בין
שקר מן המאמר לאחד מאן הדין זה מאמר פסול חוזק
בין מאמר ובעל לבעלת המאמר שזו היא כהלכתה
אם הבעלה שיבעול היבם את בימתו וחלה או
זהו מאמר זה ולא קדמה דבר אחד נקראת בעלה
כשרה ואם קדמה מאמר מאחין או גט בין ממע בין מאחין
בין בין בעדתה או אם קדמה מאמר בעדתה בין ממע בין
מאחין הדין זה נקראת בעילה פסולה החליצה שחונן היבם
ליבמתו וחלה אם לא קדמה דבר אחד נקראת חליצה מעולה
ואם קדמה גט או מאמר בין מיבם זה בין מאחין בין בה בין
בעדתה הדין זה נקראת חליצה פחותה יבמות לבנות הבנות
מבית אחר כיון שנבעלה אחת מהן בעילה כשרה או נחלצה
חליצה מעולה הותרו הכל ונסתלקה זיקת היבום מעליהן ואם
נבעלה אחת מהן בעילה פסולה או נתן לה מאמר פסול נאסרו
כולן ליבום ועריכה גט זו שנבעלה או שניתן לה המאמר ועריכה
אחת מהן חליצה להתירן לזר שאין זיקת היבום מסתלקת בבעלה
פסולה

94
נחליעה אמת מהן חליעה פחותה ונתנה לנישואין
שנחליעה אבל ימים אחדים ונתנה לנישואין גט היין או ער
שחליעו כל האוהבים לנישואין שנחליעה החליעה הפחותה
שאין חליעה פחותה מסלקת זקת היבום מביא זה ער
שתחזור על כל האחים או ער שתחלוץ כל אחת מהן
כל יבמה שנבעלה ליבמה בין בעילה כשרה
בין בעילה פסולה ואפלו בעילה אחד שחלק לה בין המזוני
אחין בין לשם אישות בין לשם יבמות ואפלו בעל שנתן
אחד שבעל בעילה כשרה בין אחת בין אחיה הדין
גט שהריו נעשית אשת אדם בבעילה
כל יבמה שנתן לה מאמר בין קצת כשבין מאמר פני
היא זו עריכה גט מפני המאמר פניו שביארו ואחד קת
יסור ייסור המאמר כבוד ביארו שהגט אינו דוחה
ליבמה דחיה גמורה וכן המאמר אינו קונה בה קנן גמור
אבל הבעילה קונה קנן גמור והחליעה דוחה אותה
דחיה גמורה לפיכך גט אחד גט ליבמה או מאמר
אחד מאמר מועיל אבל בעילה אחד בעילה וחליעה
אחד חליעה אין האחדונה מועלת כלום וכן גט או חליעה
אחד הבעילה אינה כלום ביצד יבם שנתן גט ליבמתו
וחזק ונתן גט לעדתה הדין זה יסור בקרובות שנתן
וכן שני יבמין שנתנו שני גטין ליבמה אחת זה אחד זה

הבית המדרש לענין וצדקה וחסד בקדושתה ואחר מה
וחלץ וכן אם נתן גט לביבם ונתן חתונה לפרתה כל אחד
אסור בקדושות זו שטתן לה הגט וכן אם נתנו מאמר יחד
מאמר כמו שביארנו אבל היבם שחלץ ליבמתו
וסדר וחלץ לעדתה בין הוא בין אחיו וכן שני יבמין שחלצו
האחד זה ליבמה אחת אין חליצה האחרונה כלום ואין
החלץ חובה אסור בקדושתה שזה כחלץ לשאר הנשים
שכן לא עליהן זיקה וכן הבועל יבמתו וחזר
אין בין אחיו וחלץ לה או לעדתה אין חליצה זו כלום וכן
אסור אחיו ונתן לה גט או לעדתה אינו כלום חזר אחיו ונתן
למאמר או בועל לשעבר כלום מאחד שבעל אחיו וחלה
היא קטן נמור ואין הקידושין גופסין באשת איש אבל אם
נתן מאמר לחתונה או בעל ערובה עריכה גט כמו שביארנו
יאני יבמין שיבמו שתי יבמות הבאות מבית
אחד ולא נודע מי יבם תחלה שניהן יוצאות בגט ונותרו לזרים
ואסורות ליבמין לפי כך לאובן שהיה בירושלים ולו שתי
נשים אחת בעכו ואחת בענר ושמעון אחיו בעכו ולוי
אחיו בענר ושמעון שמת לאובן הדין נותן שלח יבם אחד
מהן עד שידע מה עשה שמא קדם ויבם קדם אחד
כהן ויבם אין מוציאין מידו עד שיודע שאחיו יבם תחלה
לצה האחד לחלוץ קודם שידע מה עשה אחיו אין מונעין
יבם קטן בין תשע שנים ויום אחד ביאת

99
ביאתו כמאמר מן הגדול שיש בו קצת גמור ומאמר בן
תשע שנים ויום אחד ויום אחד ויום אחד ויום אחד ויום אחד
בו על הגדול אבל אם נתנו בסוף אינו כלום וגטן וחלצה
אנה כלום בין בתולה בין בסוף. ליער בין תשע שנים
יום אחד שבא עלי במתו או שנתן לה מאמר תולה פסלה
על שאר האחים אבל אם עשה הגדול מאמר ביבנות
וחזר בין תשע שנים ויום אחד ותקן לה או לעריתה
לא עשה כלום ולא פסלה על אחיו הגדול חזר בין תשע שנים
יום אחד ובא עליה או על עריתה אחד מאמר אחיו הגדול
פסלה על הגדול בשע גדולים שעשו מאמר אחד מאמר
כמו שבארנו. בין תשע שנים ויום אחד שבא על
יבמתו וחזר אחיו הגדול ובא עליה או חלץ או נתן גט או
בעל לה או לעריתה הדי זה פסלה על הקטן וכן אם חזר
הקטן ובא על עריתה או בא אחיו האחד שהוא בין תשע שנים
יום אחד עליה או על עריתה נפסלה עליו כדין מאמר
ומאמר. בין תשע שנים ויום אחד שבא על
יבמתו והגדיל ולא בא עליה מהגדיל עדיכה גט וחלצה
גט מפני ביאתו שהיא כמאמר וחלצה להחזרה לזר שהיא
לא נבעלה בעלה שקונה קנין גמור ואם בא עליה
משהגדיל הדי זה עדיכה גט בלבד ואחד בין תשע שנים
יום אחד ואחד בין עשרים שנה שלא הביא שתי שנים

במקום הזה שיש סוף שיש לנו במחלת הספר
קטנה שראויה למקום החדשה שיש שיקידו ש
ותיהן מדברי סופרים כמו שבארנו שני מצד קידושין הן קטנה
של קידושין כדי שלא יתגו בה מנתג הספק וקדושיה תלויין
למשנתגדיל וחדשות תיקנו לה נישואין כדי שלא תשאד פניה
לפי כך אם היו כל הצמות הבאות מבית אחד קטנות
אחת באחת של אחת מהן פוטרת את כולן היתה אחת
אחת באחת קטנה אין ביאת אחת מהן פוטרת קטנה
אחת תיקנתן מלמדין את הקטנה שתמאן וכונס את החדשה
לעה לגשה כותב לה גט אחד שיבוא עליה ותותר לזר
היתה אחת פקחה ואחת חודשה ביאת הפקחה יח
חליצה פוטרת את החדשה ואין ביאת החדשה פוטרת
את הפקחה שאין קידושיה לא מדברי סופרים וכן קטנה וגדולה
ביאת הגדולה או חליצה פוטרת את הקטנה ואין ביאת הקטנה
פוטרת את הגדולה היו שתיהן קטנות הלאויות למיאון
ובא היצם על אחת מהן וחזר ובא הוא או אחיו על השנייה לזמן
או הלאשונה אבל מלמדין את השנה שגמאן ויקיים זה יצמו
הקטנה שנבעלה תחלה זמן הדין בקטנה וחדשה שבא
היצם ויחלה על הקטנה וחזר ובא הוא או אחיו עליה חדשה לזמן
פסל את הקטנה והחדשה צדיכה גט שביאת הקטנה מעולה
מביאת החדשה שהקטנה ראויה לזמן לפי כך יקיים הקטנה שנבעלה

בא היבם גחלה על החיטה וצדקה או אחיו על
 הקטנה פסלם גחלה שנת וצדקה וצדקה שנת
 והחרש וצדקה צדקה וצדקה וצדקה וצדקה
 היבם על הפקח וצדקה וצדקה וצדקה על החרש
 לא פסל את הפקח והחרש ידריכה גם בא היבם על
 החרש וצדקה הוא או אחיו וצדקה על הפקח פסל
 החרש והחרש וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה
 היו גדולה וקטנה בא על הגדולה וצדקה הוא
 וצדקה על הקטנה לא פסל את הגדולה וצדקה את הקטנה
 שנתמאן בא על הקטנה וצדקה וצדקה או אחיו על
 מלמדיו את הקטנה שנתמאן וצדקה וצדקה שנתמאן
 קונה קנין גמור פלין אששי

יש אחים שהן ראויין ליבום או לחליצה ויש
 אחים שאינן ראויין ליבום ולא לחליצה ואין להן
 זיקה כלל אלא יבמתו מותרת ויש אחים שהן ראויין
 לחליצה ואינן ראויין ליבום ויש אחים שהן ראויין ליבום
 ואינן ראויין לחליצה ואין להן זיקה כלל קדים
 וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה
 וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה
 וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה
 וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה וצדקה

אש גמוליה ואין גמוליה וכן תשע שנים ויום אחד
 שיצם אינו יכול לגדש עד שיגדיל כמו שפירשנו ולא
 חולטין ולא מיבמן הספיקות כגון שהיתה ספק עדות ופוע
 היא וכמות שפכה וכיוצא בהן ממיני הסידוק והזקן ביותר
 תשש כוחו וכשל ואם בעל סדיס אדם קנה שהדי הינה
 שעת הכושר ומוציא בגט מפני שהוא אסור לבוא
 לזה טומטום חולץ ולא מיבמן מפני שהוא ספק ואם
 עונם נמצא זכר למה חולץ למה מיבם ושאר כל האחרים
 חולטין או מיבמן יש יבמות שהן ראויים לחליצה
 אין ליבם יש יבמות שהן ראויים ליבום לא לחליצה
 יש יבמות שהן ראויים לחליצה לא ליבום יש יבמות
 שהן ראויים ליבום לא לחליצה ולא ליבום ואין עליהן זיקה כלל
 ומותרות להינשא לזר ואו שמתבמות ולא חולטין
 החדשות והשטות והקטנה לפי שאין בהן דעת לקדושת
 ולהבין ואם למה היצם לגדש את החדשות בגט אחר
 שיבעול אותה הרי זה מעדש ואו חולטות ולא מיבמות
 איסורי לאוין והשניות ואסורי עשה כמו שיתבאר
 וכל אשה שהיא ספק מגורשת חולטת ולא מתבמת שמה
 יבמה בעדה שאשה אחיו שגידשה אסורה ענין משא
 יבמה אבל מה שהיא מקודשת לאחיו בספק קדושין הרי
 היא ששאר כל היבמות וחולטת או מתבמת שאין להן דבר
 לחלוטין וכן אשה החדש וזקנה ועקרה היתה להן שעה

הפסוק

שאר כל היבמות וחולטת

הבושר ולא שהן פטורות מן החליצה וכן היבום אשת סריס תמיד
חמה ואנדג'נס ואשת השוטה ואשת הקטן ואי לונת ומ
שהיא ערה שנתא ימחה שמן משרא פרט לקדים חמה
ואנדג'נס ששמש מחוץ הואיל ואינם לאויין לולד מתחלה
בריתן הרי הן כמין בפע עצמו והיה הבכור אשר תלך
לאילנות שאינה לאויה לולד מתחלת ברייתה לא
אשת המת פרט לאשת שוטה וקטן מפני שאין להן
כלל ולקחה לו לאשה פריט לערוה שאין לזכור לקחה
כיתר יבמה שהיא ערוה על יבמה כגון שיש
אחות אשתו או אמה או בתה הרי זו פטורה מן החליצה
ומן היבום ואין לו עליה זקה כלל שנ' ולקחה לו לאשה ויבמה
מי עראויה ללקוחין וקידושין תופסין בה היא שהיא זקוקה
ליבם
היתה היבמה אסורה על בעלה יבמה
חסוד לאו או חסוד עשה או שהיתה שניה הרי זו חושבת
ולא מתיבמת ומפני מה תריכה חליצה מפני שיש בה לקוחין
הואיל וקידושין תופסין בהן הרי הן זקוקות ליבם ומן הדין
היה שיתבטל שיהיבום מצות עשה וכל מקום שאמר
מועא עשה ולא תעשה יבוא עשה וידחה את לא תעשה
אבל חפמיהל גזרו שלא יתבטל חייבי לאוין ולא שנית גזרו
יבוא יבמה ביה שניה והרי ביאתה חסודה ואין שם
מצות שאין מצות עשה לא צידי לאשונה בלבוש

כד יבנה ביתו ויבנה ביתו האשה יבנה ביתו או משום עשה
אין עדין לומר שניה גדי הדין קנין גמור ומועצה בגט
אזבל עדה מותרות לזר שהדי נפטר ויבמה שהיא
עדה מן הנשואין ובא עליה כהן גדול לא נפטרה עדותה
אך עשה דוחה את לא תעשה ועשה והואיל ולא קנה
המדה קנין גמור לא הותרה עדותה לזר עד שתחלוף
היתה היבמה עדות על בעלה כגון שעבר או טעה ולקח
מדיבין ונפלה לפני אחר אין זו אשתו שאין קידושין תופין
עוד לא בתיבום ולא בתחילתה ואם היתה לה עדות ולעזר
היבמה ואם היתה זו שהיא עדות על הבעל מותרת לבעל
דלא היבם לישא אותה וליבם עדותה של שות בידו הדין
היבמה אסורה על בעלה משום לאו או משום עשה אגטוה
שניה לבעל ולא היתה אסורה על היבם מצד מא הצדדין הדין
זו מותרת ליבם חוץ ממה דיל גדושתו משנשאת ומת שהיא
חולעת ולא מתיבמת וכן יבמה שהיא ספק עדות
על היבם או ספק עדות על בעלה הדין זו חולעת ולא מתיבמת
לפי כך מי שקידש אשה בספק קידושין נאחד כך מת וזו
שהיא נושא אדמתה ונפלו לזו לייבום שהיא ספק אחות
אשתו הדין זו חולעת ולא מתיבמת ומועצה את אשתו בגט
מספק ושתייהן אסורות עליו יבמתו מפני שהיא ספק יבמה
(ג) יבמה

142
והלוּפְתוּ מִפְנֵי שֶׁהִיא קְרוּבָה וְהַלְוֵתָהּ שֶׁהִיא צְרִיכָה כַּמּוֹ
שֶׁבִיאֲדָנוּ מִי שֶׁמֵת אַחִיו וְהִנֵּחַ שְׁנֵי נְשִׁים
הָאֶחָת אֶסְוֶה עַל יְבֵמָה מִשּׁוּם עֲדוּה וְהַשְׁנִייה אֵינָה
עֲדוּה כִּשְׁם שֶׁהָעֲדוּה פְטוּרָה מִן הַחֲלִיעָה וּמִן הַיָּבוּם כִּי
צְדָתָה פְטוּרָה וְלֹא נִפְלָה לּוֹ זִיקָה עַל־בֵּית זֶה כִּלְלֵי שֶׁנֶּאֱמַר
לֹא יִבְנֶה אֶת־בֵּית אַחִיו בֵּית שֵׁשׁ לּוֹ לְקוֹחֵץ בְּאִזּוֹ מֵהֵן שֶׁ
הוּא שֵׁשׁ לּוֹ עַל־יוֹ זִיקָה וּבֵית שֶׁמִּקְצָתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לִבְנֶה
שֶׁהִרִי אֵין לּוֹ בִּלְיִ קוֹחֵץ אֵינוֹ בּוֹנֶה אִפְלוּ מִקְצָתוֹ שֶׁהִרִי
מֵחֶלֶד וְנִמְצָאָה צְדָתָה הָעֲדוּה עֲדוּה עַל־יוֹ מִשּׁוּם שֶׁהִרִי
אֵינוֹ שֶׁהִרִי אֵין לּוֹ עַל־יוֹ זִיקָה לְפִי כִּי לֹא
שָׂמָה וְהִנֵּחַ שְׁנֵי נְשִׁים הָאֶחָת עֲדוּה עַל־שִׁמְעוֹן וְשֶׁהִרִי
לְאוֹזֵת לְלוֹי אֵין לְשִׁמְעוֹן זִיקָה עַל־בֵּית זֶה וְהִרִי עֲדוּה
תְּחִלַּת זִיקָתָה לְלוֹי יָבֵם לְלוֹי הָאֶחָת מֵהֵן שֶׁהִיא צְדָתָה עֲדוּה
שֶׁל־שִׁמְעוֹן וְהִתָּה לּוֹ אִשָּׁה אַחֶדָה וְמֵת לְלוֹי וְנִפְלוּ שְׁתֵּיהֶן
לְפָנֶי שִׁמְעוֹן שְׁתֵּיהֶן פְטוּרוֹת מִן הַחֲלִיעָה וּמִן הַיָּבוּם
מִשְׁמַעוֹן הָאֶחָת מִפְנֵי שֶׁהִתָּה צְדָתָה עֲדוּה וְהַשְׁנִייה
יָבֵם שֶׁהִיא צְדָתָה וּכְּנֵי הַדִּין בְּצְדָתָה צְדָתָה עַד סוֹף הָעוֹלָם
שֶׁכָּל־אִשָּׁה שֶׁאֵין לּוֹ עַל־יוֹ זִיקָה בְּאִסּוּר אִשְׁתֵּי אֶחָד עוֹמֶד
לְעוֹלָם וְכֵן אִשְׁתֵּי אַחֵין שֶׁלֹּא הִיָּה בְּעוֹלָמוֹ הוֹאִיל
וְאֵין לּוֹ עַל־יוֹ זִיקָה שֶׁנֶּכֶי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו עַד שֵׁשֶׁבֶן
שְׁנֵיהֶם בְּעוֹלָם הִרִי זוֹ עֲדוּה עַל־יוֹ לְעוֹלָם מִשּׁוּם אֲשֶׁר

על הדין שיהיה שם אחד ויהיה שם אחד
אבל לפי שיש שם אחד שיהיה שם אחד בין שני קוים
שייבם שמעון אשת לאוהב בין שני אחד שייבמה הד
הדי אשת לאוהב עדות על לוי לעולם לפי כה אם מת
ששמעון ונפלה זו עדותה לפי לוי שתיהן פטורות מן הדין
אם אין הדין עשה שמעון מאמר ביבמתו אשוי
אזבן גמל קודם שיבנה אותה לוי הדי לוי חולץ לזנות
אין הדין שאין המאמר קונה ביבמה קנין גמור כפי
הדין שיהיה שם אחד שיהיה שם אחד בעלה בדין הדין
אין הדין שיהיה שם אחד לפי שם הדין היא פטורה מן
הדין ומן הדין וכן עדותה כלא היתה עדות על הדין
בפני שני ימים פטורה בה כעדיות שנן והיא נטמאת
אבל שונה שמת בעלה קוים שישקנה
מי המדים או שאינה בת שתייה לא בת גדושין
זו הולעת ולא מתבמת ואם היתה לה עדה הדין
מותרת להינשא וחולצתה מתבמת
וכן
שתי יבמות הבאות מבית אחד שהיתה אחת קמה
שניה על הדין או מחוייבי לאוין או מחוייבי עשה
אן אילונית הדי עדותה מוונרת וחולצתה מתבמת
אבל החולץ ליבמתו והיתה אחת חלוץ וכו'
אן אמה וכיוצא בהן ונשאת לאחיו ולא חשה אחרת וכו'

ונעלו שתיקן לפני פני שתיקן חלוקת ארבעה חלקים
 ידועה אסורה והדי שתיקן כשעול לו חוליעות ולא מתבמת
 יגפני מה אסרו עדת קדושת חלוצותו מפני שמעלה לפת בצור
 חלוצתו שתי יבמות הבאות מבית אחר
 שהאחת מהן עדות על היבם והדי העדות אילונת צד
 כותרת וחולצת או מתבמת חלוקת ארבע חלוצות
 צום הדי זו למי שאינה נפלה זשקת על צדקה בלב
 וכן אם גרש אחיו את הערוה או מצא
 שימצאו שמתה בחיי בעלה ואחר כך מת חסו
 צותרת וחולצת או מתבמת ואין אומדין החלוצות
 צדה לעדות שעה אחת ולאסלעלם שאין העדה חלוצה
 עד שותיה עדת עדות בשעת נפילה ליבום
 היתה זו שהיא עדות על היבם כקודשת לאחיו
 שמת בספק או מגור שות ממלו בספק או שהיתה קטנה
 הראויה למאן ולא מיאנה באחיו בחייו אעפ שאינה
 בבט צדקה חולצת ולא מתבמת הלכה עדת העדות
 נעצת לאחר ואחר כך נמצאת העדות אילונת תעא העדה
 מצעלה וסגבמה וצדיכה גט מבעלה וחליצה מבמה
 ידי להתנה לשוק יבם היבם העדה מפני שדמו שהעדות
 אילונת ונמצאת העדות שאינה אילונת תעא מיבמה
 בלא גט והולך ממזר שלשה אחים שנים

מת אחד כן מת אחד מבעלי אחיות הדי הנברית חולצת
ולא מת במת מפני שהיא ערית אחות אשתו בזיקה
אחיו שמת אחדון ולא עוד לא אפילו גידש אחד מבעלי
אחיות את אשתו אחד שמת הנשוי נכרית ומת המגדש
הדי הנברית חולצת ולא מת במת הואיל ונעשית ערית
ועת אשתו בזיקה שעה שאם תתיבם שמא יבוא
בם אשה ואפלו לא גידש זה שמת אחדון את אשתו
ומפני מה לא גזרו רבנן זה בנישואין שהן ערית
ועוד בנישואין אם גידש את הערוה ומת עריתה מותרת
לתיבם כמו שביאדנו מפני שאזיטור ערית הערוה בנישואין
היה להם ואין בהן לאהרר העדה אם לא גידש הערוה
הזיטור ערית ערוה באיזה אנו ידוע לכל וכאן להתיר
היה ואפלו לא נתגדשו הערוה שלשה אחים
נישואים שלש נשים נכריות ומת אחד מהן ועשו השני
מאמר ביבמתו ומת קוה ש שיכנוס ונפלו שתיהן לפני
היבם הדי או חולצות ולא מת במת מפני שבעלת המלאכה
עלה זיקת שני יבמין ונמצאת כאלו היא אשת שני מתים
ודלשו חכמים ואמרו אשת המת לא אשת שני מתים
לפי כך כל אשה שעלה זיקה שני יבמין חולצת ולא
מת במת וכן ערית ואיסודן מדברי סופרים ומנ

מה נא יחלוץ לבצע ~~החובות~~ ¹⁰⁴ ~~החובות~~ ^{במדי}
בם עריתך גזרה שלא יאלצו שותי צמות הבאות מצד
אחד אחת הולצת ואחת קתי צמית ולפי כך אסרו אף
עריתך עשה מאמר ביצמתו ונתן גט למאמר
ומת חזרה להתיילת שהמאמר שאסרה הדי ביטלו ורצה
חולץ לה דעה מיצם בן תשע טבס ויום ארבע
שבא על יצמתו ומת ששהוה קטן ונפלה פעם שנייה
אחיו הגדול הדי זן חולצת ולא מתצמת שביאת בן תשע
כמאמר מן הגדול כמו שביארנו ונמצא עלה זיקת שני
מי שחציה שפחה והצית בת חולין שנתקדו
לרחובן ונשתחררה וחזרה ונתקדשה לשמעון אחיו
מתצמת ללוי ואינה חשת שני מדתם אם קידושי האב
קידושין אין קידושי שמעון קידושין ואם קידושי שמעון
קידושין אין קידושי רחובן כלים פרק שביעי
שנים מן האדום נשואים לשדך
בחיזות ומתו שניהם ולא נודע איזה מהן מת ראשון הוחיל
אפיפטר ליבם שותיהן והדי זיקה נפלה על שותיהן שותיון
חולצות ולא מתצמות ואפלי היתה אחת מהן אסודה ער
היבם משום שנייה או מחייב עשה או מחייב לאוין הדי
או הולצות ולא מתצמות אבל אם היתה אחת מהן עדוה
עליו כגון שהיתה אם אשתו או בתה הדי אחותה מותרת

לפיכך יצאנו מן הארץ אשר אנחנו באים
שנבין שיש לנו זיקה על השמים
היגע אחת מי
אסורה על יבם זה משום שיהיה וכתבתי אסורה ער
יבם השני משום ערוה האסורה לזה מותרת לאחיו
האסורה לזה מותרת לאחיו שהרי נפלה זיקת כל אח
על המותרת לו ורעה וולין לדון המותרת רעה מבני
מת אחד מן האחים ונפלה אשתו ליבום ואחיו
ית שני נפלה אשתו שהיא אחות הראשונה ליבום
תהן קיימת שתיהן חוליות ולא מתבצק מותר
שביאלנו מתה באחיונה וחדה הראשונה להתי
באו מתבצק מתה הראשונה הדיו האחדונה
עומדת וחוליות ולא מתבצק שהרי לא ית
לית ליבום בשעת נפילתה וכן אם קדם אחד
מן האחים וחולין לאחדונה הותרה הראשונה לשאר
האחים שהרי הזיקה שאסדה אותה הסירה ארץ
בחליעתו וכן אם היתה הראשונה ערוה על אחד מה
וקדם ויבם את האחדונה שהיא מותרת לו הותרה
הראשונה לשאר האחים שהרי האחדונה שאסדה
אותה עליהם נתבצק למותר לה אבל אם היתה
האחדונה היא שאסורה על אחד מהן בלבד משום ערוה
הרי הוא מיבם לראשונה ושאר האחים אסורין בשתה

וחולצין ולא מיבמין ~~לפני שיהיה האב~~ ¹⁰¹
 אחד אחת מן האחיות ~~ממנו~~ ^{שלושה}
 אחים שנים מהן נשואין לשתי אחיות מת אחד
 מבעלי אחיות ועשה השלישי ביבמות מממד
 ואחד כך מת בעל האחות השני ונפלה האחות
 השנייה לפני האח השלישי הדי זה טעם גג ^{לפי}
 המאמר וחולצין לה וחולצין לאחותה האחרונה ^{כל}
^{להתיר} לזר ^{מת} זה שעשה המאמר
 לו אישה אחרת ונפלו שתייה לפני בעל האחות
 המאמר פטורה מן החליצה וכן היבום שהיה
 אחות אשתו והאשה האחרת חולצת ולא ^{לפני}
 שאין המאמר קונה קנין גמול ער שיפטור ^{היא}
 הצדה אחד מן היבמין שקדים אחות יבמת
 אומדין לו המתן ואף תגד שנה ואל תישאנה עיני
 שייבום אחיך או יחלוץ לבימה זו הזקוקה לכלכם
 חלצין לה אחיו או יבמה או שמתה היבמה הדי זה
 יבום אלוסתו מתו אחיו כולם מוציא את אלוסתו
 בגט ויבמנו בחליצה ואם מתה אלוסתו בין שמרה
 קודם מיתת האחים בין שמתה לאחר מיתתם
 חזרה היבמה להתירה ודינה מיבם ליה חולצין
 שלשה אחים שנים מהם נשואים לשושה

פ
 ח
 א
 ה
 י
 ב
 ג
 ד
 ה

אחד מהם ~~אחד מהם~~ ~~אחד מהם~~ ~~אחד מהם~~ ~~אחד מהם~~ ~~אחד מהם~~
האחדות ונפלו האחדות ונפלו ~~האחדות~~ ~~האחדות~~ ~~האחדות~~ ~~האחדות~~ ~~האחדות~~
נפלו אחיות אבל אבל אם ~~נפלו~~ ~~נפלו~~ ~~נפלו~~ ~~נפלו~~ ~~נפלו~~
וזהו עד שיחילו הערות מלפני שחליצת אחיות חליצה
בדל מעלה וחליצה שאינה מעולה אינה פוטרת את
הדל כמו שביארנו וידוע לי שכך הדין בשטח
אחדות מבית אחד וכאחד מהן אסורה על
ישום שנייה וכיוצא בה או מהייבי לאוין או
זה שאם חלץ לאסורה לא הותרה צויה
שלשה ~~זה הותרה האסורה~~
גנים מהן נשואים שאם אחיות והשלישי נשוי
בית אחד מבעלי אחיות ויבם הנשוי נכדית את
אשתו ואחד כך מתה אשתו לשני ואחד כך מתה
השלישי ונפלו שתי נשיי לפני השני שאין לו אשה הדי
אלו פטרות מן החליצה ומן היבום האחת מפני שהינה
אחות אשתו בשעה שמת אחיו הראשון נאסרה עליו
לעולם משום אשת אח כדין אשת אחיו שלא הייתה
בעולמו והנכדית משום עדתה וכן שני אחים
נשואים לשתי אחיות ומת אחד מהן ואחד כך מתה אשתו
שלשני הדין אסורה עולמית הואיל ונאסרה עליו שעת
נפלה אבל המגיש את אשתו והחזירה ומת הדין מוקדו

ליבם ואעפ שאר נאמרה ~~בגדטו~~ ~~שגדטו~~ ~~שגדטו~~
הדי חזרה להתורה וכשמת אחיו ~~ביתו~~ ~~ביתו~~ ~~ביתו~~
עומדת קטנה שהשיאה אביה וגדלה
והחזירה ומת ועדין ~~קטנה~~ ~~קטנה~~ ~~קטנה~~ זו אסורה לבס
מפני שגירושיה גדושין גמולין שהדי אביה רשע
ואין חזרה חזרה גמולה שאין קידוש קטנה
כמו שביארנו והוא הדין למגרש פקח ונתחייב
והחזירה ומת והניחה חלשט שהיא אסורה לצע
ואינה חולעת ולא מתבטלת ועד קטנה זו או חלשה
זו חולעת או מתבטלת ואם החזירה לשוים ~~הדי~~
או חלשט וגדלה או ~~מפקחה~~ ~~מפקחה~~ ~~מפקחה~~ ואחר ~~הדי~~
זו מותרת לבמה ~~שני אחים נשואים~~ ~~שני אחים~~ ~~שני אחים~~
אחיות היו שניהן קטנות הראויה למאן ~~אחיות~~ ~~אחיות~~ ~~אחיות~~
ומת אחד מהן תנא משום אחות אשה ונתלה ~~למי~~
החליעה ומן היבום היו אחת גדולה ואחר קטנה ומת
בעל הקטנה תנא משום אחות אשה מת בעלה גדולה
מלמדין את הקטנה שתמאן בבעלה ותהיה גדולה זו
מותרת ליבמה ~~שני אחים חלשים נשואים~~
לשתי אחיות פקחות או חלשות או אחת פקחת ואחד
חלשה וכן שתי אחיות חלשות נשואות לשני אחים פקוח
או חלשים או אחד פקח ואחד חלש ומת אחד מהם אשה
נטורה מן החליעה ומן היבום משום אחות אשה שהדי

ערוה פטורה ואם איך שיש...
היו נשואי ערוה נשואין ויהיה בנות...
ונשואה לאחיו הפקח ערוה חולעת ולא מתיבמת...
נשואי החלש בגמול... כל מקום שהם...
בהלכות אלו שתי אחיות... שתי אחיות...
ובתה או אשה ובת בנה וכיוצא בהן ענין...
שהן שתי נשים ששאחיה מהן עלוה עם...
לפטר לישא שתיהן משום ערוה וכן כל מקום...
שנאמר אחות אשתו או אחות יבמתו אחות...
או אמה או בתה ענין בגמול אחת מקרוב...
ערוה עמה

פרק שמיני

מי שקידש אחת משתי אחיות...
ואין ידוע איזו מהן קידש ומי ולא אח אחד חולק לשתי...
כדי להורידן לאחריהם היו לו שני אחים אחד חולק לאחד...
מהן בתחלה והשני מיבם לשנייה על כל פנים אם זו היא...
שקדש אחיו הדי יבם אותה ואם אינה אישת אחיו הדי...
נשא אשת משאר הנשים ואחותה שהיתה אשת אחיו...
כבר נחלעה אבל לא ייבם האחת תחלה שמה...
האחרת היא אשת אחיו נמצא שנשא קרובת זקוקתו...
זמנו שני האחים ונפשו שתי היבמות אין מוציאין מידם

שנים שקידשו שנת אחת זה אנו יודע
אנו יודע אנו יודע אנו יודע אנו יודע
לשנה ולזה אה זה חולץ לשנתו וזה חולץ לשנתו
בשנה ודישנים אחד חולץ לשנתו ודישנים מיבם ואם
אדם נכנסו אין מוציא מיבם ואפלו הז כלנים שהחליצה
שחולץ ואחרי מספק חולץ והחלוצה מסורה לכהן וסוד
הופכים ומספק חליצה לא גדלו
שני אחים ולזה שני אחים אחיו שלזה חולץ לאהיה
בשנה חולץ לאמת ואחר כך האה השני שלזה
גתו שנה ואחיו השני שלזה מיבם חלוצתו
אנו שני אחים חולץ לשנתו לא ייבמו
באחריים לא אחרי חולץ בתחלה ואחרי
ואם קדמו וכנסו אין מוציאין מיבם
האשה שהיו לה בנים והיו לכלתה בנים ותעבדה
האשה ותעבדה כלתה וילדו שותיהן במחבואה אחת
ונתעבדו שני הילדים והגדילו התעבדו ונשאו נשים
ומתו ביחד הן נטרדו בני הכלה חולצין לשותיהן תחלה
ולא מיבמין שכל אחת משותיהן ספק שהיא אשרת
אחיו ותהיה מותרת לו ספק שהיא אשת אחי אביו
והיא ערוה עליו אבל בני הזקנה או חולצין או מיבמין
שאם היא זו אשת אחיו הריבמה ואם היא אשת בן
אחיו מותרת לו היא לו שכבר חולצה

חולץ ולזה
החולץ
לשנתו
זה שנים

חולץ

מלך

181
הבנים הידועים של זקנה ושל זונה והדי בני
התעוררות קיימין בני התעוררות ל...
חולטין ולא מיצמק שהיה הפק אשת אחי אחי
ערוה עליו ולעשי בן הכתוב אחד חולץ בתולה ואחד
מיצם על כל פנים אם בן הדין הוא זה שחלץ בתולה
הדי חלץ אשת אחיו והשני מן התעוררות התעוררות
ומותר לו לישא אשת בן אחיו אחר שנהלכה בתולה
ואם זה שחלץ תולה הוא בן הזקנה הדי חלץ לישא
בן אחיו ולא עשה כלום והשני מן התעוררות
הכלה והדי יבם אשת אחיו
שבת אחר בפלה שלמה הדי יבם ונישא
ידוע אם בן תשעה לדאשון אם בן שבעה
לה בנים מן הדאשון ומן השני אם כולל זה הבן הדי
הדאשון ובני האחרון חולטין לאשתו ולא מיצמק
אחד מהן שיבוא ליבם שלם אינו אחיו מאביו והדי יבם
אחיו מאמו בודאחי ואשת אחיו מאמע אסורה על האדם
לצולם משום ערוה וכן זה הבן הספק חולץ לישוניהן ולא
מיצם הדי בן לדאשון ובן לשני שלם מאשה זו שנשאת
בתוך זמן ומת אחרי מהן הדי זה הבן הספק חולץ לאשת
הדי שמת או מיצם שאם אחיו מאביו הוא הדי יבם אדר
אשתו ואם אינו אחיו מאביו הדי אין ביניהן אחיה כלל לפי

כך מונח לו לישא את אשתו מיד הבן הספק אחד
משלש שנים חולץ לאשתו וחלה והשנה מיבב
עליו אם לא יקנה חלץ את אשתו ואם אינו
אין בן האב האחר הוא חלץ מאחי בעלה
מי שהלך בעלה לחלץ אחותו ושמעה שמעת
בשם אחד כול בא הבשע הדאשעו שנהם ולזה
שם זה אזהרם אליו שנהם וזה חולצין לה
חמש נשים שהיה לכל אחת מה
ונתעברו חמשתן וילדו כאחת במחבואה
אחת דכו הולדות והנדה בתערובת ונשאו נשיל
מתן זה אנה אנשי חלץ הנשים לפע החמשה
הי זה הודאין שחין אחד מהן יודע חזו היא אשר
אנו כחלץ זה חלץ מהן חולצין לאחת תחלה
והחמישי ישא זו שנחלתה ארבע חלוצות על כל פעם
כיער אם אשת אחיו היא הרי יבם אותה
ואם אינה זאת אחיו הרי היא אשת אחי אחד מהאבוע
והרי חלצו לה ארבעתם תחלה וכן השניה חולצין לה
ארבעה והאחד מן הארבעה זה שנשא הראשונה
והחמישי ישאנה עד שנמיתו הבנים החמשה נשאו
החמש נשים אחד שנחלתה כל אחת מהן ארבע חלוצות
ולעולם היזהר בכל הספיקות בעיקר
אלו שכלמי שישתק לך שמא בתחליתה לאיש זה

117
זו אינה עדיפה לחליצה מהאונס
לזר שר שיחלוץ לה אונס
ביאתה הסורה עליו שכן
סופרים אינה מתעוררת
או נבעלה בעילה ששה
ועל דרך זו וכו' וכו' בכל הספקות
יבום וחליצה שיהיה להם קנין
מי הוא שחולץ ומי הוא המבום ומי
מן החליצה ומן המבום ומי היא הנארה ליבום

בליך המלך

הלכות נערה בדינה

יש בכללן חמש מצות שלוש מצות עשה ושתי מצות
לא תעשה וזה הוא פרטן לקנוס המפדה
שיש לה האונס אנוסתו ה' שלא יגדש האונס ה' שתשב
חשית מוציא שם לעתה בעלה לעולם ה' שלא יגדש
מוציא שם לע' את אשתו וביאור מצות לו בפרקים לו
פרק ראשון
קונסין אורו משקל חמשיב
לעם שלפני מזוקק וזה הוא הנקרא קנס וכן אם אנס

אנוסה ונתן לה מעות עשה שמורה שזו נתן האים
עליו לומר שזה האים כסף וזהו הדין
והוא שנתן קנס לרצונה ואונס שלא לרצון
כל המעלה בשם זהו באזקת אנוסה
הוא חונם עשה הערים שבדיונה נבעלה
עלת בעילי הדין זה באזקת אנוסה מפני שלא
העיון עדים שחזקת אנוסה כגון ששלה
לה אם תצאך אהלוך ואתך
שמה שלא דעת לה עשה לעפדה או שלא
ליתנה לו או שלא לה הוא לכנוס הדין זה נכון
ואין טופין אנוסה לומר אם רצו וכנסה אינו
שאלה לה כותובה כשאר הצתולות
שאלה שלא דעת היא או אביה לה עשה לאונסה
א בידם ונתן קנס דעת היא ואביה ולא יצא הוא
צרה וכנס ונתן קנס שזו נלא תהיה לאשה הדין זה
מצות עשה אפלו היא חגרת או סומה או מצודעת טעם
אותן לכנוס ואינו מוסיף לרצונו לעולם שזו לא יוכל
שאלה כל ימז הדין זה מעות לא עשה ואין לה כותובה שזו
תיקנו חכמים כותובה לאשה לא מדי שלא תהיה קלה
בשנו להוסיף וזה אנו יכול להוסיף
אנוסה זו אסורה עליו אפלו מחייבי עשה ואפלו שעה
הדין זה יגלשנה שזו ולא תהיה לאשה לא שאנה וכן

116
א ברה דברי זמור יתור שכנסת זהו גרסתי
על מלאכה אשר עשיתם לי
תולה או שפנתה אחרת
זעוה לישא אתה בתולה לישא אחרת
ואם ינאס יוציא בנות
שליה כיון שיש עשה עליו ולו תשית
לגישה ונמצאתה עשית געשה
עליה אלא אם לא קיים עשה שבה
בית סנהדרין
חיותו להחזיר ואינו יודע זיה גרושה
זיה דנה או שנתקדשה לאחד מהם
זיה הדי זה לוקה טהרי אבל
קיים עשה שבה
אין האנס זה
חייב בקנס ערו שיבוא עליה כדרכה ובעדים
התייזא ומאמתו יהיה לבת קנס מאחר שלישי
ער. זותבגור ובעלה בתוך שלש שנים אין ביאתה
אין זיה משבגדה אין לה קנס מאן נערה בתולה
לא הבוגרו אחו. שיש לה אב או שאין לה אב יש לה קנס
לאין לאין להן קנס הבוגרת והאמנות והאילנות והטובה
היוו ישת ומי שיצא עליה שם דע בלחותה ובין
והיגדו שתבעה אותן לזנות עמה והמלתגדשה

